

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Partnerství venkova na období 2014 – 2020

srpen 2014

Upozornění

Jedná se o verzi analytické a návrhové části Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Partnerství venkova na období 2014 – 2020, která je určena pro připomínkování široké veřejnosti.

Dokument je přístupný buď na internetových stránkách [Pracovní skupiny pro udržitelný rozvoj](#) nebo na stránkách Místní akční skupiny Partnerství venkova, www.maspartnerstvi.cz.

Veškeré připomínky prosím zasílejte v co nejpřehlednější formě na mail prichystalova.iva@maspartnerstvi.cz, a to do **21. 9. 2014**. Do předmětu zprávy uveďte „připomínky SCLLD“.

Za tým MAS Partnerství venkova děkuje,

Ing. Iva Přichystalová

Obsah

Upozornění.....	2
Obsah.....	3
Úvod.....	6
Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území	6
Definování odpovědností za realizaci strategie.....	10
Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství.....	11
Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie	12
Popis způsobu vyhodnocování ISÚ	12
Charakteristika území	13
Analytická část	15
1.1. Obyvatelstvo a sídla	15
Počty obyvatel a genderová struktura.....	15
Věková struktura	19
Vzdělanostní struktura	24
Pohyb obyvatelstva.....	29
Hustota zalidnění.....	32
Bydlení	33
1.2. Pozemková struktura	35
1.3. Občanská vybavenost	39
Školství.....	40
Sociální péče	42
Zdravotnictví.....	43
Kultura a sport	43
1.4. Ekonomická situace	47
Struktura ekonomiky	47
Trh práce.....	53
Nezaměstnanost.....	55
1.5. Rekreační a cestovní ruch	59
1.6. Dopravní dostupnost a obslužnost	64
1.7. Technická infrastruktura a územní plánování.....	71
Základní technická infrastruktura	71
Informační technologie.....	72
Odpadové hospodářství.....	75

Územní plánování	76
1.8. Ekologická situace a ochrana životního prostředí	79
1.9. Vyhodnocení situace v území na základě komunitního projednávání	85
Obyvatelstvo a sídla	85
Občanská vybavenost	85
Ekonomická situace	86
Rekreace a cestovní ruch	86
Dopravní dostupnost a obslužnost	87
Technická infrastruktura a životní prostředí	87
1.10. Analýza problémů	89
Obyvatelstvo a sídla	89
Občanská vybavenost	89
Ekonomická situace	89
Rekreace a cestovní ruch	89
Dopravní dostupnost a obslužnost	89
Technická infrastruktura a územní plánování	90
Ekologická situace a ochrana životního prostředí	90
1.11. Analýza potřeb	91
Obyvatelstvo a sídla	91
Občanská vybavenost	91
Ekonomická situace	91
Rekreace a cestovní ruch	91
Dopravní dostupnost a obslužnost	92
Technická infrastruktura a územní plánování	92
Ekologická situace a ochrana životního prostředí	92
1.12. SWOT analýza	93
Vnitřní analýza	93
Vnější analýza	95
1.13. Přehled strategií, které mají dopad v území	97
Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020	97
Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020	100
Strategie rozvoje Mikroregionu Letovicko na období 2014 – 2020	104
Strategie rozvoje Svazku obcí Malá Haná na období 2014 – 2020	105
Návrhová část	108

2.1. Vize MAS Partnerství venkova 2020	109
2.2. Rozvojové oblasti a strategické cíle	111
2.3. Specifické cíle	114
1) Zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury	114
2) Zvýšení zaměstnanosti a podnikatelské aktivity	114
3) Diverzifikace hospodářských činností.....	114
4) Zlepšení vzhledu obcí a stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí a tradic.....	114
5) Rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku	114
2.4. Opatření pro naplnění stanovených cílů.....	115
1) Zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury	115
2) Zvýšení zaměstnanosti a podnikatelské aktivity	116
3) Diverzifikace hospodářských činností.....	116
4) Zlepšení vzhledu obcí a stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí a tradic.....	117
5) Rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku	118
Seznam grafických prací.....	119

Úvod

MAS Partnerství venkova vznikla 14. ledna 2005 jako občanské sdružení. Členskou základnu MAS tvoří k 31. 8. 2014 celkem 22 subjektů. Zástupci členů tvoří jednotlivé orgány MAS. Valná hromada se skládá ze zástupců všech členů, po jednom za každého člena. Dále je utvořen programový výbor, monitorovací výbor a výběrová komise. Součástí struktury je i revizor, který kontroluje hospodaření MAS. Je zde kladen důraz na vyvážené zastoupení veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Tito aktéři mají dobrou znalost svého prostředí, jeho problémů i předností a mohou tak smysluplně řešit směřování svého regionu. MAS má vytvořeny také tři pracovní skupiny – mladí lidé do 30 let, ženy a zemědělci. *(V současné době chystáme nové stanovy – bude upraveno.)*

Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území

V roce 2006 uspěla MAS Partnerství venkova jako jedna z 23 MAS v rámci národního programu LEADER ČR a obdržela dotaci ve výši 3 mil. Kč. Z této podpory byly zrealizovány 4 vybrané projekty. Jde o kulturně-sportovní areál v obci Vísky, zakoupení malé mechanizace na údržbu veřejné zeleně pro obec Horní Smržov, zbudování bezdrátového rozhlasu v obci Borotín a zakoupení stroje pro vyžínání příkop a čištění cest a příkopů, který obdržela společnost Ledeko a.s. Letovice.

Od roku 2009 realizuje MAS svůj Strategický plán LEADER (SPL) „Partnerství venkova – prosperita regionu“ a má již za sebou dlouhou řadu úspěšně zrealizovaných projektů, které přispěly k rozvoji regionu. Strategický plán LEADER vznikl na základě výsledků jednání partnerů na území MAS. K jednání byli přizváni zemědělci, podnikatelé, zástupci obcí a veřejné správy i zástupci nestátních neziskových organizací.

Průnikem zájmu všech partnerů bylo stanovení čtyř základních priorit, určujících oblasti zaměření SPL. Každá priorita pak měla své cíle a pro každou byla sestavena tzv. fiche, popř. se jedna priorita promítla i do více fiší. Priorita č. 1 s názvem „Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělců a zpracovatelů“ si kladla za cíl zlepšit podmínky pro místní zemědělce a zpracovatele jejich produkce. Priorita č. 2 nesla název „Zvýšení kvality života lidí na venkově“. Jejím všeobecným cílem bylo zvýšit atraktivitu území MAS a tím i kvalitu venkovského života, při uplatňování principu trvale udržitelného rozvoje. Priorita č. 3 „Cestovní ruch, cesta k rozvoji a prosperitě venkova měla za cíl obnovu malokapacitního ubytování a stravování v regionu a tím posílit ekonomický potenciál území. Specifickým cílem poslední priority č. 4 s příznačným názvem „Vzdělávání a informovanost je prostředkem k úspěšnosti projektů“ bylo zajistit vzdělávání a informovanost fyzických a právnických osob, které mají zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení na venkově.

Strategickou vizí SPL bylo dosáhnout harmonického a udržitelného rozvoje celého regionu MAS v oblasti hospodářství, lidských zdrojů a podnikatelské činnosti, podporovaného odpovídající technickou infrastrukturou a rozvojem cestovního ruchu, v kvalitním životním prostředí, za využití potenciálu všech složek obyvatel.

Strategický plán LEADER, jeho priority a cíle byly stanoveny na základě potřeb území MAS Partnerství venkova, při respektování požadavků Programu rozvoje venkova (PRV). Výše uvedené priority byly dále rozpracovány do 6 fiší, které byly hlavním nástrojem pro realizaci Strategického plánu Leader:

- Fiche 1 Partnerství venkova – obnova a rozvoj vesnic – tato fiche byla zaměřena na podporu obcí v oblasti základní dopravní a technické infrastruktury včetně vodohospodářské a zlepšení vzhledu obcí a tím zlepšení životních podmínek a zvýšení atraktivity vesnického regionu pro bydlení, podnikání i relaxaci.
- Fiche 2 Partnerství venkova – občanské vybavení a služby – fiche byla zaměřena na zajištění občanského vybavení a služeb v obcích MAS v oblasti veřejné správy, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb, spolkových činností, předškolní a mimoškolní péče o děti, základní obchodní infrastruktury, tělovýchovy a sportu, dále také na zřizování integrovaných informačních a školících center s využíváním IT. V zájmu posílení sounáležitosti místních obyvatel s místním prostředím byla podpora zaměřena také na zajištění zázemí pro aktivity místních společenských, kulturních, zájmových a sportovních organizací či spolků a církví a jejich organizací, které přispívají k zachování tradic a upevňují lokální identitu a mezilidské vztahy.
- Fiche 3 Partnerství venkova – Podpora cestovního ruchu a diverzifikace zemědělství – fiche byla zaměřena na rozvoj aktivit v rámci venkovské ekonomiky směrem k činnostem v cestovním ruchu (venkovská turistika), zejména na využití potenciálu zemědělských farem v oblasti agroturistiky. Podporována byla zejména výstavba a rekonstrukce malokapacitních ubytovacích zařízení, dále stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů nebo ploch pro sportovní vyžití.
- Fiche 4 Partnerství venkova – Modernizace zemědělských podniků – fiche byla zaměřena na investice do zemědělských staveb a technologií, včetně nezbytných manipulačních ploch pro živočišnou a rostlinnou výrobu. Podporován byl také nákup zemědělské techniky. Fiche 4 byla zaměřena i na podporu využití a zpracování biomasy pro vlastní potřebu.
- Fiche 5 Partnerství venkova – Vzdělávání a informace – byla zaměřena na posílení lidského potenciálu jako základní podmínky pro místní ekonomiku a zajištění místních služeb. Hlavním cílem bylo poskytnutí vzdělávání a informací fyzickým a právnickým osobám, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení na venkově, v rámci aktivit podporovaných v ose III.
- Fiche 6 Partnerství venkova – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova – fiche byla určena k podpoře vypracování studií nebo programů a na investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví venkova, jako například kulturních památek, památkově významných území, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, včetně historických parků, zahrad a alejí a dále na budování stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké atraktivity a tradiční lidovou kulturu. Fiche 6 byla určena k podpoře realizace projektů v oblasti zachování a rozvoje kulturního dědictví regionu MAS, které je jedinečné, neopakovatelné a vytváří kontinuitu mezi historií, přítomností a jejich zachováním budoucím generacím. Fiche podporuje sounáležitost a hrdost obyvatel na své území a zvyšuje kvalitu života ve venkovské oblasti s dopadem na rozvoj cestovního ruchu.

Realizací projektů SPL došlo k modernizaci některých zemědělských subjektů na území MAS, což jim pomohlo alespoň částečně zvýšit svoji konkurenceschopnost. Projekty SPL zajistily rovněž investice do atraktivity území MAS, do společenské úlohy lesů, které jsou na území významnou hodnotou a do infrastruktury a vzhledu obcí. To vše má kladný dopad na zkvalitnění života obyvatel

regionu. Opravené a nově zbudované kulturní objekty přinesly nárůst kulturních akcí a umožnily pestřejší spolkový život.

Vyšší úroveň spolupráce představuje spolupráce na národní úrovni. MAS Partnerství venkova je zakládajícím členem Národní sítě MAS ČR a snaží se spolupracovat zejména se sousedními skupinami. Nejuzší spolupráce probíhá s MAS Boskovicko PLUS a s MAS Sdružení pro rozvoj Poličska, s nimiž MAS Partnerství venkova spolupracovala na projektech spolupráce Našim nejmenším a Venkov - můj domov aneb "Víš, kde žiješ?". V současné době probíhá realizace dalšího společného projektu Hřbitovy – naše kamenná historie.

Smyslem projektu „Našim nejmenším“ byla příprava a dobudování kvalitního základu pro rozvoj aktivit a činnosti malých dětí formou mateřských, rodinných a rodičovských center nebo zázemí pro volný čas dětí a jejich rodičů na území všech partnerských MAS. Do projektu bylo zapojeno celkem 15 subjektů z území všech tří MAS, které pracují s předškolními dětmi a mají vliv na kvalitu a podmínky jejich volnočasových aktivit. V mateřských centrech došlo zejména k dovybavení nábytkem, výpočetní technikou nebo hracími celky. V menších obcích byly zbudovány altánky, které slouží jako místa setkávání pro děti, mládež a jejich rodiče. Součástí projektu byly i nové akce pro děti.

V roce 2012 byl úspěšně zrealizován další partnerský projekt tří MAS (MAS Boskovicko PLUS, MAS Sdružení pro rozvoj Poličska a MAS Partnerství venkova). Tento projekt s názvem Venkov – můj domov aneb „Víš, kde žiješ?“ byl stejně jako projekt „Našim nejmenším“ spolufinancován z Programu rozvoje venkova ČR, opatření IV. 2.1. – Realizace projektů spolupráce. Hlavním cílem projektu bylo vytvoření regionálních učebnic – čítanek vlastivědy a prvouky nejen pro děti základních škol, ale také pro širokou veřejnost.

Vznikly čítaneky vlastivědy Poličska a Boskovicka a čítaneky prvouky všech zapojených obcí. Dále byla vytvořena pexesa a kvarteta. K aktivitám projektu patřila také příprava a natočení osmi pětiminutových výukových filmů o regionech Boskovicka, Velkoopatovicka, Letovicka, Kunštátska, Lysicka, Olešnicka, Poličska a Bysterska na DVD, které jsou určeny pro výuku ve školách. Aby bylo možné DVD ve všech školách využívat, bylo v rámci tohoto projektu pořízeno 22 souprav notebooku, diaprojektoru a promítacího plátna. Na tvorbě všech materiálů se podíleli hlavně učitelé základních škol ze všech tří MAS. Učebnice byly pro děti připraveny již od začátku školního roku 2012/2013. Vytvořené publikace byly představeny zástupcům obcí všech zapojených škol.

Třetí partnerský projekt s názvem „Hřbitovy – naše kamenná historie“ opět společně připravily a podaly MAS Boskovicko PLUS, MAS Sdružení pro rozvoj Poličska a MAS Partnerství venkova v rámci realizace projektu spolupráce PRV. Tento projekt byl schválen v roce 2012 a jeho realizace dosud probíhá. Smyslem projektu je nabídnout jednotlivým obcím a správcům hřbitovů zjednodušení a elektronizaci dat ohledně povinnosti správy hřbitovů (tzv. digitalizace hrobových míst), vytvořit aktuální mapy míst, které by byly umístěny na hřbitovech a na základě sesbíraných dat vytvořit i další produkty.

Místní akční skupiny si v rámci projektu nechají společně „na míru“ vytvořit vlastní geoinformační systém, který budou nadále spravovat. Zástupci obcí, které mají povinnost správy hřbitovů podle platné legislativy o pohřbnictví, budou potom pravidelně navádět a aktualizovat veškeré údaje. Prostřednictvím nově vytvořených webových stránek bude dostupné vyhledávání pochovaných osob v regionu ze všech koutů světa. Po zavedení této nové služby občanům tak bude možné například podle jména a příjmení, data narození nebo úmrtí, vyhledat místo, kde byla daná osoba pohřbena, podívat se na fotografii hrobu a na mapě hřbitova si najít jeho přesné umístění. Mapy jednotlivých

hřbitovů byly včetně informací o historii daného hřbitova a dalších zajímavostech použity do nové knihy s názvem Hřbitovy – naše kamenná historie.

Součástí projektu jsou i naučné trasy, protože region tří do projektu zapojených MAS skrývá spoustu historických cenností. Realizací projektu se také mnoha obcím uleví, protože budou mít pořádek v datech a mapách na obcích ohledně správy hřbitovů, které se budou aktuálně a postupně doplňovat. Je také nutné podotknout, že díky sběru dat bude sestavena unikátní knižní publikace o hřbitovech, která v plánovaném rozsahu zmapování 54 hřbitovů z celkových 59, které na území všech tří MAS leží, nemá obdoby. Bude zmapováno a navedeno do systému cca 24 000 hrobových míst. Díky naučným okruhům budou navíc zviditelněna nová místa, která souvisí s poznáním historie zapojených obcí.

MAS Partnerství venkova se v minulém programovacím období zapojila i do realizace projektů financovaných z ROP NUTS II JIHOVÝCHOD. Jednalo se o projekty „Kam na Boskovicku?“ a „Krajem pověstí a bájí aneb Pověsti a pohádky od Svitavy, od Svatky“. U obou projektů byla partnerem MAS Boskovicko PLUS. Záměrem projektu „Kam na Boskovicku?“ bylo zvýšení návštěvnosti regionu Boskovicka formou rozvoje propagačních a informačních služeb a produktů s využitím potenciálu, přírodních krás a unikátnosti regionu.

V rámci projektu byly vytvořeny jednotné propagační materiály (skládačky Region Boskovicko, turistická mapa Boskovicko, turistický průvodce Region Boskovicko, multimediální DVD s videofilmem o regionu), které byly distribuovány návštěvníkům Boskovicka prostřednictvím jednotlivých informačních center fungujících na území Boskovicka. Nově vytvořené materiály byly využity rovněž k propagaci regionu na veletrzích cestovního ruchu REGIONTOUR 2010 a SLOVAKIATOUR 2010.

Cílem partnerského projektu „Krajem pověstí a bájí aneb Pověsti a pohádky od Svitavy, od Svatky“ bylo zvýšení návštěvnosti v regionu netypickou motivační formou, aby byla zajištěna komplexní nabídka služeb v oblasti celoroční turistiky. Cílů bylo dosaženo přípravou, tvorbou a distribucí netypických propagačních materiálů a produktů s jednotným designem a logem projektu, ke kterým patří kniha ilustrovaných pověstí, která je základem propagační akce a obsahuje mapu s cíli v regionu, rodinná regionální stolní hra naučného a zábavného typu s úkoly a návaznostmi míst v regionu, pexeso s kreslenou tématikou pověstí a bájí, skládačka s obrázky pověstí – tzv. vandrovní knížka, omalovánky s tématikou pověstí a bájí, reklamní puzzle s tématikou pověstí a bájí a GPS hra na principu geocachingu.

Mimo realizaci projektů Strategického plánu Leader a projektů spolupráce s dalšími MAS či jiných domácích projektů, se MAS Partnerství venkova v uplynulém období zapojila také do přípravy a realizace některých zahraničních projektů. Jednalo se především o projekty realizované v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR 2007 – 2013.

V pořadí prvním projektem realizovaným v rámci tohoto programu byl projekt „Spoločný región“, kde vedoucím partnerem projektu byla Regionální rozvojová agentura Senica (RRA Senica) a MAS Partnerství venkova pak byla hlavním přeshraničním partnerem. Cílem projektu bylo na základě komplexní analýzy hospodářské a sociální situace obcí dvou příbuzných přeshraničních regionů připravit jednotnou společnou strategii rozvoje v oblasti přeshraniční spolupráce a založit Evropské seskupení územní spolupráce (ESÚS) Spoločný región, disponující právní subjektivitou.

Dalším projektem realizovaným s RRA Senica na základě Programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR byl projekt „S chuťou po stopách histórie a krás prírody...“. Hlavním cílem projektu bylo vytvoření

kulinářsko-turistického vzdělávacího portálu, který bude podporovat zlepšení komunikace mezi návštěvníky portálu a rozvoj cestovního ruchu v příhraničních regionech na slovensko-českém pohraničí. Adresa webového portálu je www.cestovinky.sk. Portál umožňuje interaktivní formou návštěvníkům přidávat vlastní recepty, resp. prostřednictvím diskusních fór vyjadřovat svoje názory k uveřejněným receptům, případně uvést odlišnosti v porovnání s jiným regionem. Recepty mohou být sesbírané od profesionálních kuchařů, ale i od laiků, kteří zdědili dobré recepty od svých předků.

Portál zároveň umožňuje získání informací o ubytovacích možnostech v jednotlivých částech regionu. V případě zájmu uživatelů může být v budoucnu zřízena i funkcionalita elektronické rezervace služeb prostřednictvím portálu. Bude obsahovat odkazy na stravovací zařízení, bude jednoduchý a srozumitelný, protože bude dvojjazyčný. V podsekcí burza práce umožňuje zveřejnění poptávky a nabídky po pracovních silách z oblasti gastronomie, restauračních a hotelových služeb.

Třetím příhraničním projektem, který MAS realizovala s RRA Senica, je projekt „Obnovitelné zdroje energie v Spoločnom regióne“. Posláním projektu bylo prostřednictvím odborné studie možného využívání energetického potenciálu sluneční, větrné, vodní energie a energie biomasy na území ESÚS Společný region, odborně zmapovat současný stav využívání těchto energií v předmětném území, na základě odborných měření vytipovat další vhodná místa a prostřednictvím podrobného a odborného sociologického průzkumu zjistit postoj dotknuté veřejnosti k způsobu a místu potencionálního využívání těchto druhů energie. Cílem projektu bylo také v rámci přeshraniční spolupráce podpořit využívání obnovitelných zdrojů energie a tím výrazně přispět k zlepšení životního prostředí v předmětném území i jeho okolí.

Posledním přeshraničním projektem Programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR, do kterého je MAS Partnerství venkova zapojena, je projekt „The Czech – Slovak Tree of Knowledge – Strom poznania, vedomostný portál pre Česko-Slovenskú mládež“. Vedoucím partnerem projektu je občanské sdružení FABON ze SR. V současné době je projekt ještě v průběhu realizace. Hlavním cílem projektu je posílení společné identity české a slovenské mládeže prostřednictvím porozumění jazykům, poznání společné kultury a historie, učení a hrou díky dvojjazyčné webové vedomostní hře pro všechny od prvňáčků pro dospělé. Součástí projektu bude i mezinárodní turnaj, který bude probíhat v několika kolech – třídní, školní a meziškolní. Navzájem budou proti sobě hrát vždy zástupci školy ze Slovenska a Česka. Konečným vítězům i jejich školám budou předány věcné výhry.

Od roku 2012 provozuje MAS Partnerství venkova tzv. EKIS – Energetické konzultační a informační středisko. Na činnost tohoto poradenského střediska získala MAS finanční podporu z Ministerstva průmyslu a obchodu v rámci Programu EFEKT. EKIS poskytuje pro všechny zájemce bezplatné energetické poradenství. Konzultace jsou poskytovány nejen občanům, ale také podnikům a podnikatelům či zástupcům veřejné správy. Poradenství v našem EKIS vykonávají kvalifikovaní energetičtí poradci a odborníci. Zájemci zde mají možnost s těmito odborníky bezplatně konzultovat problematiku úspory energií, zateplování, snižování energetické náročnosti, využívání obnovitelných zdrojů energie a další opatření vedoucí k podpoře energetických úspor. Poradenství je určeno pro veřejnou i soukromou sféru.

Definování odpovědností za realizaci strategie

Za distribuci veřejných prostředků a realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje v území působnosti MAS je zodpovědná valná hromada MAS.

Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství

Participativní část

Práce spojené s přípravou SCLLD započaly koncem roku 2012. Do zpracování SCLLD byly zapojeni členové MAS, což jsou obce, podnikatelé a neziskové organizace a dále i samotní občané, kteří mají zájem o rozvoj a prosperitu svého regionu. Mapování potřeb regionu a práce na SCLLD je možné rozdělit do několika etap:

1. Dotazníkové šetření – kancelář MAS ve spolupráci s obcemi distribuovala dotazníky do všech obcí MAS. Dotazníkové šetření bylo určeno všem cílovým skupinám, tedy občanům, neziskovým organizacím a podnikatelským subjektům. Mělo za cíl oslovit širokou veřejnost na území MAS, zmapovat aktuální stav v obcích a formulovat tak hlavní potřeby a požadavky všech cílových skupin na území MAS. Výstupem šetření byly názory veřejnosti na aktuální stav rozvoje v jednotlivých oblastech a náměty na zlepšení situace v regionu a jeho další směřování.
2. Sběr dat v obcích – kancelář MAS připravila pro zástupce všech obcí tabulku k vyplnění potřebných dat zejména z oblasti občanské vybavenosti. Sběr dat probíhal elektronickou poštou nebo osobní konzultací se starosty daných obcí. Získaná data byla následně zpracována do příslušných kapitol SCLLD.
3. Veřejná projednávání v obcích – stěžejním bodem zapojení veřejnosti do přípravy SCLLD byla veřejná projednávání strategie v obcích MAS. Setkání s občany a zástupci obcí, neziskových i podnikatelských subjektů k tvorbě SCLLD proběhla ve všech 25 obcích, které spadají do působnosti MAS. Termín veřejného projednávání byl s každou obcí konzultován a stanoven dle možností obce i MAS. Vydání a distribuce pozvánek pak byla ponechána v režii každé obce způsobem u nich obvyklým. Pro každou obec zpracovali pracovníci MAS krátkou prezentaci, ve které byla shrnuta dosavadní činnost MAS, prezentovány vybrané výstupy z analytické části strategie a dotazníkového šetření, ze kterých vyplynula témata pro diskuzi. Během diskuze byly identifikovány potřeby a problémy té které obce a návrhy pro její další rozvoj, které byly následně zachyceny v zápisu.

Z výše uvedených informací je zřejmé, že příprava SCLLD probíhala se zapojením všech typů subjektů v regionu MAS a byl tak dodržen princip komunitně vedeného místního rozvoje, který je dle definice nástrojem pro zapojení obyvatel nebo uživatelů území na místní úrovni do plánovacích procesů i realizace rozvoje území.

Expertní část

Expertní část se týká tvorby samotného dokumentu SCLLD. Jedná se o zpracování analytické i strategické části SCLLD, do nichž se ovšem promítají výstupy participativní části. Pro analytickou část byl nutný co největší objem dat, která byla získávána:

1. z veřejně přístupných databází – podstatný zdroj informací pro analytickou část dokumentu představovala veřejně přístupná databáze Českého statistického úřadu, která poskytuje data srovnatelná za různé územní úrovně. Další data byla čerpána také z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Dále byly využity informace z celostátního sčítání dopravy 2010 dostupné na portálu Ředitelství silnic a dálnic. V rámci mapování dopravní obslužnosti byl využit internetový jízdní řád IDOS, který spadá do působnosti Ministerstva

dopravy. Rovněž byla využita databáze nemovitých kulturních památek Národního památkového ústavu ČR.

2. u příslušných úřadů – některá data nebyla dostupná ve veřejně přístupných databázích, proto bylo nutné požádat o ně přímo na příslušných úřadech. Jednalo se například o data ze Sčítání lidu, domů a bytů 1991, která nejsou na úrovni obcí digitalizována a ochotně nám je poskytli pracovníci brněnské pobočky ČSÚ. Data z oblasti ochrany životního prostředí nám prostřednictvím Národní sítě MAS poskytla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Dále se jednalo např. o informace od ORP Boskovice o územním plánování.

Technickou stránku zpracování dokumentu včetně odborného zpracování analytických údajů, souhrnných analýz, zapracování dalších dokumentů do strategie a návrhu východisek pro návrhovou část zajišťovala externě Škola obnovy venkova (ŠOV) Vísky.

Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Na vypracování SCLLD MAS Partnerství venkova se kromě týmu pracovníků MAS ve složení:

- Ing. Stanislav Kamba – předseda MAS Partnerství venkova,
- Ing. Iva Přichystalová – koordinátorka zpracování strategie,
- Bc. Petra Přichystalová – manažerka MAS,
- Lucia Tonhauserová – manažerka MAS,
- Ing. Pavel Šaršon – manažer MAS,

podílela také řada brigádníků, kteří plnili pomocné úkoly pod vedením týmu pracovníků MAS, a v neposlední řadě také tým ŠOV Vísky.

Popis způsobu vyhodnocování ISÚ

Průběžné vyhodnocování SCLLD bude probíhat po celou dobu její platnosti. Stěžejním nástrojem pro průběžné hodnocení strategie bude kontrola projektů, které budou dle jednotlivých programových rámců realizovány. U každého projektu schváleného v rámci SCLLD budou provedeny minimálně tři monitoringy - před zahájením, v průběhu a po ukončení realizace projektu. Dle potřeby je možné provádět monitoring stavu projektu častěji. Pravidelný monitoring realizace projektů budou provádět zaměstnanci MAS spolu se členy revizní komise. Z každého provedeného monitoringu projektu bude vyhotoven protokol doplněný o fotodokumentaci stavu realizace projektu.

Komplexní evaluace SCLLD bude provedena dvakrát během programového období, a to v jeho polovině a po jeho skončení. V případě nutnosti bude možné provést též mimořádnou evaluaci. Za komplexní i mimořádnou evaluaci SCLLD bude odpovědná revizní komise MAS. Výsledky evaluace budou zveřejněny na webových stránkách MAS, prezentovány na jednání valné hromady MAS, případně budou uveřejněny také v informačním zpravodaji vydávaném MAS, či v regionálním tisku.

Aktualizace SCLLD bude možná na základě evaluace nebo z vážných důvodů, které je třeba podložit.

Charakteristika území

Území MAS Partnerství venkova se rozkládá v severní části okresu Blansko, který je nejseverněji položeným okresem Jihomoravského kraje. Ten tvoří společně s krajem Vysočina region NUTS II Jihovýchod. MAS tedy na severu sousedí s okresem Svitavy v Pardubickém kraji a na východě s okresem Prostějov v Olomouckém kraji. Zbytek území je obklopen okresem Blansko.

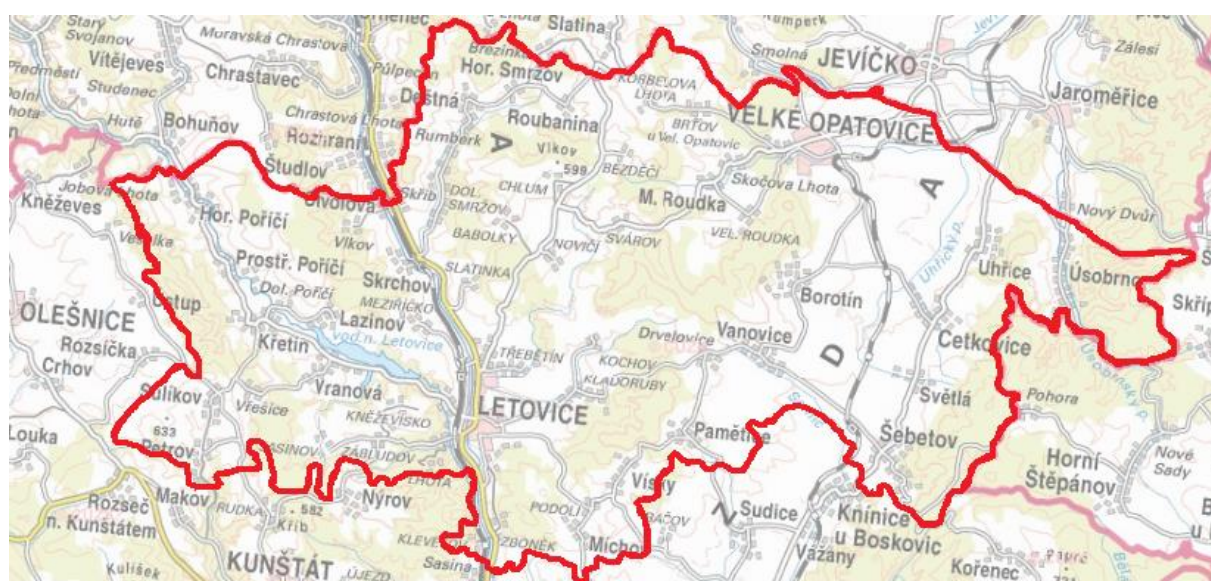
Obrázek 1 Poloha a okolí MAS Partnerství venkova

Zdroj: NS MAS ČR, vlastní úprava

Celková rozloha území MAS činí 191,79 km², což představuje přibližně 22 % rozlohy okresu Blansko. Západní část území tvoří mikroregion Letovicko, který zabírá 107,64 km² a jeho přirozeným centrem je město Letovice. Zbývajících 84 km² ve východní části území náleží mikroregionu Malá Haná s centrem ve Velkých Opatovicích.

Obrázek 2 Území MAS Partnerství venkova

Zdroj: MapoMat, vlastní náčrty

Letovicko se nachází na pomezí Českomoravské vrchoviny a Boskovické brázdy, zatímco východněji položená Malá Haná se rozkládá na pomezí Boskovické brázdy a Drahanské vrchoviny. Krajina na celém území má mírně zvlněný ráz s množstvím lesů a kvalitní zemědělskou půdou.

Obrázek 3 Mikroregiony a obce tvořící území MAS Partnerství venkova

Zdroj: vlastní nákres

Do územní působnosti MAS Partnerství venkova spadá 25 obcí. Všechny patří do správního obvodu ORP Boskovice. Jejich seznam s uvedením kódu obce a její příslušnosti k pověřenému obecnímu úřadu nabízí následující tabulka.

Tabulka 1 Seznam obcí MAS s uvedením jejich příslušnosti k pověřenému obecnímu úřadu

Obec	Kód obce	POÚ	Obec	Kód obce	POÚ
Borotín	581356	Velké Opatovice	Cetkovice	581470	Velké Opatovice
Deštná	581518	Letovice	Horní Poříčí	581631	Letovice
Horní Smržov	513695	Letovice	Křetín	581801	Letovice
Lazínov	581887	Letovice	Letovice	581917	Letovice
Malá Roudka	582042	Velké Opatovice	Míchov	582069	Letovice
Paměťice	582191	Letovice	Petrov	582204	Boskovice
Prostřední Poříčí	582221	Letovice	Roubanina	513709	Letovice
Skrchov	582344	Letovice	Stvolová	582620	Letovice
Sulíkov	582417	Letovice	Světlá	586064	Boskovice
Šebetov	582468	Boskovice	Uhřice	582531	Velké Opatovice
Úsobrno	582573	Velké Opatovice	Vanovice	582590	Boskovice
Velké Opatovice	582646	Velké Opatovice	Vísky	582662	Letovice
Vranová	582689	Letovice			

Zdroj: ČSÚ

Analytická část

1.1.Obyvatelstvo a sídla

Demografický vývoj patří k základním charakteristikám rozvojového potenciálu regionu. Demografická situace daného regionu ovlivňuje nejenom jeho ekonomiku, ale také ostatní oblasti jako například zdravotnictví, školství, rodinnou, sociální, důchodovou či bytovou politiku. Vývoj počtu obyvatel má vliv na budoucí pracovní sílu. Bez znalosti demografické situace nelze správně nastavit rozvojové záměry, např. v situaci, kdy populace stárne, bude vhodné věnovat pozornost spíše kapacitám domů pro seniory než mateřských škol.

Demografická statistika sleduje stav obyvatelstva (počet obyvatel k určitému okamžiku), strukturu obyvatelstva (podle demografických, sociálněekonomických a jiných charakteristik obyvatel nebo nositelů změn) a pohyb obyvatelstva (přírůstek počtu obyvatel za sledované období narozením a přistěhováním, úbytek počtu obyvatel za sledované období úmrtím nebo odstěhováním, vzájemnou kompenzaci přírůstku, úbytku a její míru.

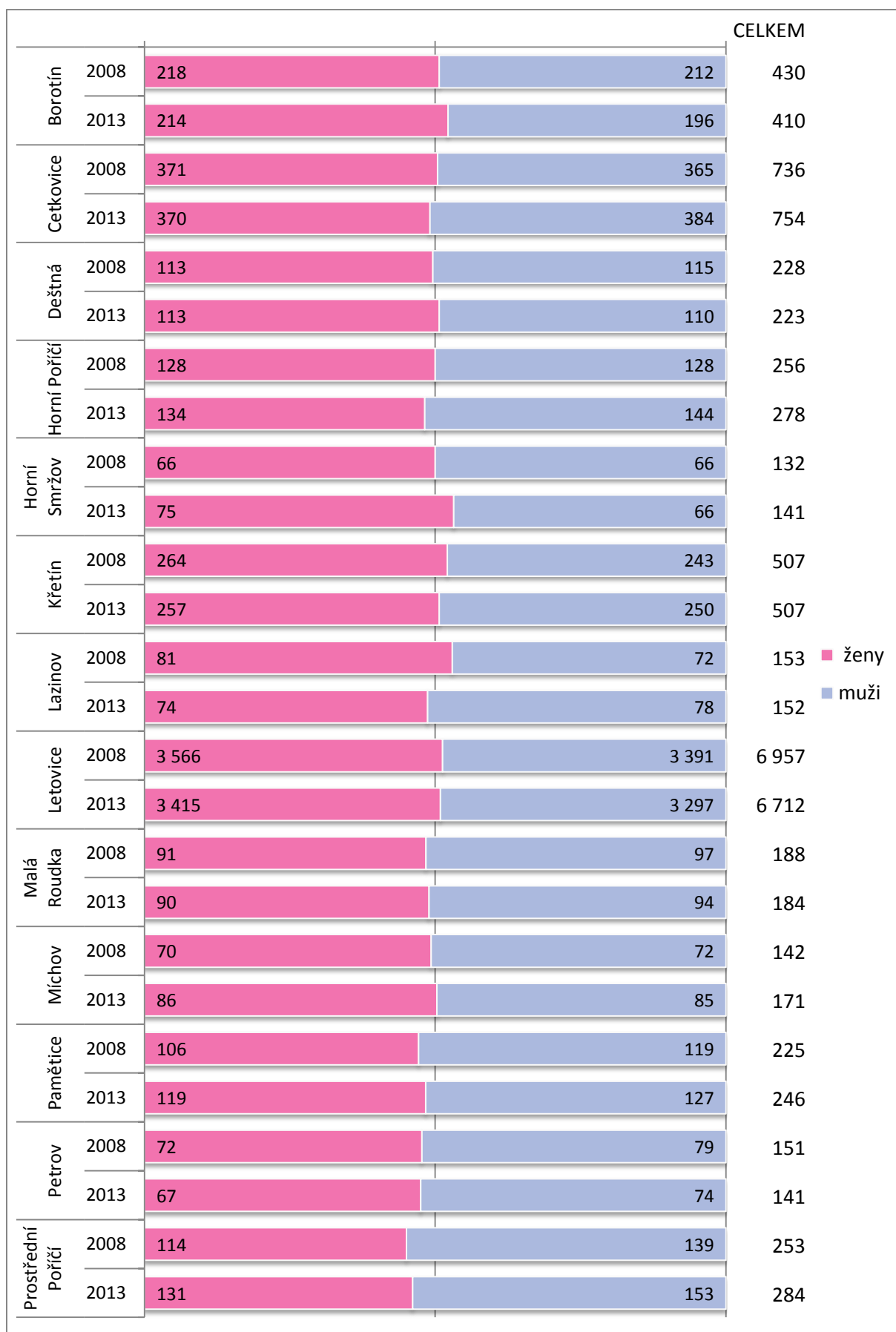
V této kapitole budeme čerpat z databází Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) a podíváme se na vývoj počtu obyvatel mezi roky 2008 a 2013, tedy porovnání stavu k 31. 12. příslušného roku. Dále se zaměříme na genderovou, věkovou a vzdělanostní strukturu dle posledních Sčítání lidu, domů a bytů (dále jen SLDB), případně co nejčerstvějších údajů z pozdějších let. Budeme sledovat také pohyb obyvatelstva – přirozený (narození, úmrtí) a mechanický (stěhováním). K charakteristikám regionu patří také hustota zalidnění. Základní charakteristiky budou srovnávány s vyššími územními celky.

Počty obyvatel a genderová struktura

Na území MAS Partnerství venkova žilo k 31. 12. 2008 celkem 18 073 obyvatel. Tento počet poklesl do konce roku 2013 na 17 714. Přibližně 51 % celkového počtu obyvatel tvořily ženy, což odpovídá genderové struktuře na úrovni ČR, Jihomoravského kraje i okresu Blansko.

Rozdělení po jednotlivých obcích nabízí graf 1, který znázorňuje údaje o celkovém počtu obyvatel a genderové struktuře, která je navíc znázorněna v absolutním i relativním vyjádření. Absolutní vyjádření udává, kolik přesně mužů a žen na daném území žilo. Relativní vyjádření je naznačeno pomocí barevných pruhů a slouží k rychlejší orientaci v předkládaných datech. Podle toho, zda pruhy přesahují nebo nepřesahují hranici 50 %, odhadneme velikost podílu příslušné skupiny v populaci. V grafu jsou vyjádřeny hodnoty z let 2008 a 2013, což umožňuje srovnat změny a zachytit směr posledního vývoje.

Graf 1 Počet obyvatel k 31. 12. 2008 a 2013

				CELKEM
Roubanina	2008	82	57	139
	2013	79	54	133
Skrchov	2008	55	48	103
	2013	53	52	105
Stvolová	2008	67	67	134
	2013	71	80	151
Sulíkov	2008	127	135	262
	2013	145	150	295
Světlá	2008	104	112	216
	2013	107	116	223
Šebetov	2008	551	371	922
	2013	507	362	869
Uhřice	2008	152	145	297
	2013	170	141	311
Úsobrnno	2008	234	218	452
	2013	231	207	438
Vanovice	2008	278	267	545
	2013	264	269	533
Velké Opatovice	2008	1 978	2 096	4 074
	2013	1 859	1 998	3 857
Víscky	2008	126	114	240
	2013	125	129	254
Vranová	2008	159	172	331
	2013	172	170	342
MAS CELKEM	2008	9 173	8 900	18 073
	2013	8 928	8 786	17 714

Zdroj: ČSÚ

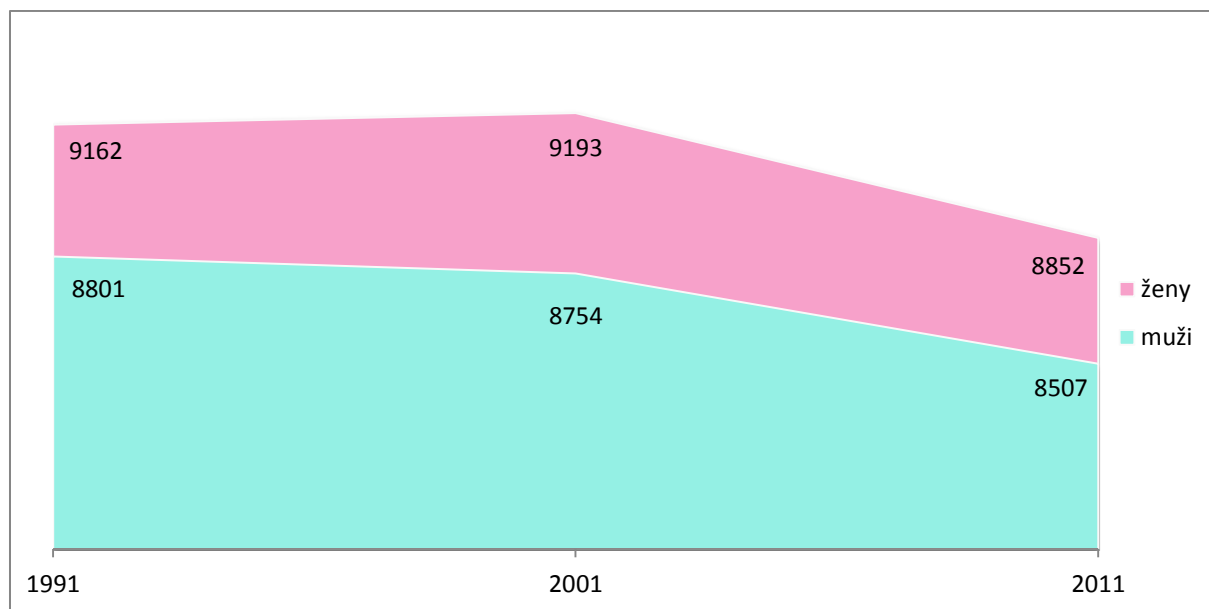
Struktura osídlení MAS se vyznačuje velkým počtem malých obcí. 32 % obcí MAS spadá do kategorie nejmenších obcí do 200 obyvatel, což výrazně nad jejich podílem v rámci okresu (30,2 %), kraje (16,6 %) a republiky (23,5 %). Největší podíl má kategorie 200 – 499, která také s 44 % převyšuje okresní podíl (32,8 %), krajský (28,8 %) i republikový (32,3 %). V kategorii 500 – 999 jsou 4 obce, tedy 16 % celkového počtu, což v podstatě shodné s úrovní okresu (16,1 %) a převyšuje kraj (11,3 %) i republiku (9,2 %). Podíl Velkých Opatovic v kategorii 2 000 – 4 999 představuje 4 %, stejně tak i podíl Letovic v kategorii 5000 – 9999. Podíl obou měst ve svých kategoriích je ve srovnání s vyššími územními celky podprůměrný. Území MAS je tedy charakterizováno velkou mírou roztržitosti s velkým množstvím vzájemně poměrně vzdálených malých obcí a dvěma regionálními středisky – městy Letovice a Velké Opatovice.

Nejlidnatější obcí MAS je tedy město Letovice s 6 712 obyvateli, následováno městem Velké Opatovice s 3 857 obyvateli. V posledních 5 letech v obou městech obyvatel ubývá, podobně jako v celém území MAS. Opačně je tomu v menších obcích, zejména těch do 500 obyvatel, kde až na výjimky obyvatel přibývá. V obcích do 500 obyvatel bydlí celkem 25 % obyvatel MAS.

Největší podíl žen v populaci můžeme nalézt v obcích Šebetov (kde však během sledovaného období podíl klesal) a Roubanina. V Šebetově je ovšem tento vysoký podíl způsoben přítomností ústavu sociální péče, který obývají výhradně ženy. Naopak největší podíl mužů v populaci nalezneme v obci Prostřední Poříčí, významný nárůst zaznamenala také obec Lazinov. Genderová struktura v posledních letech nedoznala výraznějších změn.

Graf 2 zobrazuje počet mužů a žen na celém území MAS dle SLDB 1991, 2001 a 2011 a umožňuje tak pohled na dlouhodobější trend ve vývoji počtu obyvatel a genderové struktury.

Graf 2 Počet žen a mužů na území MAS podle SLDB 1991, 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ

Při pohledu na graf můžeme vidět pokles jak u počtu mužů, tak i u počtu žen. V roce 1991 žilo na území MAS Partnerství venkova celkem 17 963 lidí, z toho 8 801 mužů a 9 162 žen a v roce 2011 už to bylo 17 359, z toho 8 507 mužů a 8 852 žen. V průběhu 20 let se tak počet obyvatel celkem i v obou skupinách snížil přibližně o 3,3 % úrovně roku 1991.

V tabulce 2 můžeme pozorovat změny v celkovém počtu obyvatel MAS ve srovnání s vyššími územními celky v letech 2008 – 2013, přičemž hodnoty jsou uvedeny v tisících vždy ke konci roku.

Tabulka 2 Celkový počet obyvatel ve vyšších územních celcích k 31. 12. (v tis.)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MAS	18,1	17,9	17,8	17,7	17,7	17,7
okr. BK	106,5	106,9	106,8	107,4	107,3	107,7
JMK	1 152	1 155	1 166	1 169	1 168	1 170
ČR	10 507	10 533	10 505	10 516	10 516	10 512

Zdroj: ČSÚ

Při pohledu na data za jednotlivé roky v tabulce zjistíme, že na území MAS v posledních letech klesá počet obyvatel průměrným tempem asi 0,45 % za rok. Počet obyvatel se snižuje každým rokem. Naopak u vyšších územních celků neexistuje převažující trend, průměrné přírůstky ve sledovaném období vychází jako kladné, jedná se ovšem o desetiny procent.

Věková struktura

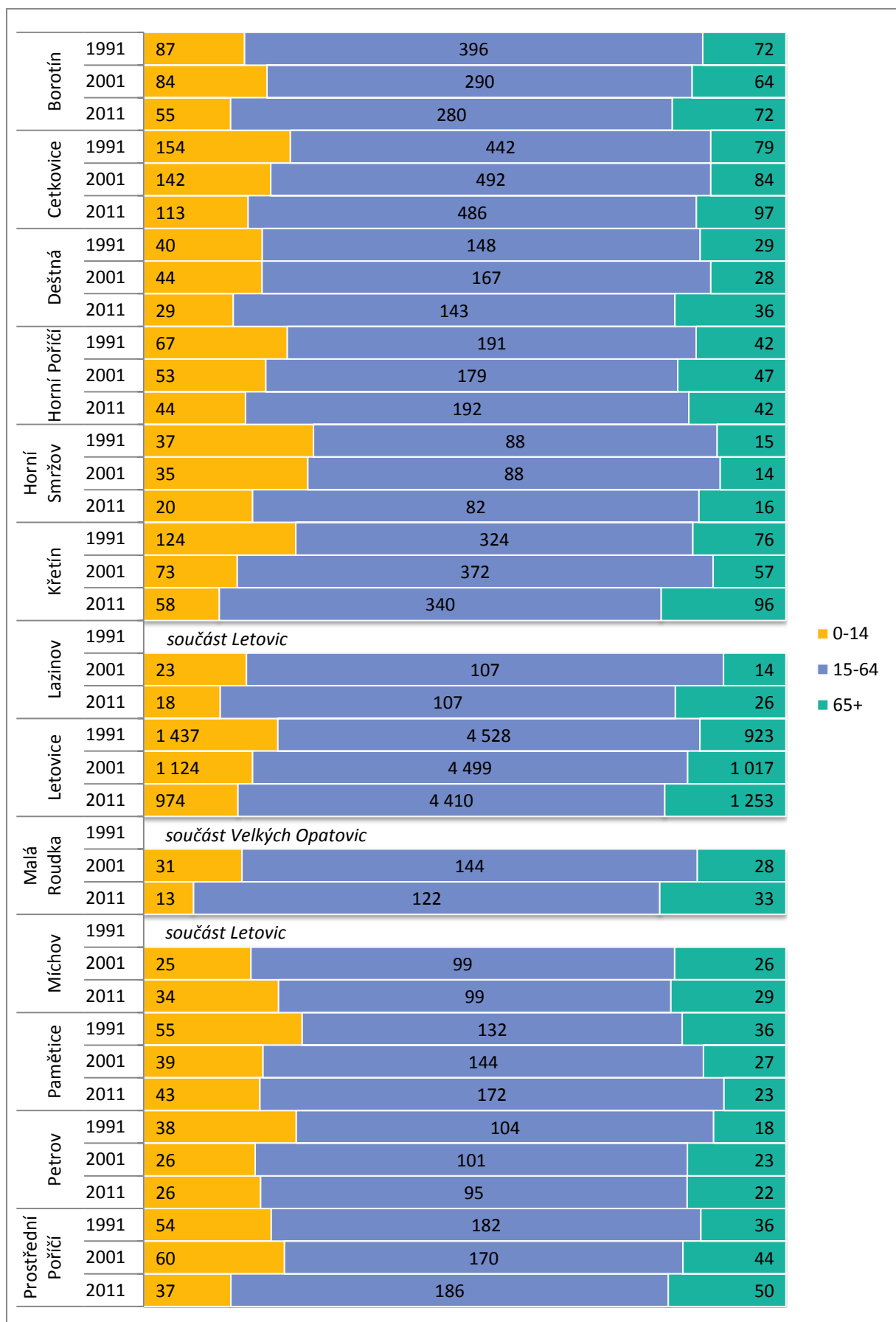
Další sledovanou oblastí bude věková struktura obyvatelstva MAS Partnerství venkova. Věková struktura je výsledkem předchozí úrovně demografických procesů a migrací. Typ věkové struktury ČR a také většiny evropských zemí je možné nazvat jako regresivní, což je struktura charakteristická demografickým stárnutím, kdy se při nízké úrovni plodnosti a zlepšování úmrtnostních poměrů zvyšuje zastoupení starých osob v populaci, a to na úkor dětské složky.

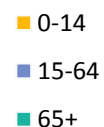
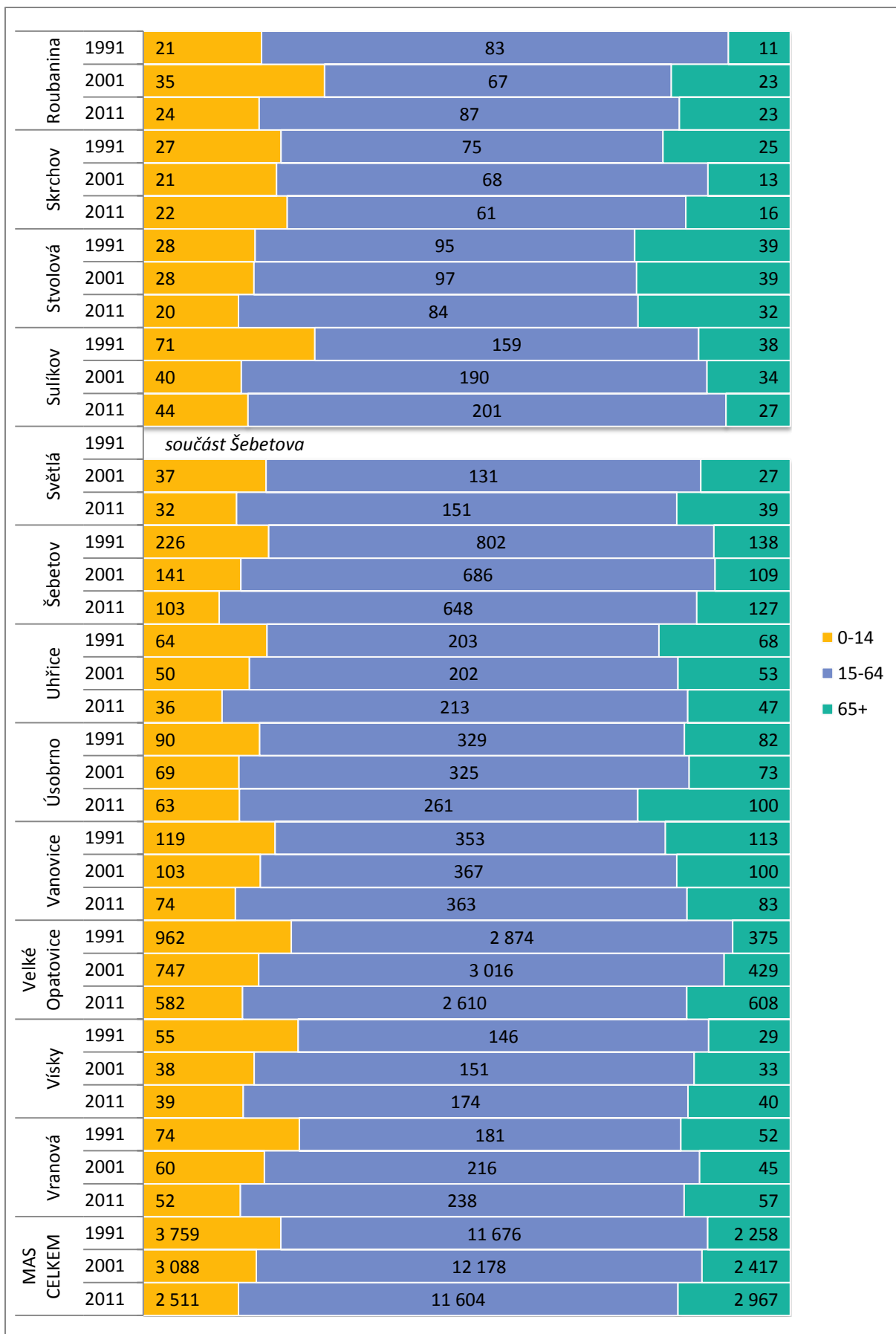
U věkové struktury obyvatelstva podle věku se nejčastěji zjišťují poměry mezi ekonomicky aktivní částí populace a neaktivní, aby se mohla vypočítat ekonomická zátěž, stejné ukazatele napomáhají v plánování důchodové politiky. Struktura obyvatelstva do budoucna napovídá, kolik bude například zapotřebí míst pro žáky ve školství, kolik bude lidí v důchodovém věku, kolik potenciálně ekonomicky aktivních lidí bude v následujících letech apod. Struktura obyvatelstva podle věku také zobrazuje demografické stárnutí.

To, že nejpočetnější skupinou jsou zpravidla lidé v produktivním věku (15 – 64) je zcela logické. Informační přínos má teprve zkoumání poměru této skupiny vůči skupinám dětí a osob v důchodovém věku v populaci. Vysoký podíl osob v před- nebo poproduktivním věku v populaci představuje větší nároky na systém veřejných služeb a vyšší ekonomickou zátěž osob v produktivním věku, které tento systém financují. Vyšší podíl osob v produktivním věku v populaci znamená, že více prostředků může být alokováno do oblasti péče o mladší i starší generaci.

V grafu 3 můžeme sledovat vývoj počtu příslušníků jednotlivých věkových skupin podle SLDB v letech 1991, 2001 a 2011 v jednotlivých obcích i v území MAS jako celku. Věková struktura obyvatelstva je zde prezentována data v absolutním vyjádření, které udává počet příslušníků jednotlivých skupin obyvatel, i v relativním vyjádření, které udává relativní podíly jednotlivých věkových skupin na celkové populaci příslušného územního celku. Relativní vyjádření znázorněno pomocí barevných ploch, podle jejichž velikosti se lze snáze zorientovat ve vývoji v jednotlivých obcích.

Graf 3 Věková struktura obyvatelstva podle SLDB 1991, 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ

Při pohledu na graf 3 můžeme u jednotlivých obcí zaznamenat značný propad zejména v nejmladších kategoriích a zároveň zjevný nárůst ve starších kategoriích. Obzvláště výrazně se projevil v obci Křetín, kde došlo během 20 let k poklesu populace v kategorii 0 – 14 let o 53 %, v Sulíkově to bylo o 38 %. Celkově poklesl podíl dětí na populaci MAS o 33 %. Výraznější pokles podílu populace v produktivním věku byl zaznamenán pouze v obci Borotín. Tento jev zde byl způsoben zejména zrušením tamějšího ústavu sociální péče v roce 2000 a přestěhováním jeho klientů do Velkých Opatovic.

Podíl seniorů v populaci vzrostl za stejné období o 31 %, podobný trend je patrný u více než dvou třetin obcí na území MAS. Výjimkami jsou obce Horní Poříčí a Stvolová, kde podíl seniorů v podstatě stagnuje, a obce Pamětice, Skrchov, Sulíkov, Uhřice a Vanovice, kde podíl seniorů v populaci dokonce klesá. Žádná korelace mezi počtem obyvatel v obci a velikostí podílu jednotlivých věkových skupin zjištěna nebyla. Stárnutí populace lze pozorovat i u vyšších územních celků v následující tabulce.

Tabulka 3 Celkový počet obyvatel vyšších územních celků podle věkových skupin

		0 – 14	15 – 64	65 a více
MAS	1991	3 830	11 835	2 296
	2001	3 105	12 368	2 451
	2011	2 555	11 500	2 999
okr. BK	1991	21 977	69 032	13 247
	2001	16 964	72 394	14 671
	2011	15 786	73 018	18 043
JMK	1991	235 826	756 044	153 417
	2001	177 258	791 461	162 822
	2011	168 031	803 165	195 117
ČR	1991	2 120 802	6 876 788	1 314 958
	2001	1 621 862	7 170 017	1 414 557
	2011	1 541 241	7 262 768	1 701 436

Zdroj: ČSÚ

Kategorie 0 – 14 let dosahovala na všech úrovních svých nejvyšších hodnot v roce 1991 a od té doby vytrvale klesá. Kategorie 15 – 64 zaznamenala přesně opačný vývoj na úrovni okresní, krajské a republikové. Na území MAS došlo nejprve do roku 2001 k nárůstu počtu obyvatel v produktivním věku, avšak během následujícího desetiletí se jejich počet naopak snížil ještě pod úroveň roku 1991. A konečně u kategorie 65 a více let můžeme pozorovat zrychlující se zvyšování počtu jejich příslušníků.

Stárnutí populace je obecný trend rozšířený nejen v Evropě. Pro ilustraci tohoto jevu si můžeme vypočítat index stáří, který je dán poměrem počtu osob v poproduktivním věku k počtu osob v předproduktivním věku. Jinými slovy, index stáří vyjadřuje, kolik seniorů připadá na jedno dítě v populaci, pro lepší přehlednost bývá vynásoben 100. Je-li tedy počet obou kategorií přesně vyrovnán, rovná se hodnota indexu 100. Nižší hodnota znamená převahu mladé generace a vyšší naopak převahu starší generace v populaci. Jak se hodnota indexu vyvíjela v jednotlivých obcích MAS Partnerství venkova i v území MAS jako celku v posledních letech, je vyjádřeno v tabulce 4.

Tabulka 4 Vývoj indexu stáří v letech 2003 – 2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Borotín	71	73	76	82	85	102	102	118	139	148	167
Cetkovice	64	62	65	68	69	71	76	77	86	96	114
Deštná	97	86	86	86	91	100	100	123	118	141	164
Horní Poříčí	115	124	113	111	126	124	118	115	100	130	141
Horní Smržov	48	72	54	52	76	64	74	71	68	87	73
Křetín	92	89	87	93	95	112	127	139	136	136	126
Lazinov	52	54	60	77	87	110	115	125	175	161	189
Letovice	98	100	106	110	115	117	119	120	125	129	132
Malá Roudka	148	175	200	217	238	308	264	194	172	163	178
Míchov	96	108	104	96	93	104	84	82	82	71	65
Pamětice	63	66	54	65	74	71	58	56	55	56	59
Petrov	66	60	67	76	67	76	82	92	117	129	153
Prostřední Poříčí	87	94	96	118	129	150	122	135	149	128	115
Roubanina	75	81	74	90	104	116	112	117	108	123	156
Skrchov	83	94	114	100	83	58	61	64	67	70	85
Stvolová	146	150	162	143	143	161	158	178	148	138	132
Sulíkov	82	100	97	88	83	81	78	74	74	80	79
Světlá	86	100	87	104	93	107	114	110	91	71	69
Šebetov	93	95	100	108	113	107	106	107	117	138	158
Uhřice	88	80	80	73	91	107	118	124	141	132	117
Úsobrno	133	133	140	143	133	148	156	167	152	152	163
Vanovice	107	101	101	104	110	102	110	103	109	115	116
Velké Opatovice	66	71	75	85	92	95	98	103	111	118	124
Vísky	88	82	92	95	97	100	112	106	91	89	86
Vranová	94	111	110	106	119	122	130	129	131	109	110
MAS celkem	86	98	100	103	105	107	108	109	111	113	125

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

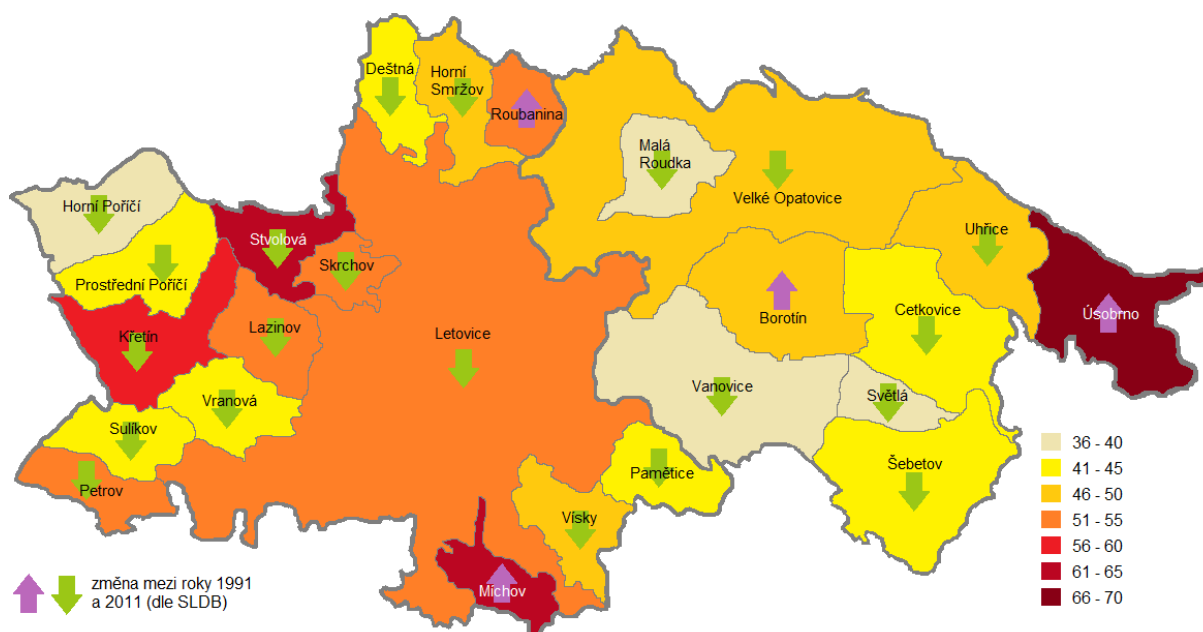
V tabulce jasně vidíme, souhrnný index za celou MAS ve sledovaném období kontinuálně rostl. Zatímco v roce 2003 bylo v populaci ještě více dětí než seniorů, od roku 2006 už je to naopak. Na počátku sledovaného období nabýval index stáří třímístných hodnot pouze v 5 obcích, na konci to už bylo 18!

Nejvyšší hodnotu indexu v roce 2013 a zároveň jeho nejrapidnější nárůst během sledovaného období zaznamenala obec Lazinov, kde hodnota indexu vzrostla z původních 52 na 189 a počet seniorů na jedno dítě se více než ztrojnásobil. Rychlý růst zaznamenala také obec Borotín, kde se počet seniorů na jedno dítě ve sledovaném období více než zdvojnásobil. Rekordní hodnoty během celého sledovaného období (max. 308 v roce 2008) vykazovala obec Malá Roudka.

Výrazněji omladit populaci se podařilo pouze dvěma obcím – Míchovu a Světlé, z toho nejvýrazněji Míchovu. Ovšem suverénně nejmladší populaci má obec Paměťice, kde na 1 seniora připadne téměř 2 děti.

Další zajímavou charakteristiku představuje index ekonomické závislosti, který vyjadřuje počet osob v ekonomicky neaktivním věku (ve věku 65 a více let a dětí ve věku 0 – 14 let), který připadá na 100 osob v ekonomicky aktivním věku 15 – 64 let v daném časovém okamžiku. Čím menší je výsledná hodnota indexu, tím příznivější je poměr mezi ekonomicky neaktivní a aktivní složkou obyvatel z pohledu věkové struktury obyvatel. Hodnoty indexu ke konci roku 2013 a jeho změna mezi roky 1991 a 2011 (dle SLDB) jsou znázorněny na následujícím obrázku.

Obrázek 4 Index ekonomické závislosti 2013 a jeho změna mezi SLDB 1991 a 2011

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet a nákres

Vidíme, že největší podíl obyvatel před- a poproduktivním věku vzhledem k počtu lidí v produktivním věku je nejméně příznivý v obci Úsobrnice, následují obce Míchov, Stvolová a Křetín. Naopak nejsilnější produktivní část populace je v obcích Horní Poříčí, Malá Roudka, Světlá a Vanovice. V dlouhodobém horizontu je zjevné, že u většiny obcí došlo k příznivému vývoji tohoto ukazatele. Pouze v obcích Borotín, Míchov, Roubanina a Úsobrnice došlo k oslabení produktivní části populace.

Vzdělanostní struktura

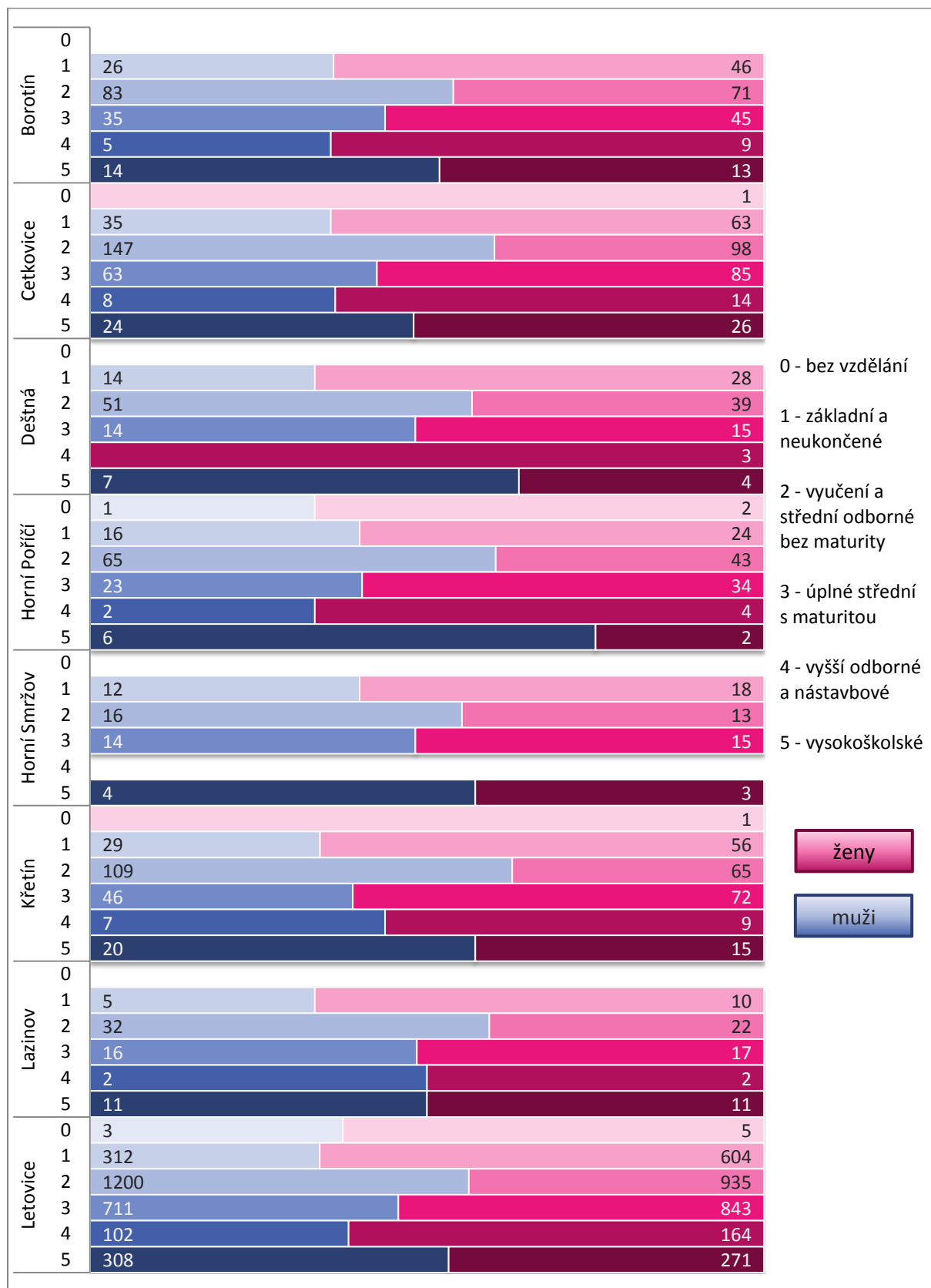
Dalším důležitým předpokladem rozvoje regionu je vzdělanost obyvatelstva. Vzdělání je obecně jedním ze základních faktorů rozvoje společnosti. Čím vyšší úroveň vzdělání obyvatelé dosahují, tím větší jsou možnosti inovací, zakládání nových firem či efektivnějšího řízení těch stávajících, efektivnější veřejná správa atd. Z pohledu jednotlivce se jednoznačně ukazuje význam dosaženého vzdělání v možnosti uplatnění na trhu práce. V ČR dlouhodobě podíl vysokoškoláků, kteří mají nesporně lepší pozici na trhu práce. Úroveň dosaženého vzdělání může mít ještě mnohem vyšší význam v době, kdy je počet volných pracovních míst velmi omezený.

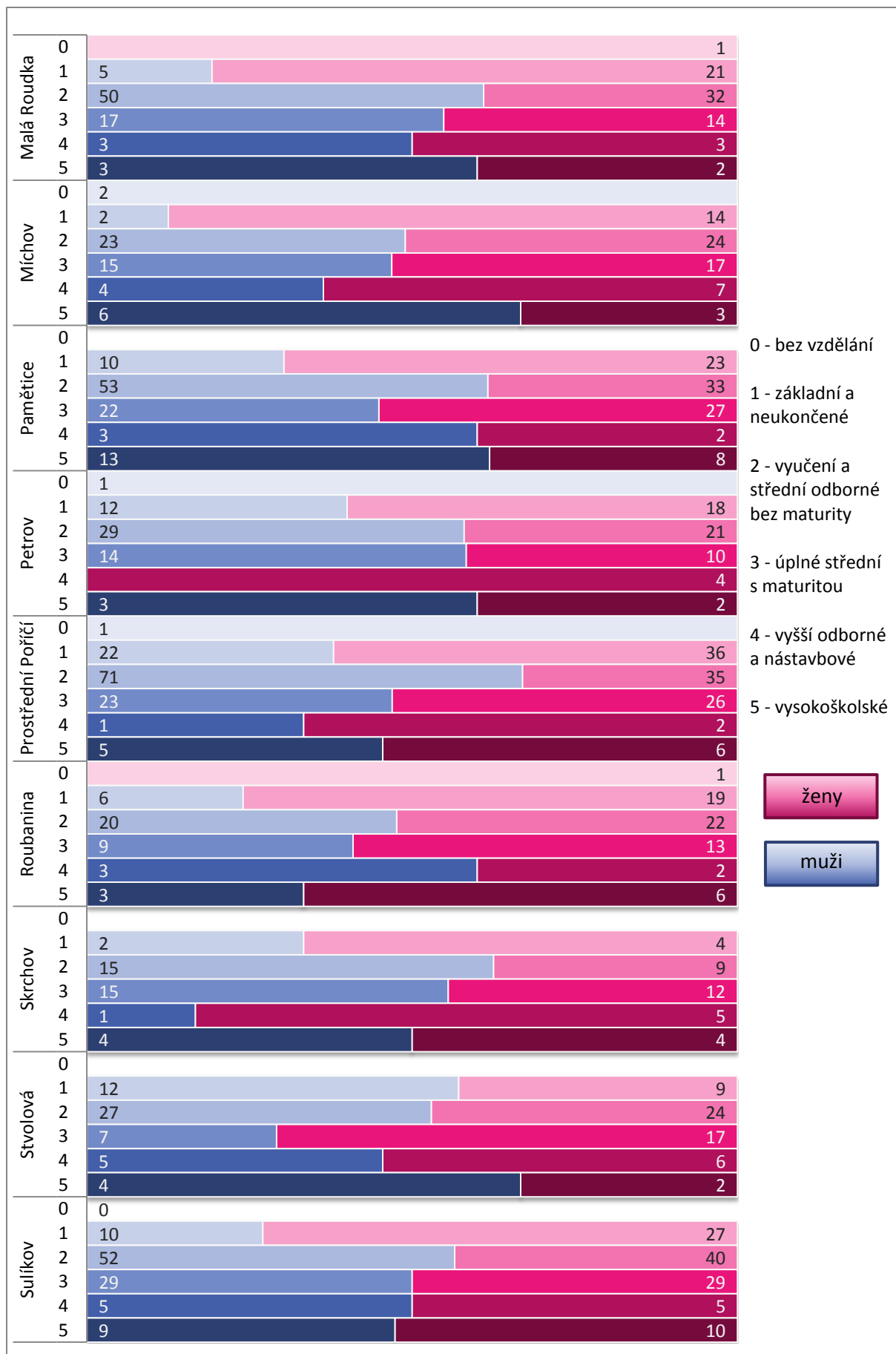
Vzdělanostní struktura se odvíjí od nejvyššího dokončeného vzdělání a v ČR je zjistitelná pouze na základě SLDB. Graf 4 nabízí údaje o vzdělanostní struktuře obyvatelstva podle SLDB 2011. Jedná se o počty jedinců starších 15 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání v jednotlivých obcích i celé MAS.

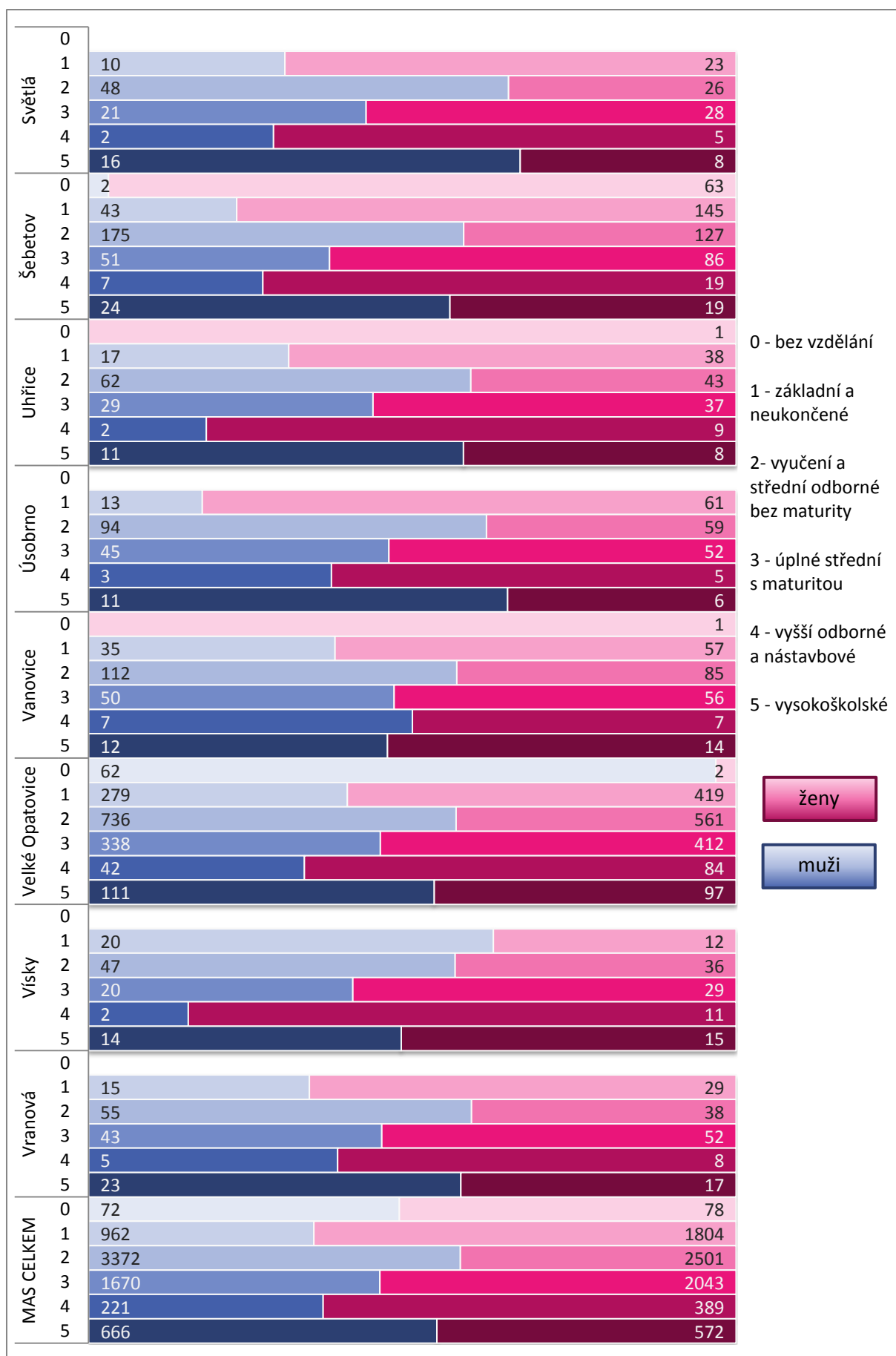

Stupně vzdělání jsou rozděleny do šesti kategorií, kde 0 znamená bez školního vzdělání a 5 vysokoškolské vzdělání. Každá kategorie je navíc rozdělena podle pohlaví a počet obyvatel v dané kategorii je vyjádřen absolutně i relativně vůči celkové populaci (starší 15 let).

Graf 4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva podle SLDB 2011

Zdroj: ČSÚ

Nejpočetnějšími vzdělanostními skupinami na území MAS jsou kategorie 2 (vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity) a 3 (úplné střední vzdělání s maturitou). Stejně tomu tak je i na okresní, krajské a celostátní úrovni. Ženy na území MAS jako celku zaujímají nadpoloviční většinu v kategoriích 0 (bez školního vzdělání), 1 (základní a neukončené základní vzdělání) a 4 (vyšší odborné a nástavbové vzdělání).

Muži naopak mají převahu v kategoriích 2, 3 a 5 (vysokoškolské vzdělání). Na úrovni okresu, kraje i celé ČR převažují muži pouze ve skupinách 2 a 5. Jednoznačná dominance mužů v těchto kategoriích je patrná i na úrovni jednotlivých obcí. U kategorie 3 je poměr počtu obcí s převahou mužů a žen téměř vyrovnaný. V kategoriích 0, 1 a 4 existuje jasná převaha počtu obcí s nadpolovičním počtem žen. V kategorii 0 se obvykle jedná o jednotlivce. Výjimkou s poměrně vysokým počtem jedinců v této kategorii jsou obce Velké Opatovice a Šebetov, kde sídlí ústavy sociální péče. Na úrovni obcí je struktura vzdělanosti velmi podobná, i co se genderové skladby týče.

Graf 5 nabízí pohled na dlouhodobý vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva MAS Partnerství venkova dle SLDB 1991, 2001 a 2011 a její srovnání se situací na úrovni vyšších územních celků dle SLDB 2011.

Graf 5 Vzdělanostní struktura na území MAS podle SLDB 1991, 2001, 2011 ve srovnání s vyššími územními celky dle SLDB 2011

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobý vývoj vzdělanostní struktury populace MAS můžeme označit jako příznivý. Za posledních 20 let se podíl lidí bez vzdělání snížil na polovinu a podíl lidí se základním vzděláním o více než třetinu. Navíc se více než zdvojnásobil podíl vysokoškoláků, podíl absolventů VOŠ vzrostl velmi výrazně a přibýlo také maturantů. Podíl vyučených se drží na téměř konstantní úrovni.

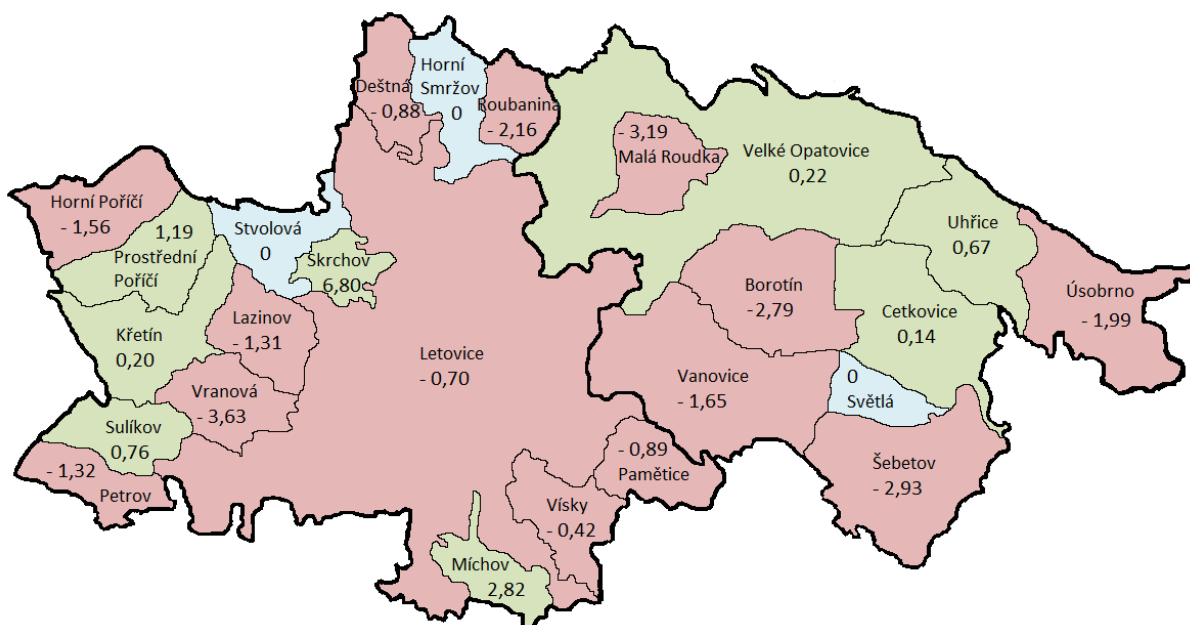
Struktura vzdělanosti se tak přibližuje vyšším územním celkům. Podíl lidí bez vzdělání i těch, kteří mají pouze základní vzdělání je shodný s úrovní ČR. Podobně je tomu i u podílu absolventů VOŠ. Podíl vysokoškoláků a maturantů je stále nižší, ale přibližuje se. Oproti tomu podíl lidí s výučním listem je na území MAS vyšší než u vyšších územních celků.

Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva je souhrnem tzv. demografických událostí. V následujícím textu budeme sledovat 4 základní demografické události – počty narozených, zemřelých, přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel na území MAS Partnerství venkova. Přirozený pohyb obyvatelstva je rozdílem mezi počtem narozených a zemřelých. Jde buď o přirozený přírůstek, nebo úbytek obyvatelstva. Mechanický pohyb obyvatelstva zahrnuje všechny prostorové přesuny obyvatelstva. Podle rozdílu mezi přistěhovanými a vystěhovanými, dochází buď k migračnímu přírůstku, nebo úbytku obyvatelstva. Celkový pohyb pak vzniká spojením přirozeného a mechanického.

Následující kartogram zachycuje rozdíl počtem narozených a zemřelých za období 2008 až 2013 v každé obci MAS Partnerství venkova, který je vyjádřen jako procentuální podíl na počtu obyvatel na začátku období (tj. 2008). Umožňuje nám tedy zachytit, jak se za sledované období změnil počet obyvatel v důsledku narození a úmrtí.

Obrázek 5 Přirozený pohyb obyvatelstva v období 2008 až 2013 (v %)

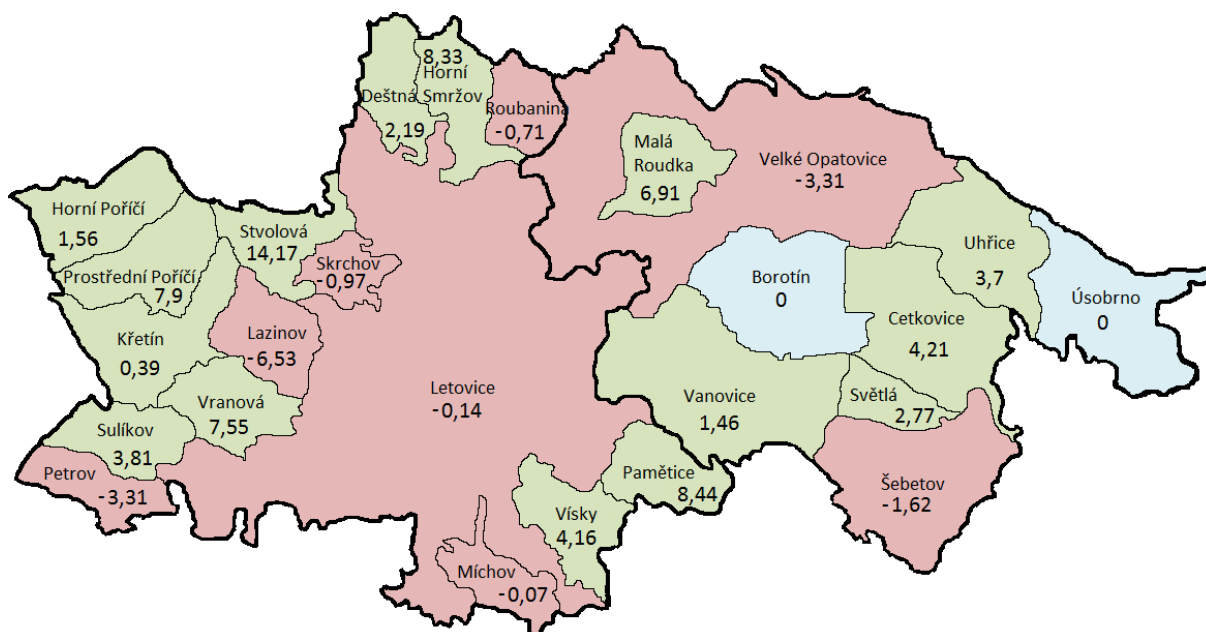

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet a nákres

Vidíme, že přirozených přírůstků byl zaznamenán téměř ve třetině obcí MAS, největší podíl vzhledem k původnímu počtu obyvatel měl přirozených přírůstek v obci Skrchov. Oproti tomu byl zaznamenán přirozený úbytek ve 14 obcích z celkových 25. Nejvýrazněji se projevil v obcích Vranová a Malá Roudka. Ve třech obcích, Horním Smržově, Stvolové a Světlé, se počet narozených a zemřelých ve sledovaném období rovnal.

Další kartogram zachycuje migrační saldo v období 2008 až 2013 v každé obci MAS. Saldo migrace je definováno jako rozdíl mezi počtem přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel za dané časové období. Pokud se v tomto období více obyvatel přistěhovalo, než odstěhovalo, bude saldo kladné a naopak, pokud se více obyvatel odstěhovalo, než přistěhovalo, bude saldo záporné. Zde je tento rozdíl vyjádřen jako procentuální podíl na počtu obyvatel na začátku období (tj. 2008). Umožňuje nám tedy zachytit, jak se za sledované období změnil počet obyvatel v důsledku stěhování.

Obrázek 6 Saldo migrace v období 2008 až 2013 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet a nákres

Z obrázku vyčteme, že téměř dvě třetiny obcí MAS zaznamenaly kladné migrační saldo. Nejvyšších hodnot dosáhla obec Stvolová, následována obcemi Paměťice, Horní Smržov, Prostřední Poříčí a Vranová. Osm obcí zaznamenalo záporné migrační saldo, mezi nimi obě města. Nejvýraznější odchod obyvatel nastal v obci Lazinov, dále v Petrově a Velkých Opatovicích. V obcích Borotín a Úsobrno je počet přistěhovalých a vystěhovalých stejný.

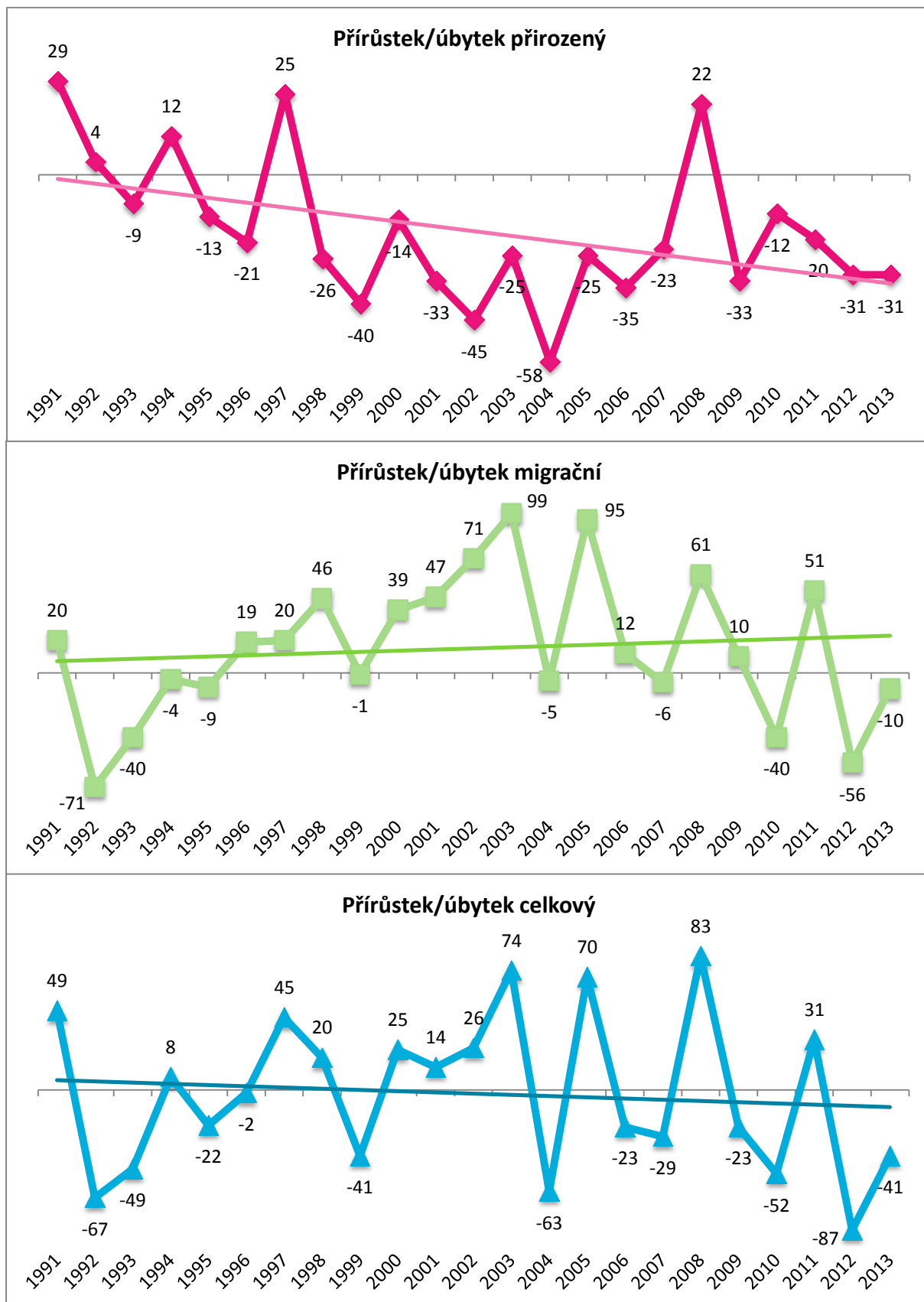
Skutečnost, že do této skupiny spadají tři nejlidnatější obce MAS, svědčí o atraktivitě prostředí malých vesnic ve srovnání s městy a většími obcemi. Jak je ale vidět z tabulky, toto pozorování neplatí univerzálně, neboť velikost obce je pouze jedním z faktorů, nikoli jediným, a je třeba přihlížet i k ostatním charakteristikám, zejména pak k úrovni občanské vybavenosti a životnímu prostředí.

V grafu 6 je zachycen přirozený, migrační i celkový pohyb obyvatelstva na celém území MAS za období 1991 až 2013. U přirozeného pohybu můžeme pozorovat přírůstky pouze v pěti letech, ve zbytku období docházelo k úbytkům. Nejdelsí období přirozeného úbytku trvalo od roku 1998 do roku 2007. Největší výkyvy mezi přírůstky a úbytky nastaly mezi 1996 až 1998 a 2007 až 2009. Spojnice trendu přirozeného pohybu je klesající, dlouhodobě tedy dochází k přirozenému úbytku obyvatel.

Migrační pohyb obyvatelstva prochází na první pohled příznivějším vývojem. Přírůstků bylo dosaženo třináctkrát ve sledovaném 23letém období. K výrazným výkyvům došlo v letech 1991 až 1992, 2003 až 2005 a 2010 až 2012. Období značných migračních přírůstků trvajících od roku 1996 až 2009 bylo narušeno pouze ve třech případech, a i tehdy převýšili vystěhovalí přistěhovalé pouze maximálně o 6 lidí. Spojnice trendu migračního pohybu je tedy rostoucí, což značí, že dlouhodobě dochází k migračním přírůstkům.

Celkový pohyb je součtem přirozeného a mechanického. Obzvláště zřetelné jsou v grafu výkyvy z let 1991 až 1992, 2003 až 2005 a 2007 až 2009, kdy se přirozená i mechanická složka vyvíjela stejným směrem. Celkové spojnice trendu je klesající, ukazuje jednak na dlouhodobý celkový úbytek obyvatelstva a jednak na převažující vliv přirozeného úbytku nad migračním přírůstkem. To znamená, že přestože je území MAS atraktivní pro nově přistěhovalé, nedokáží nahrazovat počty zemřelých.

Graf 6 Přirozený, migrační a celkový pohyb obyvatelstva v letech 1991 až 2013

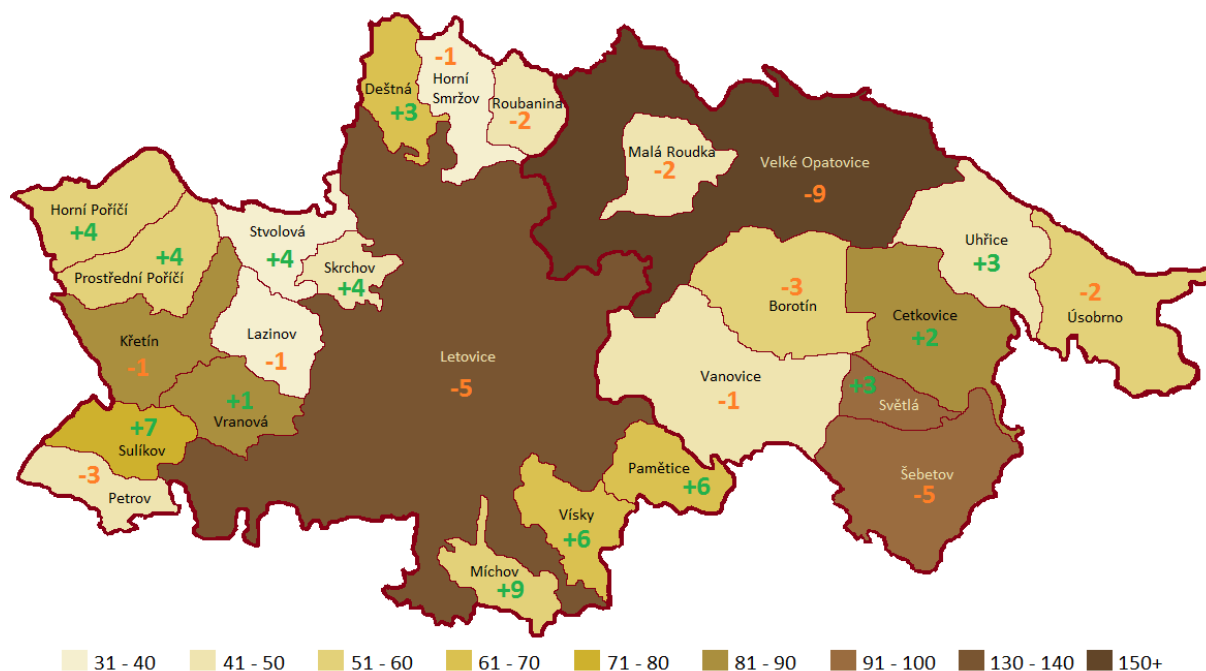

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

Hustota zalidnění

Posledním sledovaným demografickým ukazatelem bude hustota zalidnění. Tento údaj charakterizuje průměrnou míru osídlení území lidmi. Udává se v počtu obyvatel na čtvereční kilometr a počítá se jako podíl počtu obyvatel a rozlohy daného území. Následující kartogram zobrazuje hodnoty hustoty zalidnění jednotlivých obcí MAS k 31. 12. 2013 a zároveň vyjadřuje její změnu oproti roku 2008.

Obrázek 7 Hustota zalidnění (obyv./km²) v roce 2013 a její změna oproti roku 2008

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet a nákres

Nejnižší hustota zalidnění je v obcích Horní Smržov, Lazinov a Stvolová, naopak největší je ve městech Velké Opatovice a Letovice. Dvanáct obcí zaznamenalo snížení hustoty zalidnění, zatímco 13 obcí její zvýšení. Co se změny počtu osob týká, jsou změny v hustotě zalidnění mezi roky 2008 a 2013 jsou přesně vyrovnané a celková hustota zalidnění území MAS Partnerství venkova se nemění. Údaje za celou MAS a jejich srovnání s vyššími územními celky v roce 2008 a 2013 nabízí tabulka 5.

Tabulka 5 Hustota zalidnění vyšších územních celků v letech 2008 a 2013 (obyv./km²)

	MAS	okres BK	JMK	ČR
2008	94	123	159	133
2013	94	124	162	133

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

V roce 2008 činila hustota zalidnění území MAS 94 obyvatel na km², což je výrazně pod průměrem okresním, krajským i celostátním. Hustota zalidnění se v roce 2013 na území MAS stejně jako na úrovni ČR nezměnila, zatímco na úrovni okresu a kraje hustota zalidnění vzrostla.

Podle Strategie regionálního rozvoje ČR je hranice mezi urbanizovanou oblastí a venkovem stanovena na hodnotě 100 obyv./km². Do kategorie urbanizovaných oblastí tak spadají pouze obě města. Nicméně MAS jako celek spadá do kategorie venkovských oblastí. Navíc mediánová hodnota

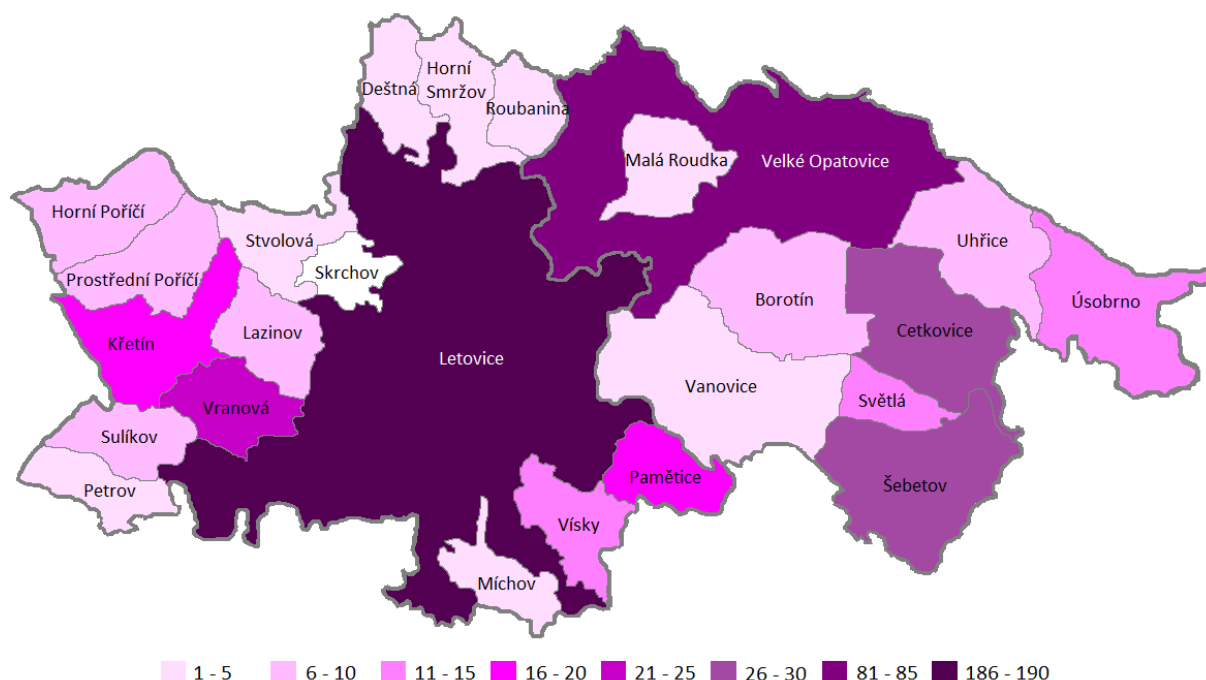
56 obyv./km² se nachází hluboko pod průměrem MAS, tudíž i na základě tohoto ukazatele lze hovořit o ryze venkovském charakteru území MAS s mnoha malými sídelními jednotkami.

Bydlení

V bytové výstavbě se odráží nejen historický kontext doby a jeho módní trendy, také ekonomická situace a charakter daného území. Zatímco urbanizované oblasti jsou stále charakterizované převládající výstavbou bytových domů, ve venkovských oblastech převládají rodinné domy. I oblast bytové výstavby byla zasažena hospodářskou krizí.

Podle ČSÚ klesl počet zahajovaných bytů v ČR v roce 2010 o dvě pětiny. Bytová výstavba, prezentovaná zahájenými a zejména dokončovanými byty, přitom zaznamenávala od roku 1997 s několika mírnými zakolísáními až do roku 2007 trvalý vzrůst. Přehled počtu dokončených bytů na území MAS Partnerství venkova v letech 2001 až 2012 nabízí následující kartogram.

Obrázek 8 Dokončené byty v jednotlivých obcích v letech 2001 až 2012

Zdroj: ČSÚ, vlastní nákres

Celkem bylo v období 2001 – 2012 na území MAS včetně přístaveb či objektů sociálního bydlení dokončeno 496 bytů. Z toho 316, tedy 64 %, tvořily rodinné domy, zatímco v bytových domech bylo dokončeno celkem 68 bytů, tedy 14 %. Bytovou výstavbu na území MAS tedy můžeme charakterizovat jako venkovskou. Nejvíce bytů bylo pochopitelně dokončeno ve městech Letovice a Velké Opatovice. Nové byty v bytových domech by vystavěny v Letovicích a v Šebetově. Ve zbytku území byly dokončovány nové byty v rodinných domech. Jedině v obci Skrchov nebyl dokončen ani jediný byt.

V tabulce 6 můžeme porovnat způsoby bydlení na území MAS s vyššími územními celky podle posledního SLDB. Uvedené hodnoty vyjadřují podíl celkového počtu obyvatel příslušného územního celku v dané kategorii.

Tabulka 6 Způsoby bydlení osob dle SLDB 2011 (v %)

	v bytech				bezdomovci
	celkem	- z toho			
		v RD	v zařízeních	jinde	
ČR	97,2	49,0	1,9	0,8	0,1
JMK	97,7	56,6	1,5	0,7	0,1
okr. BK	98,0	68,2	1,2	0,6	0,1
MAS	97,3	74,7	2,3	0,4	0,1

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

Základní charakteristikou, která odlišuje území MAS od vyšších územních celků, je vysoký podíl lidí bydlících v rodinných domech. Zatímco na území MAS bydlí v rodinných domech téměř tři čtvrtiny populace, na území ČR je to necelá polovina. Vysoký je i podíl obyvatel žijících v zařízeních sociální péče. Na území MAS totiž fungují hned dva ústavy sociální péče – v Šebetově a ve Velkých Opatovicích. Podíl bezdomovců v populaci je srovnatelných s vyššími územními celky, jejich přítomnost je ovšem koncentrována výhradně v Letovicích.

Tabulka 7 přináší srovnání podílu neobydlených a obydlených domů na všech domech s byty v území MAS s vyššími územními celky podle SLDB 2011.

Tabulka 7 Obydlené a neobydlené domy dle SLDB 2011 (v %)

	Neobydlené domy				Obydlené domy		
	celkem	z toho			celkem	z toho	
		rekreační	přestavba	nezpůsobilé k bydlení		rodinné domy	bytové domy
ČR	16,5	47,3	5,1	6,6	83,5	86,4	11,7
JMK	13,3	32,3	6,9	8,5	86,7	89,7	8,8
okr. BK	16,8	48,8	6,3	6,9	83,2	91,8	6,8
MAS	21,6	54,0	4,6	6,8	78,4	92,7	5,8

Zdroj: ČSÚ

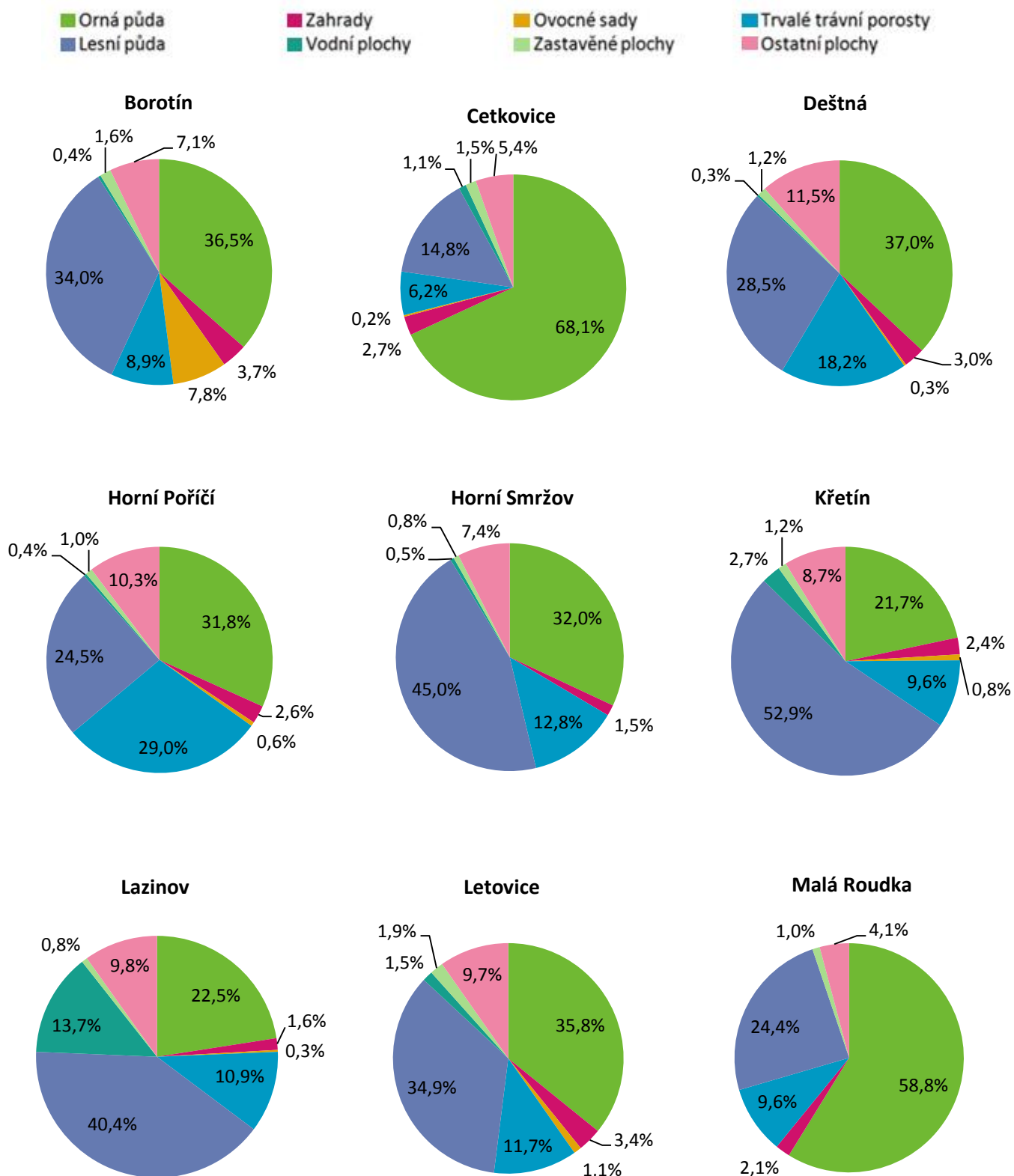
Pro území MAS je charakteristický celkově vyšší podíl neobydlených domů, z nichž 54 % slouží k rekreaci. Podíl domů sloužících k rekreaci je rovněž vyšší, zejména krajský podíl převyšuje o 21,7 procentního bodu. Území MAS Partnerství venkova lze tedy charakterizovat jako oblíbenou chalupářskou oblast. Vysoký podíl (přes 20 %) rekreačních domů na všech domech s byty nalezneme v obcích na severu území (Deštná, Horní Smržov) a kolem přehrady (Lazinov, Vranová). Na Malé Hané jsou to obce Borotín, Úsobrno a Vanovice. Nejoblíbenější obcí pro rekreační bydlení obec Stvolová, kde podíl rekreačních domů na všech domech s byty dosáhl 31 %.

Podíl obydlených domů je tedy pochopitelně nižší než u vyšších územních celků. Dominantní roli zde hrají rodinné domy, jejichž podíl přesahuje 90 % a je vyšší než u vyšších územních celků. Podíl bytových domů je přibližně dvakrát nižší než na úrovni ČR. Bytové domy se ovšem nachází ve 13 obcích.

1.2. Pozemková struktura

Pozemkovou skladbu území MAS Partnerství venkova zachycuje graf 7. Tento graf se vlastně skládá z celkem 26 menších výsečových grafů, které znázorňují pozemkovou skladbu území jednotlivých obcí a nakonec MAS jako celku.

Graf 7 Pozemková skladba obcí na území MAS

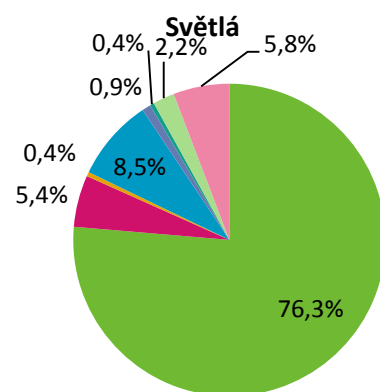
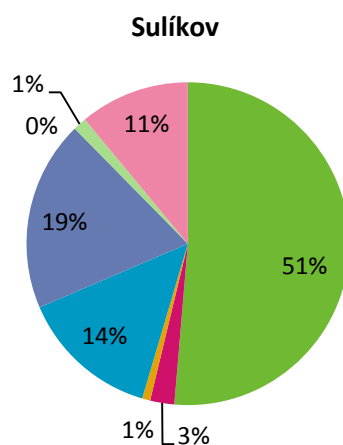
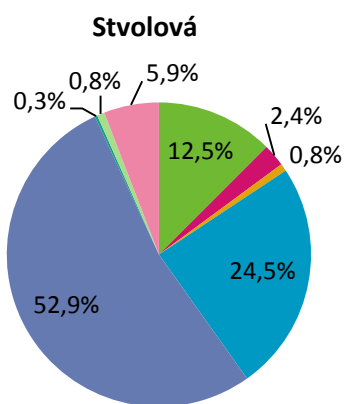
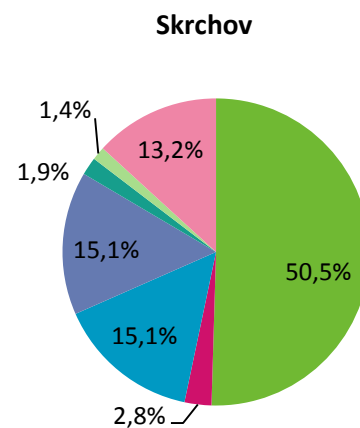
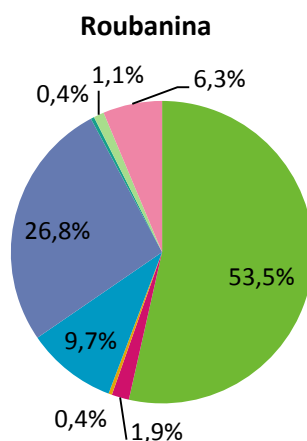
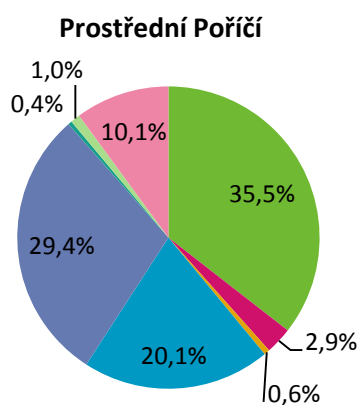
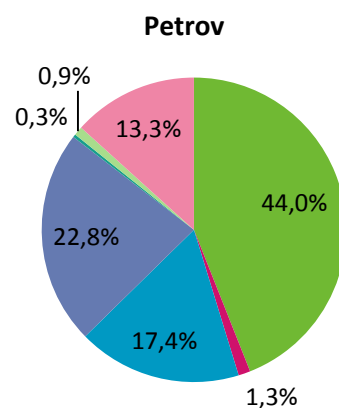
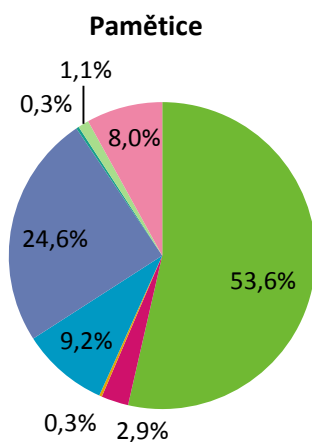
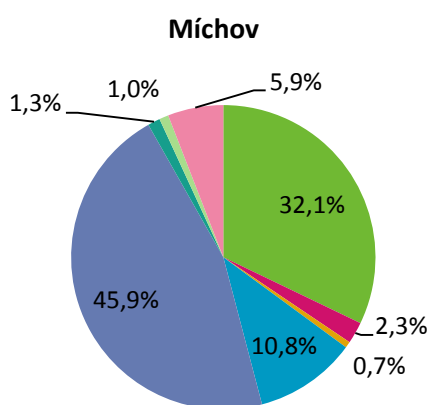

Orná půda
Lesní půda

Zahrady
Vodní plochy

Ovocné sady
Zastavěné plochy

Trvalé travní porosty
Ostatní plochy

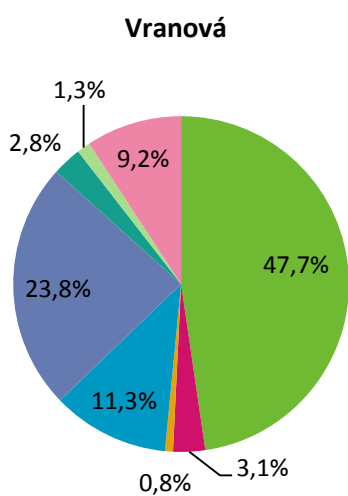
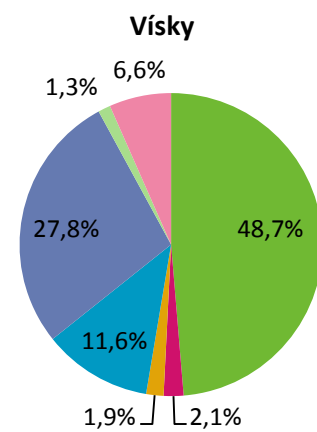
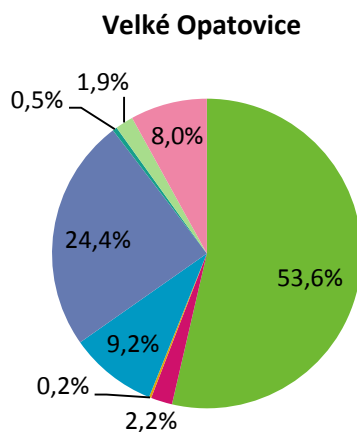
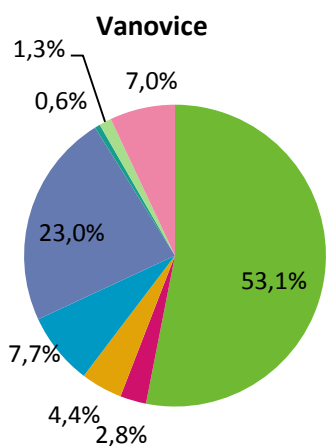
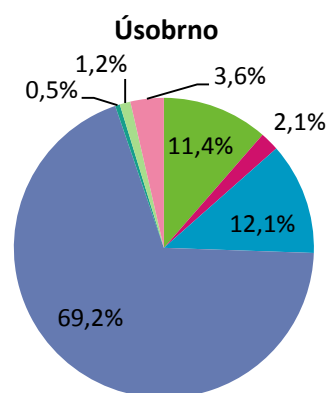
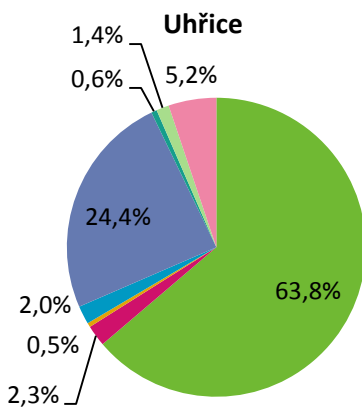
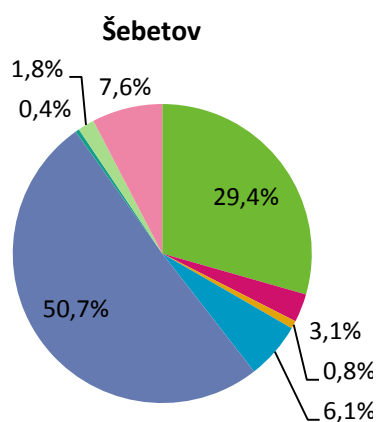

Orná půda
Lesní půda

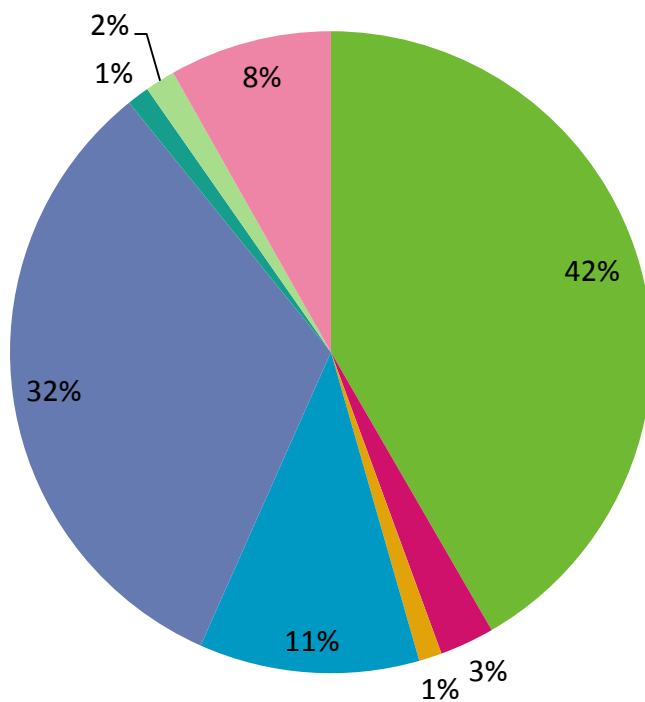
Zahrady
Vodní plochy

Ovocné sady
Zastavěné plochy

Trvalé travní porosty
Ostatní plochy

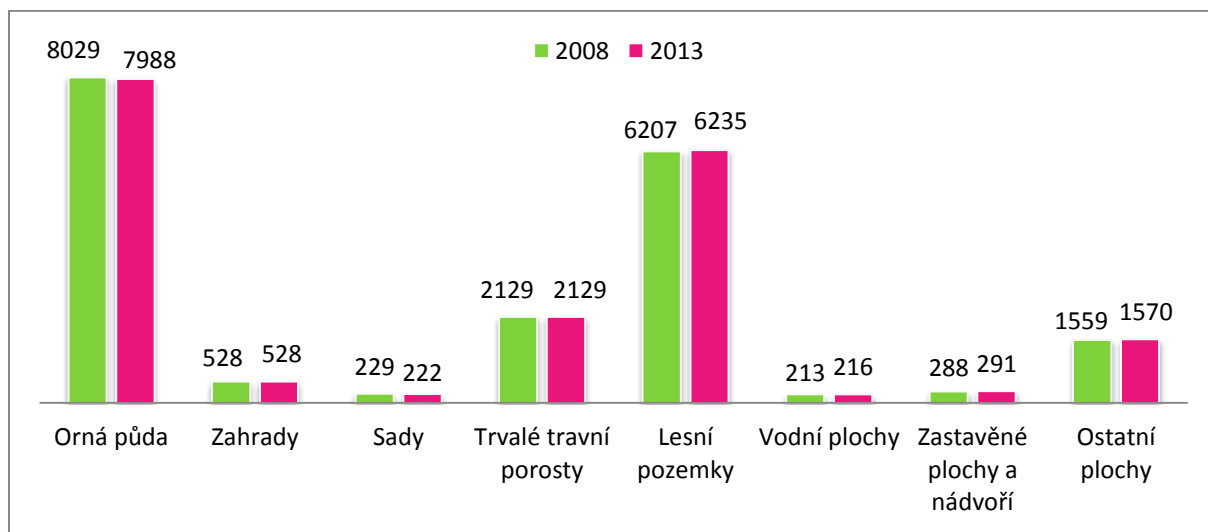
MAS CELKEM

Zdroj: ČSÚ

Z grafického znázornění pozemkové skladby území jednotlivých obcí i celé MAS je jasně vidět zemědělský charakter oblasti. Orná půda zabírá největší podíl v 17 obcích, z toho v 10 dokonce více než 50 %. Významnou položku tvoří i lesní půda. Ta převažuje na území zbývajících 8 obcí a z toho ve 4 s podílem větším než 50 %. Pomyslná třetí příčka náleží trvalým travním porostům. Pozemková skladba obcí na území MAS je velmi podobná.

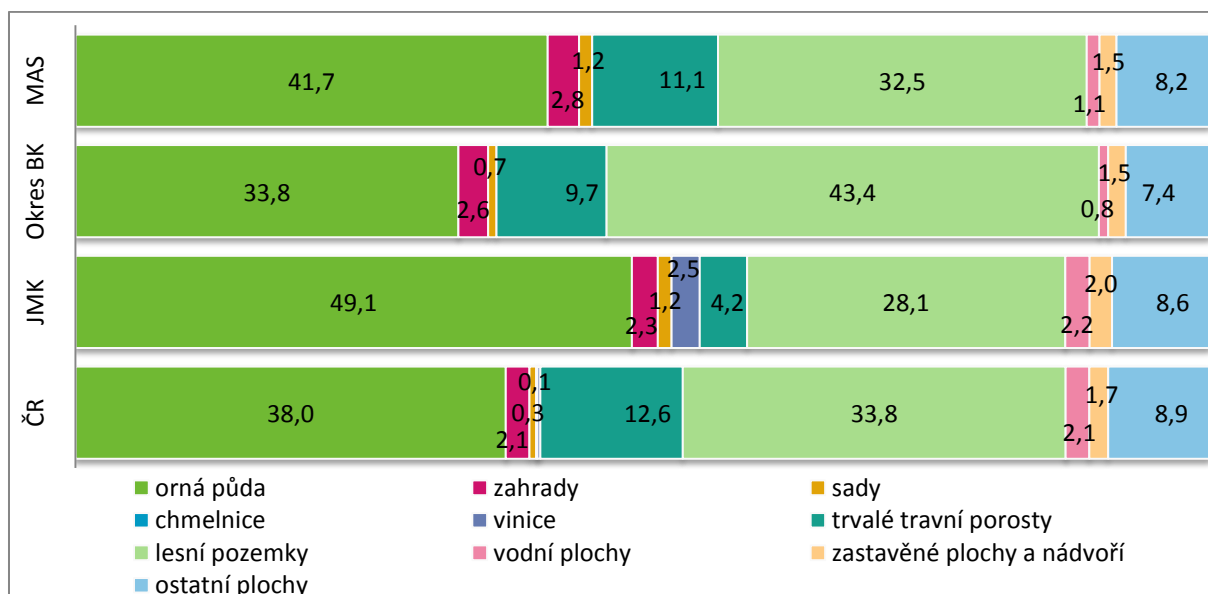
Graf 8 Pozemková skladba na území MAS v letech 2008 a 2013 (v ha)

Zdroj: ČSÚ

V grafu 8 můžeme pozorovat, že se pozemková skladba v letech 2008 až 2013 nijak výrazně nezměnila. Od roku 2008 vzrostl podíl lesních pozemků, vodních ploch, zastavěných ploch a nádvoří a ostatních ploch. Naopak podíl orné půdy a sadů se snížil. Celkově na území MAS zabírá největší plochu orná půda, následována lesní půdou a trvalými travními porosty. Jak můžeme vidět v grafu 9, nijak zvlášť se tím neliší od zbytku republiky. Na celostátní úrovni zaujímají největší podíl orná a lesní půda a vodní plochy. Výjimkou je neexistence chmelnic a vinic na území MAS.

Graf 9 Pozemková skladba u vyšších územních celků (v %)

Zdroj: ČSÚ

1.3. Občanská vybavenost

Vybavenost obcí službami patří k základním indikátorům kvality života v regionu. Obec, ve které chybí základní služby obyvatelům, bude méně přitažlivá pro potenciální nové obyvatele a hrozí také odliv stávajícího obyvatelstva do obcí s lepší obslužností. Nedostatečná občanská a sociální vybavenost obce tedy představuje ohrožení pro její budoucí rozvoj. V tabulce následuje přehled vybavenosti obcí MAS Partnerství venkova vybranými základními službami.

Tabulka 8 Vybavenost obcí základními službami

	potraviny	hospoda	restaurace (s kuchyní)	pošta	SDH	kadeřnictví	auto/pneu- servis
Borotín	1	1		1	1	1	1
Cetkovice	3	1		1	1	1	1
Deštná	1		1		1		
Horní Poříčí	1	1			1		
Horní Smržov	1		1		1		1
Křetín	2		1	1	1	1	
Lazinov	1		1		1		
Letovice	7	2	9	1	9	6	5
Malá Roudka					1		
Míčov		1			1		
Pamětice	1				1		
Petrov	1		1		1		
Prostřední Poříčí	1	1			1		
Roubanina	1				1		
Skrchov							
Stvolová	2	1	1				
Sulíkov					1		1
Světlá	1	1			1		1
Šebetov	2	2	1	1	1		
Uhřice	1	1			1	1	
Úsobrno	1	1		1	1		
Vanovice	2	1		1	2	1	1
Velké Opatovice	5	6	2	1	4	4	3
Vísky	1	1	1	1	1		2
Vranová	1	1	1			1	
MAS celkem	37	22	20	9	34	16	13

Zdroj: MOS, vlastní šetření

Základem občanské vybavenosti všech obcí je možnost nakoupit potraviny a zboží základní potřeby v místě bydliště. Občané, kteří dojíždějí za prací do měst, si mohou nakoupit cestou z práce, ale obzvlášť pro seniory jsou tyto možnosti omezené. Vzhledem k trendu stárnutí populace je dobře,

že obchod s potravinami nalezneme téměř v každé obci. Výjimku tvoří pouze obce Malá Roudka, Míchov, Skrchov a Sulíkov.

Hospody představují zejména na malých obcích důležitý pilíř občanské vybavenosti. Nabízejí občanům možnost scházet se u dobrého moku, navazovat a udržovat vzájemné vztahy, diskutovat o nejrůznějších problémech a v neposlední řadě se bavit a nabídnout občerstvení pocestným. Je tedy dobře, že takové zařízení existuje v téměř každé obci, s výjimkou obcí Malá Roudka, Paměťice, Roubanina a Skrchov.

V obcích v okolí přehrady – v Letovicích, Stvolové a Vranové najdeme také rychlá občerstvení. Ta fungují i v Šebetově a Velkých Opatovicích. V obcích Stvolová, Vísky a Vranová nalezneme shodně po jednom zařízení s kuchyní a bez kuchyně. Restaurace na Vískách a v Horním Smržově jsou součástí ubytovacího zařízení. V Šebetově nalezneme dokonce dvě hospody a jednu restauraci, kde se vaří.

Město Velké Opatovice se kromě šesti hospod a dvou restaurací může pochlubit také cukrárnou a kavárnou. Součástí ubytovacího zařízení jsou i dvě z devíti letovických restaurací. Kromě nich jsou v Letovicích ještě dvě hospody, kde se nevaří, dvě cukrárny a kavárna. Dosti rozšířenou službou jsou služby kadeřnictví. Najdeme jich na území MAS celkem 16. Podobně jsou rozšířeny i služby auto a pneuservisů. Těch je celkem 13.

Dostupnost základních poštovních služeb je i přes některá úsporná či nelogická opatření stále na dobré úrovni. Pobočka pošty je v celkem 9 obcích. Většina poboček však slouží pouze jako pošty podací, rozvoz zásilek zajišťují pobočky v Letovicích a Velkých Opatovicích. Poněkud nelogicky spadají Drválovice jako součást obce Vanovice s vlastní poštou pod poštu v Letovicích.

Rozvážení zásilek z centrální pošty, které nahradilo práci místních poštovních doručovatelů, způsobuje, že se častým jevem stává doručování pošty na nesprávné adresy či problémy s doručováním balíků, kdy lidé našli výzvu k vyzvednutí balíku z důvodu nezastižení na adrese, přestože doma na balík čekali.

Velkou tradici v regionu mají sbory dobrovolných hasičů. Hasičský sbor ve Vanovicích byl založen již v roce 1872 a je nejstarším hasičským vesnickým sborem na Moravě. Sbor ve Velkých Opatovicích byl založen jen o rok později. Alespoň jednu jednotku SDH v současnosti nalezneme téměř v každé obci. Dobrovolní hasiči se věnují pořádání různých společenských a sportovních akcí, námětových cvičení a soutěží v požárním sportu. Pomáhají také při zvelebování veřejných prostranství nebo svozu želeného šrotu. Když je potřeba, pomáhají v okolí svých obcí v práci profesionálním hasičům.

Školství

Vybavenost školními zařízeními je jednou z determinant ekonomického růstu regionu. Dostatečná kapacita mateřských škol umožňuje lepší uplatnění se na trhu práce pro rodiče s malými dětmi. Dostatečně hustá síť základních škol snižuje nároky na přepravu žáků. Malotřídní školy jsou navíc obecně chváleny za osobní přístup, který umožňuje kvalitnější vzdělání ve srovnání s klasickými třídami se 30 žáky.

Střední a vyšší vzdělání pak představuje investici do lidského kapitálu, který v dlouhodobém horizontu výrazně přispívá k rozvoji regionu. V následující tabulce jsou shrnuty počty jednotlivých typů školních zařízení v obcích MAS.

Tabulka 9 Školská zařízení na území MAS

	MŠ	ZŠ (1.-5. ročník)	ZŠ (1.-9. ročník)	SOŠ	SOU	nástavba	ZUŠ
Borotín	1						
Cetkovice	1	1					
Deštná	1	1					
Křetín	1	1					
Letovice	3		1	1	1	1	1
Sulíkov		1					
Šebetov	1	1					
Úsobrno	1	1					
Vanovice	1	1					
Velké Opatovice	2		1	1	1	1	1
Vísky	1	1					
MAS celkem	14	8	2	2	2	2	2

Zdroj: MOS, vlastní šetření

Z 25 obcí MAS Partnerství venkova se v 11 nachází nějaké zařízení školského typu. Nejvíce se na území MAS vyskytují mateřské školy. Celkem jich je 13, z toho tři v Letovicích. Celková kapacita všech MŠ v regionu MAS Partnerství venkova je naplněna z 87,5 %. Ve 2 školách z celkových 13 je kapacita dokonce překročena. Nejvýrazněji je překročena v Letovicích na ulici Čapkova, a to o celých 30 %. Dále je kapacita překročena o 1 žáka ve Vanovicích. Volná místa zbývají v 7 školách. Nejméně zaplněné jsou MŠ v Šebetově (47 %) a Borotíně (53 %), obcích v mikroregionu Malá Haná, kde je právě stárnutí populace a odchod mladých lidí výrazným rysem demografického vývoje.

Podle prognózy vývoje obyvatelstva v Jihomoravském kraji dosáhla věková skupina 0 – 4 svého vrcholu v populaci v roce 2013. V roce 2018 by měl počet dětí zaplnit současnou celkovou kapacitu přibližně ze 79 % a v roce 2023 dokonce ze 73 %. Z dostupných dat o kapacitě MŠ se dozvídáme pouze současný stav, vývoj kapacity do budoucna není znám – počítáme tedy se situací, jako kdyby byla kapacita MŠ zachována. Vzhledem k očekávanému demografickému vývoji ovšem nelze očekávat zvyšování kapacity MŠ, nýbrž její postupnou redukci.

Malotřídních základních škol nalezneme na území MAS celkem 8. Nejčastějším typem jsou dvoutrídní ZŠ, kterých se na území MAS nachází 5, a to v Cetkovicích, Deštné, Šebetově, Vanovicích a Vískách. ZŠ v Sulíkově a Úsobrně jsou jednotřídní a trojtřídní je pouze ZŠ Křetín. V Křetíně navíc funguje také speciální MŠ a ZŠ při dětské ozdravovně.

Úplné ZŠ jsou pouze v Letovicích a Velkých Opatovicích. Více než polovina žáků v regionu MAS navštěvuje ZŠ v Letovicích. Mimo území MAS jsou dobře dostupné ZŠ v Knínicích, Boskovicích a Svitávce. V území MAS Partnerství venkova se nacházejí 2 základní umělecké školy, a to v přirozených centrech regionu – městech Letovice a Velké Opatovice. Detašované pracoviště je v Křetíně.

V současné době je kapacita základních škol v území MAS Partnerství venkova naplněna z 54,9 %. Udávaná kapacita ve statistikách sice bývá nadhodnocována, reálná kapacita je nižší, ale nutnost rozšiřování a výstavby nových budov však do budoucna nehrozí. Podle projekce počtu obyvatel JMK dosáhne současná růstová demografická vlna svého vrcholu v roce 2021 při 116 % současného počtu

obyvatel ve věku 5 až 14 let, není tedy třeba se obávat, že by kapacita základních škol nestačila pojmout zvýšený počet dětí.

V obou městech je také po jedné střední škole. Masarykova střední škola Letovice nabízí učební obory zedník, truhlář, umělecký keramik a elektrikář – silnoproud; maturitní obory stavebnictví, nábytkářská a dřevařská výroba a výtvarné zpracování keramiky a porcelánu; a nástavbové studium v oboru podnikání. Ve Velkých Opatovicích je SOŠ a SOU tradičních řemesel. Za ostatními typy středních škol musí studenti dojíždět převážně do Boskovic nebo do Brna. Za vysokoškolským vzděláním se musí dojíždět do krajských měst, převážně Brna a Olomouce.

Sociální péče

Služby v sociální oblasti slouží k péči o znevýhodněné skupiny obyvatel. Do této skupiny patří například dětské domovy, nízkoprahová centra pro mládež, léčebny dlouhodobě nemocných, různé terénní služby nebo domovy seniorů. Přehled zařízení poskytujících služby v sociální oblasti se sídlem na území MAS Partnerství venkova nabízí tabulka 10.

Tabulka 10 Sociální oblast

	domov pro osoby se zdravotním postižením	domov pro seniory	dům s pečovatelskou službou	terénní sociální služby
Cetkovice			1	
Letovice		1	1	1
Petrov				1
Šebetov	1			
Velké Opatovice	1		1	1
MAS celkem	2	1	3	3

Zdroj: MOS, vlastní šetření

V regionu MAS Partnerství venkova se nachází celkem 5 zařízení sociálních služeb, pokud nepočítáme terénní sociální služby. Relativně nízký počet zařízení je dán počtem dalších zařízení v přílehlém okolí regionu MAS.

V regionu jsou dva domovy pro osoby se zdravotním postižením – Sociální služby Šebetov s kapacitou 160 lůžek a Paprsek p.o. Velké Opatovice s kapacitou 108 lůžek. Obě zařízení mají plně obsazenou kapacitu. Dále je zde jeden domov pro seniory, který spadá pod Centrum sociálních služeb města Letovice s plně vytíženou kapacitou 72 lůžek. Nejbližší domov pro seniory se nachází v Boskovicích, ale má též plnou kapacitu.

Centrum sociálních služeb města Letovice dále provozuje dům s pečovatelskou službou a poskytuje také terénní pečovatelské služby, které jsou zaměřeny primárně na seniory a osoby se zdravotním postižením, kteří z důvodu snížené soběstačnosti potřebují pomoc při zvládnání úkonů péče o vlastní osobu nebo pomoc při zajišťování chodu a údržby domácnosti. V Petrově poskytuje podobné služby soukromá pečovatelka. Další dva domy s pečovatelskou službou v Cetkovicích a Velkých Opatovicích provozuje Charitní pečovatelská služba Blansko, která má rovněž na starosti i terénní sociální služby.

Zdravotnictví

Zdravotnické služby představují podstatný zájem většiny obyvatel. Napříč věkovými a sociálními skupinami potřebuje každý někdy využít služeb lékaře. Dostupnost zdravotnických služeb patří k determinantám atraktivity regionu pro potenciální nové obyvatele. Přehled zdravotnických zařízení v regionu naleznete v tabulce 11.

Tabulka 11 Zdravotnická zařízení na území MAS

	Cetkovice	Křetín	Letovice	Šebetov	V. Opatovice	MAS celkem
praktický lékař pro dospělé		1	4	1	2	8
praktický lékař pro děti a dorost	poradna	1	2	1	1	5
stomatolog		2	3	1	1	7
gynekolog			1		detaš. pr.	1
jiný specialista			3		3	6
lékárna			2	výdejna	1	3
odborný léčebný ústav		1				1
záchranná služba					1	1
LDN			1			1

Zdroj: MOS, vlastní šetření

Vidíme, že zdravotnická péče je dostupná v pěti obcích. Základem zdravotnické péče je ordinace praktického lékaře. Těch pro dospělé na území MAS nalezneme celkem 8, čtyři v Letovicích, dvě ve Velkých Opatovicích a po jedné v Křetíně a Šebetově. Dětských lékařů je tu celkem 5. Dva mají ordinaci v Letovicích a po jednom v Křetíně, Šebetově a Velkých Opatovicích. V obci Cetkovice ordinuje jednou týdně v poradně dětská lékařka MUDr. Macháčová, která má stálou ordinaci v Šebetově.

Na území MAS nalezneme také 7 stomatologických ordinací, dále gynekologickou, kožní, interní a urologickou ordinaci v Letovicích a ordinaci gynekologa, ortopeda, internisty a oční ambulanci ve Velkých Opatovicích. Lékárný jsou na území MAS celkem tři a k tomu jedna výdejna léků. V Křetíně je také dětská ozdravovna. V Letovicích funguje také léčebna dlouhodobě nemocných – Nemocnice Milosrdných bratří. Poskytuje lůžkovou následnou péči, péči poradenskou, ošetrovatelskou, diagnostickou, preventivní a rehabilitační. Celkový počet lůžek je 120 na 4 ošetrovacích jednotkách.

Kultura a sport

Také kulturní, společenské a sportovní aktivity jsou důležitou součástí života obyvatel. Ve větších městech jsou možnosti kulturního, společenského i sportovního vyžití nesrovnatelně bohatší než na malých vesnicích. Dostupnost těchto aktivit i ve venkovském prostředí je potom výsledkem a mnohdy zatěžkávací zkouškou spolupráce subjektů veřejného, soukromého a neziskového sektoru a aktivity a zájmu občanů. Přehled počtu kulturních zařízení v jednotlivých obcích nabízí následující tabulka.

Tabulka 12 Kulturní zařízení na území MAS

	knihovny	kina	muzea	galerie	dětská centra	sakrální stavby	ostatní zařízení
Borotín	1					1	1
Cetkovice	1					1	1
Deštná	1					1	1
Horní Poříčí	1						
Horní Smržov			1				1
Křetín	1					1	1
Lazinov	1						1
Letovice	14			2	1	3	5
Malá Roudka	1						1
Míchov							1
Pamětice	1						2
Petrov	1						1
Prostřední Poříčí	1					1	1
Roubanina	1					1	
Skrchov	1						
Stvolová	1						
Sulíkov	1				1	2	1
Světlá	1						1
Šebetov	1	1			1	1	1
Uhřice	1					1	1
Úsobrno	1		1			1	1
Vanovice	2					2	1
Velké Opatovice	5	1	1	1		1	3
Vísky	1					1	2
Vranová	1						1
MAS celkem	41	2	3	3	3	18	29

Zdroj: MOS, vlastní šetření

Mezi kulturními zařízeními na území MAS jednoznačně vedou knihovny. Výpůjční služby veřejné knihovny mohou v místě svého bydliště využít obyvatelé všech obcí s výjimkou Horního Smržova a Míchova. Nejvíce knihovnických zařízení nalezneme pochopitelně v Letovicích, respektive v různých místních částech města.

Druhou nejpočetnější kategorií jsou ostatní kulturní zařízení. Sem můžeme zařadit například kulturní domy, různé sály, výletišť a podobná prostranství sloužící pro pořádání kulturních, ale i společenských nebo sportovních akcí.

Sakrálních staveb – kostelů a kaplí – se na území MAS nachází celkem 18, z toho 3 v Letovicích a dva kostely ve Vanovicích. V Šebetově a ve Velkých Opatovicích přežívají dvě stálá kina. Dále jsou na území MAS ještě tři muzea v Úsobrně, Velkých Opatovicích a v Horním Smržově, galerie ve Velkých Opatovicích a centrum pro děti a mládež v Letovicích a Šebetově. Území MAS je bohaté na množství menších kulturních památek, kterým se v poslední době dostává dobré péče a oprav.

Společenské události jsou v malých obcích obvykle zajišťovány činností spolků a zájmových sdružení – zejména TJ Sokol, SDH a mysliveckých sdružení. V zimní sezoně se pořádají plesy, v létě taneční zábavy a dlouhé tradici se těší také poutě. Tyto svátky, jejichž datum konání se odvíjí od svátku patrona, kterému je zasvěcen místní kostel, ocení děti i dospělí. Do vsí přijíždějí kolotoče a konají se zábavy.

Neméně důležité jsou také sportovní akce. Každoročně jsou na území MAS organizovány běžecké závody, turistické pochody, turnaje v míčových hrách a mnoho dalších. Velké oblibě se těší zejména cyklovýlet Okolo Malé Hané, který se koná každý rok koncem srpna. Na konec prázdnin každoročně připadají také závody dračích lodí, které se konají na křetínské přehradě. Kromě účasti na organizovaných hromadných akcích je samozřejmě možné využít individuálně služby různých sportovních zařízení. Jejich přehled naleznete v následující tabulce.

Tabulka 13 Sportovní zařízení na území MAS

	koupaliště a bazény	hřiště	tělocvičny	otevřené stadiony	ostatní zařízení
Borotín	1	2			
Cetkovice		2	1		1
Deštná		2	1		1
Horní Poříčí		1			
Horní Smržov		2			
Křetín		2	1		
Lazinov		1			
Letovice	1	3	4	1	5
Malá Roudka		1			1
Míchov		1			
Pamětice		1			
Petrov					1
P. Poříčí		2			
Roubanina					1
Skrchov		1			
Stvolová		1			
Sulíkov		3			1
Světlá		1			
Šebetov	1	1	2		
Uhřice		1			
Úsobrno		1			
Vanovice		1			
V. Opatovice	1	2	3	1	1
Vísky	1	2	1		2
Vranová		2			
MAS celkem	5	36	13	2	14

Zdroj: MOS, vlastní šetření

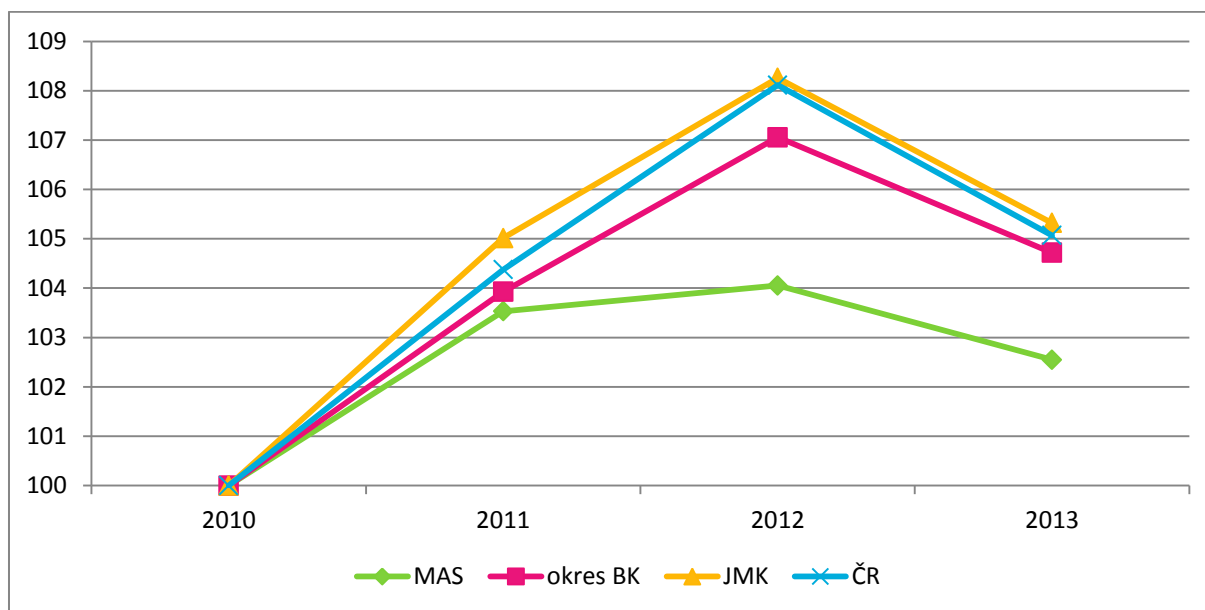
Nejrozšířenějším typem sportovního zařízení na území MAS jsou venkovní hřiště. Celkem se jich zde nachází 36, z toho 3 v Letovicích. V ostatních obcích nalezneme jedno až dvě hřiště, naopak žádné hřiště nemají v Petrově a Roubaníně. Velmi rozšířené jsou také tělocvičny a ostatní sportovní zařízení jako například posilovny. Největší koncentrace těchto zařízení je v Letovicích. Mezi ostatní zařízení můžeme zařadit také bowling v Letovicích a na Vískách, kluziště v Petrově, střelnici v Deštné a Velkých Opatovicích a Sportovně-kulturní objekt v Malé Roudce.

Venkovní koupaliště nalezneme v Borotíně, Letovicích, Šebetově a Velkých Opatovicích. Jediný krytý bazén je v Agrocentru Ohrada na Vískách. Otevřené stadiony jsou ve městech Letovice a Velké Opatovice. Sportovní vyžití v zimě je na území MAS značně omezené. Základním problémem je příliš krátká sněhová sezóna. V nedaleké Olešnici je k dispozici sjezdovka s umělým zasněžováním, avšak na území MAS nikde vhodný svah s dostatkem vodních zdrojů nenajdeme. Podobně je tomu i s trasami pro běžecké lyžování, přestože některé sezony je sněhová pokrývka dostatečná, zejména v posledních letech převažují teplé zimy. Bruslit a hrát hokej je možné za silných mrazů na přírodních vodních plochách, případně vznikají improvizovaná kluziště na hřištích. Při vyšších teplotách je nutné dojíždět na stadion do Boskovic.

1.4. Ekonomická situace

Ekonomickou situaci regionu můžeme sledovat pomocí různých indikátorů – zde se zaměříme na vývoj počtu podnikatelských subjektů, strukturu ekonomiky a situaci na trhu práce. Změny v počtu podnikatelských subjektů vypovídají o podnikatelském prostředí v regionu. Dobré podnikatelské prostředí a příležitosti k zisku lákají více podnikatelů a počet ekonomických subjektů v území roste. Pokud ekonomická situace v regionu dobrá není, bude počet ekonomických subjektů stagnovat nebo dokonce klesat.

Graf 10 Vývoj počtu ekonomických subjektů (2010 = 100)

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

V grafu je zachycen vývoj počtu ekonomických subjektů typu statistický podnik (= u kterého byla v uplynulém roce prokázána aktivita) na úrovni ČR, Jihomoravského kraje, okresu Blansko a území MAS Partnerství venkova v posledních čtyřech letech. Rok 2010 je v grafu stanoven jako základní období, k němuž se vztahují hodnoty následujících tří let. Delší časovou řadu bohužel k dispozici nemáme, protože sledování ekonomických subjektů pomocí klasifikace NACE bylo v ČR zavedeno právě až v roce 2010. Starší data podle klasifikace OKEČ na úrovni obcí nejsou k dispozici.

Rozdílná situace mezi územím MAS a vyššími územními celky je zjevná na první pohled. Zatímco na úrovni vyšších územních celků můžeme pozorovat roční přírůstek počtu ekonomických subjektů přibližně 3 – 4 procentní body ročně do roku 2012 a meziroční úbytek v roce 2013, ekonomika území MAS jako by začala „ztrácet dech“ již od roku 2011. Počet ekonomických subjektů na území MAS byl v roce 2013 na úrovni 102,5 % roku 2010, vyšší územní celky byly na úrovni přibližně 105 %. Tento indikátor tedy odhaluje horší ekonomickou situaci regionu ve srovnání s vyššími územními celky.

Struktura ekonomiky

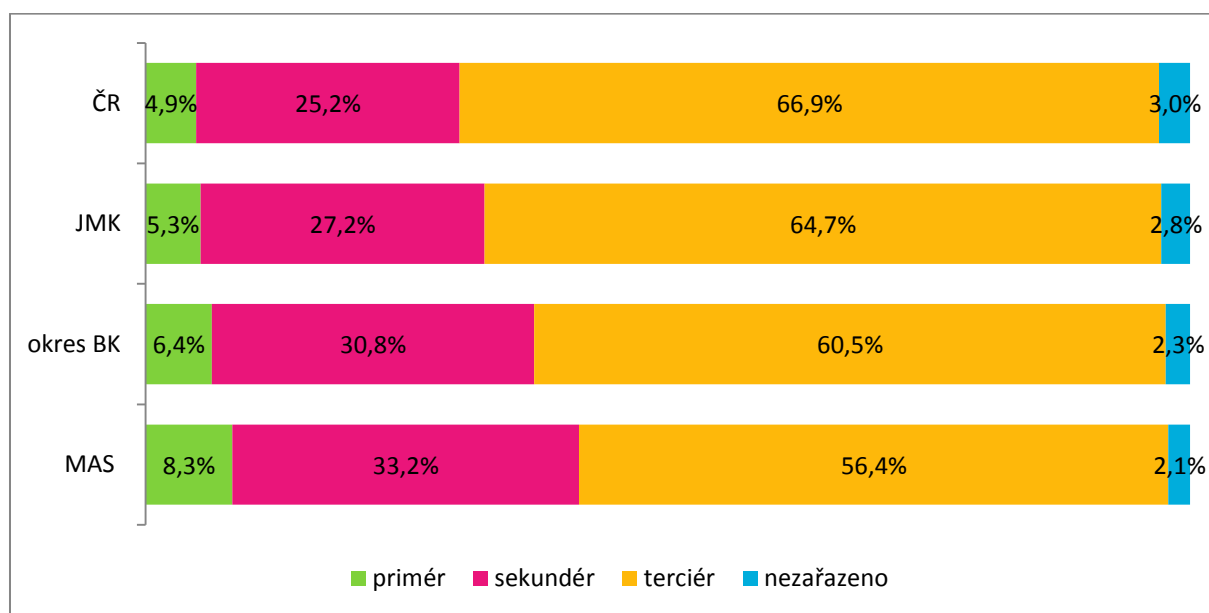
Ekonomickou strukturu můžeme posuzovat podle odvětví, v nichž jsou firmy v regionu činné. Ekonomiku lze rozdělit na tři základní odvětví, a to tzv. primér, sekundér a terciér. Primární sektor (prvovýroba) zahrnuje činnosti spojené se získáváním přírodních zdrojů. Patří sem zemědělství, lov a těžba surovin. Sekundární sektor zahrnuje veškeré zpracovatelské činnosti, stavebnictví a nákladní

dopravu. Terciérní sektor pak zahrnuje veškeré služby včetně obchodu, bankovníctví, zdravotnictví, státní správy a osobní dopravy.

V současnosti je struktura vyspělých ekonomik taková, že největší podíl mají služby, za nimi je průmysl a nejmenší podíl připadá na zemědělství a těžbu. Zjednodušeně lze říci, že čím je ekonomika vyspělejší, tím menší má podíl primárního sektoru a větší podíl služeb.

V následujícím grafu je znázorněna struktura ekonomiky (podíl počtu ekonomických subjektů typu statistický podnik v jednotlivých odvětvích na jejich celkovém počtu) ČR, Jihomoravského kraje, okresu Blansko a území působnosti MAS Partnerství venkova v roce 2013. Základní struktura je na všech úrovních stejná a odpovídá struktuře vyspělé evropské ekonomiky.

Graf 11 Struktura ekonomických subjektů podle odvětví v roce 2013

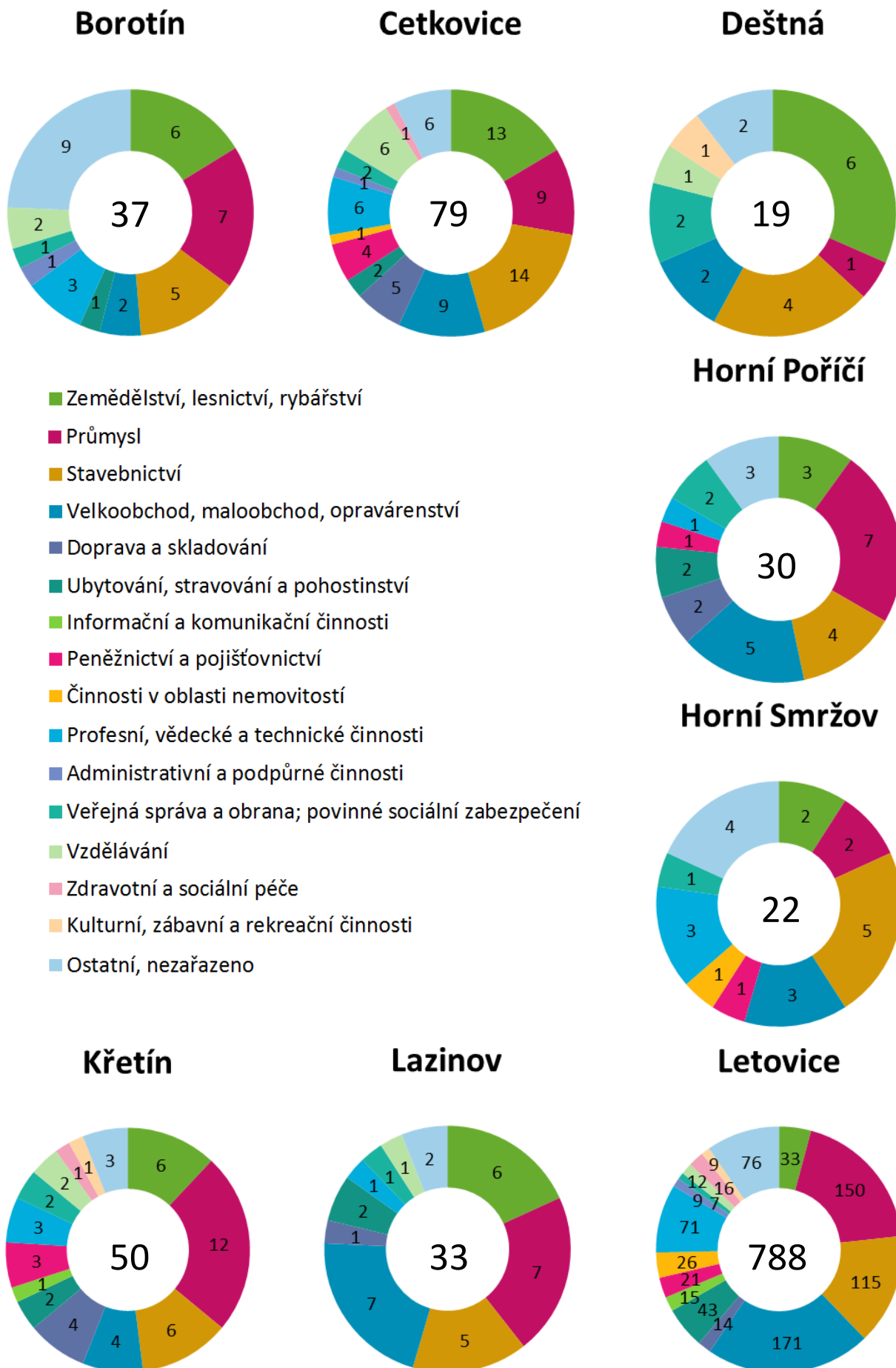
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočet

Zaměříme-li se pozorněji na jednotlivé hodnoty, všimneme si nápadně vysokého podílu primárního sektoru v ekonomice území MAS. Tento podíl je více než o polovinu větší ve srovnání s ČR. Výrazný podíl je i u průmyslu. Na vysokém podílu zemědělství má hlavní podíl ekonomika mikroregionu Malá Haná, která je výrazně zaměřena na zemědělství, což je dáno přírodními podmínkami, jako je úrodná půda, i historickými faktory – oblast Malé Hané je tradičně zemědělská. Sekundární sektor je značně rozvinutý na Letovicku. Oproti tomu podíl služeb je výrazně nižší ve srovnání se všemi vyššími územními celky, což poukazuje na méně vyspělou ekonomickou strukturu, která se odráží i v horší ekonomické situaci.

Podrobnější pohled na charakter hospodářské činnosti v roce 2013 nabízí následující graf, který se skládá z 25 menších výšečových grafů za každou obec zvlášť a nakonec 1 za MAS jako celek. Ve středu každého kruhu je vždy vyjádřen celkový počet registrovaných podnikatelských subjektů a po obvodu je znázorněno jejich rozdělení podle převažující činnosti. Údaje jsou platné k 31. 12. 2013.

Graf 12 Hospodářská činnost – podnikatelské subjekty podle převažující činnosti

Malá Roudka

Míchov

Paměťice

Petrov

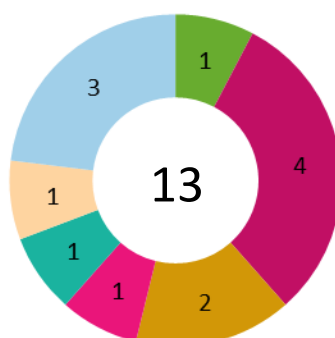
Prostřední Poříčí

Roubanina

Skrchov

Stvolová

■ Zemědělství, lesnictví, rybářství

■ Průmysl

■ Stavebnictví

■ Velkoobchod, maloobchod, opravářství

■ Doprava a skladování

■ Ubytování, stravování a pohostinství

■ Informační a komunikační činnosti

■ Peněžnictví a pojišťovnictví

■ Činnosti v oblasti nemovitostí

■ Profesní, vědecké a technické činnosti

■ Administrativní a podpůrné činnosti

■ Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení

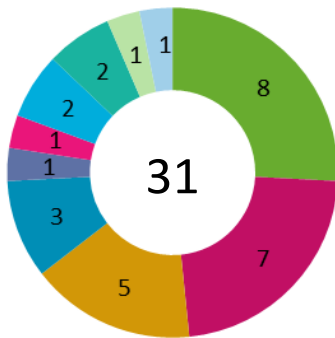
■ Vzdělávání

■ Zdravotní a sociální péče

■ Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

■ Ostatní, nezařazeno

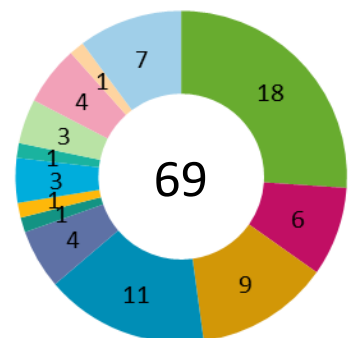
Sulíkov

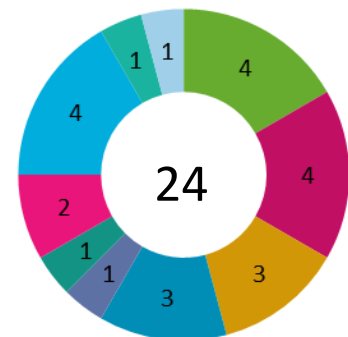
Světlá

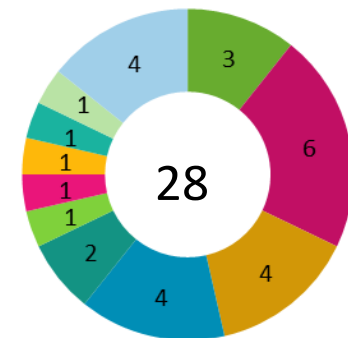
Šebetov

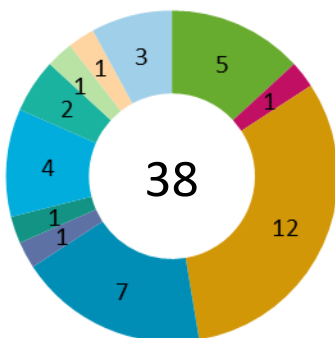
Uhřice

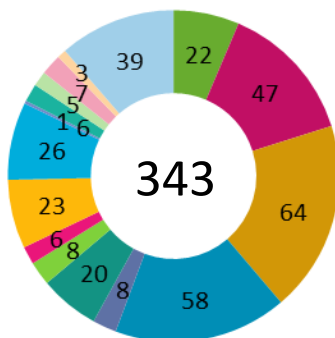
Úsobrno

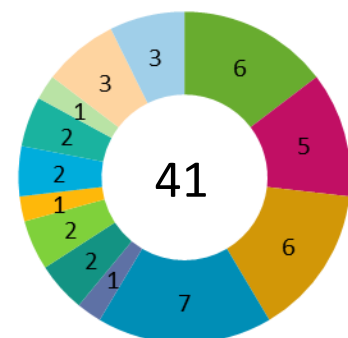
Vanovice

Velké Opatovice

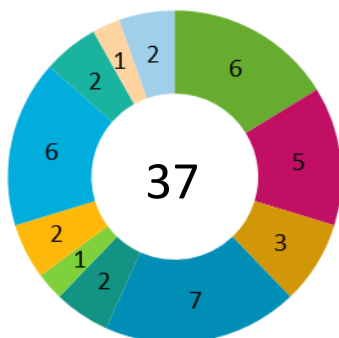

Vísky

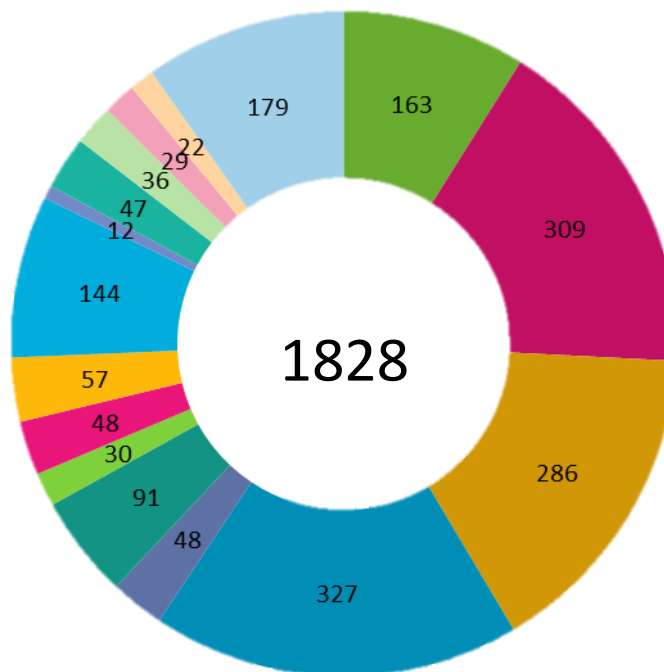

- Zemědělství, lesnictví, rybářství
- Průmysl
- Stavebnictví
- Velkoobchod, maloobchod, opravárenství
- Doprava a skladování
- Ubytování, stravování a pohostinství
- Informační a komunikační činnosti
- Peněžnictví a pojišťovnictví
- Činnosti v oblasti nemovitostí
- Profesní, vědecké a technické činnosti
- Administrativní a podpůrné činnosti
- Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
- Vzdelávání
- Zdravotní a sociální péče
- Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
- Ostatní, nezařazeno

Vranová

MAS celkem

Zdroj: ČSÚ

Podle podílu na celkovém počtu podnikatelských subjektů lze identifikovat 6 nejvýznamnějších kategorií: „Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“, „Stavebnictví“, „Průmysl“ a „Zemědělství“. Kategorie velko- a maloobchodu patří k nejvýznamnějším (tj. má dvouciferný podíl) ve 23 obcích. Následují kategorie stavebnictví a průmyslu, z nichž každá vyniká v 20 obcích a kategorie zemědělství, která má výrazný podíl v 19 obcích. I zde jsou tedy zjevně shodné rysy území MAS.

V následující tabulce jsou čtyři nejvýraznější kategorie doplněny ještě o dvě další: „Profesní, vědecké a technické činnosti“ a „Ubytování, stravování a pohostinství“. Pro srovnání zde opět nalezneme data za úroveň okresu, kraje a ČR.

Tabulka 14 Podíly vybraných kategorií u vyšších územních celků (v %)

	MAS	okr. BK	JMK	ČR
Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	17,9	16,1	17,9	18,6
Stavebnictví	15,6	13,0	13,0	12,4
Průmysl	16,9	17,8	14,2	12,8
Zemědělství	8,9	6,3	5,2	4,8
Profesní, vědecké a technické činnosti	7,9	10,0	13,4	13,0
Ubytování, stravování a pohostinství	5,0	5,2	4,5	4,8

Zdroj: ČSÚ

Na území MAS nalezneme nejvíce podnikatelských subjektů v kategorii „Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“, obdobně tomu tak je na okresní, krajské i celostátní úrovni a u více než poloviny sledovaných obcí. Druhý největší podíl zaujímá kategorie „Stavebnictví“, následuje „Průmysl“ a „Zemědělství“. V těchto kategoriích se již území MAS od vyšších

územních celků liší. Zejména výrazný je tento efekt u kategorie „Zemědělství“, která převyšuje hodnotu ČR téměř dvojnásobně. Mírně vyšší podíl zaujímá na území MAS také kategorie pohostinství. Na druhou stranu, v profesních, vědeckých a technických činnostech území MAS zaostává za vyššími územními celky, zejména za krajem (o 5,5 p. b.). Tato skutečnost reflektuje nižší vzdělanost obyvatelstva.

Jak můžeme vidět, zemědělství je specifickým rysem venkovské ekonomiky. Proto se podíváme blíže na trendy v zemědělském sektoru v našem území a jeho okolí. Území MAS Partnerství venkova patří k zemědělsky nejintenzivněji využívaným oblastem okresu Blansko, orná půda tvoří 42 % rozlohy území MAS, území okresu jen 34 %.

Co se týká rostlinné výroby, nejvíce pěstovanými plodinami jsou obiloviny, z nichž má největší podíl pšenice. Následuje řepka, píce, píce, řepa, luskoviny a brambory. Zatímco podíl osevních ploch obilovin klesá, podíl osevních ploch řepky roste. V živočišné výrobě nejrychleji ubývá chovaných prasat. Snižují se také stavy skotu chovaného na maso i na mléko, mírně klesají také počty chované drůbeže. Naopak rostou počty ovcí a koz. Chov koní se téměř nemění, což je dáno povahou jejich chovu pro rekreační a reprezentativní účely.

Drobných zemědělských podnikatelů dlouhodobě pomalu ale jistě ubývá. Zejména mezi mladými není mnoho nadšenců. Zemědělské podnikání není dostatečně atraktivní – závisí na rozmarech počasí, trh je silně deformovaný složitým systémem dotací a Společnou zemědělskou politikou EU a příležitosti zisku jsou minimální, protože nebýt dotací, rostly by ceny vstupů rychleji než ceny zemědělské produkce.

Trh práce

Trh práce je neoddelitelně propojen s trhem finální produkce a odráží situaci firem na území MAS. Mnohé o situaci na trhu práce nám může napovědět směr, kam směřují zaměstnaní za prací. Pro území MAS je typický velký rozdíl mezi městy a okolními malými obcemi. Letovice a Velké Opatovice jsou přirozenými společenskými, kulturními, vzdělávacími, dopravními a průmyslovými centry mikroregionů, kam spousta obyvatel okolních obcí dojíždí za prací. Tato skutečnost je ilustrována daty v tabulce 15.

Tabulka 15 Dojíždění zaměstnaných za prací dle SLDB 2011 (v %)

	v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí
ČR	44,9	28,9	12,3	12,1	1,8
JMK	44,4	22,9	25,4	5,0	2,2
okr. BK	24,1	38,4	31,9	4,6	1,0
MAS celkem	24,2	47,5	14,3	12,6	1,4
MAS bez center	7,3	68,8	12,8	10,0	1,1

Zdroj: ČSÚ

Srovnáme-li podíl zaměstnaných pracujících v rámci obce svého trvalého pobytu na úrovni různých územních celků, zjistíme, že tento podíl je v okrese Blansko i území MAS výrazně nižší než na úrovni kraje a ČR, což dále potvrzuje venkovský charakter regionu, kdy malé obce nenabízejí dostatek pracovních příležitostí a nutí tak zaměstnané dojíždět za prací do větších středisek. Poslední řádek „MAS bez center“ ukazuje situaci na území MAS s vyloučením měst Letovice a Velké Opatovice. Vidíme,

že podíl pracujících v rámci své obce je rázem mnohem nižší, což potvrzuje střediskový charakter obou měst.

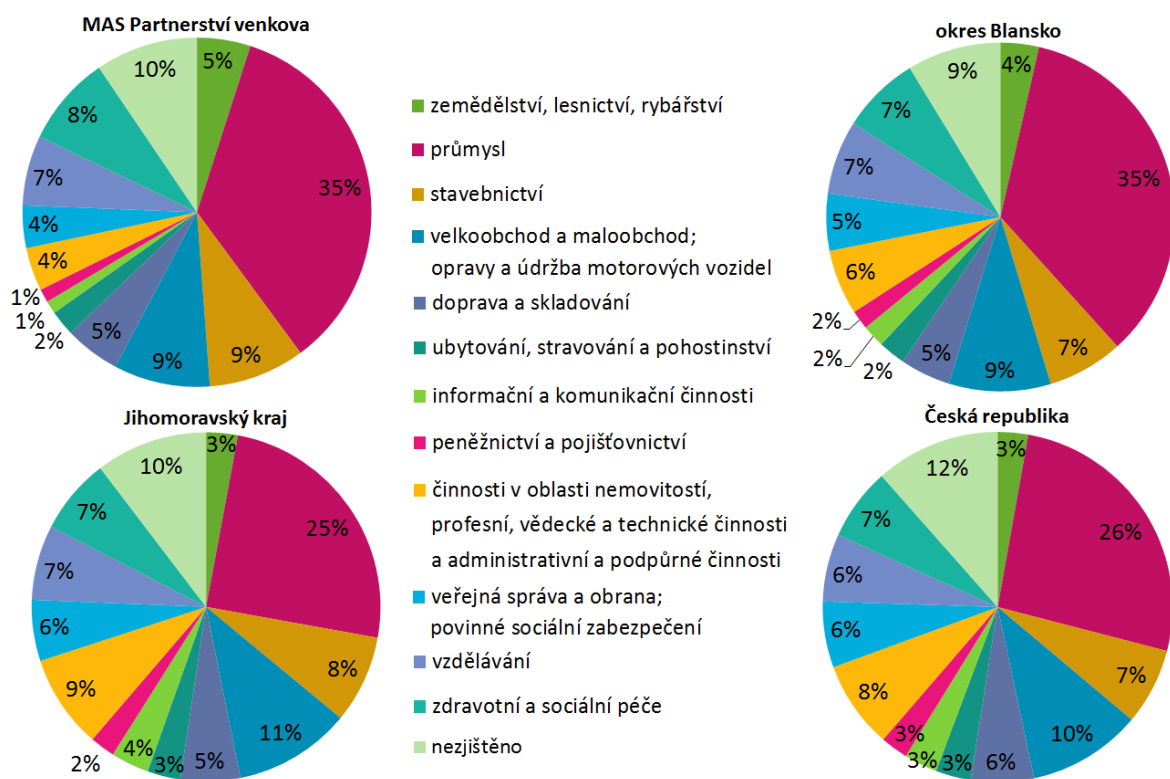
Podobně lze interpretovat situaci ve druhém sloupci, tedy podíl zaměstnaných dojíždějících za prací do jiné obce okresu. Čím větší je tento podíl, tím méně je pracovních příležitostí v rámci obce. Srovnáme-li velikost tohoto podílu v rámci celé MAS s podílem bez zahrnutí středisek, odhalíme vůdčí roli měst v nabídce pracovních příležitostí. Významnou roli ovšem hrají i další blízká města, především Boskovice či Blansko.

Nižší podíl v území MAS oproti okresu ve třetím sloupci je dán geografickou polohou. Zatímco v jižnějších částech okresu, které sousedí s jinými okresy Jihomoravského kraje, je pro tamější obyvatelstvo přirozené dojíždět do těchto okresů za prací, pro obyvatele území MAS Partnerství venkova, která sousedí pouze s okresy Svitavy v Pardubickém kraji a Prostějov v Olomouckém kraji, je přirozenější dojíždět za prací spíše do jiného kraje, jak je ilustrováno ve čtvrtém sloupci.

Stejným způsobem je možné vysvětlit i nízký podíl obyvatelstva pracujícího v zahraničí na úrovni MAS i okresu ve srovnání s celým Jihomoravským krajem. V rámci kraje se totiž jižnější okresy nacházejí v sousedství jiných států, na rozdíl od okresu Blansko, který je z celého kraje od hranic nejvzdálenější.

Dalším zajímavým ukazatelem je odvětvová struktura zaměstnanosti, kterou znázorňuje následující graf. Nabízí také srovnání s vyššími územními celky. Nejčerstvější data jsou dostupná ze SDLB 2011.

Graf 13 Odvětvová struktura zaměstnanosti dle SLDB 2011

Zdroj: ČSÚ

Je zjevné, že na všech úrovních hraje dominantní roli průmysl. Zatímco však na úrovni kraje a ČR je v tomto odvětví zaměstnána přibližně čtvrtina všech zaměstnaných, v rámci okresu i MAS se jedná o více než třetinu. Dalším charakteristickým rysem území MAS je vyšší podíl zaměstnaných v zemědělství. Rozdílnost poměru mezi zemědělstvím a průmyslem je zde mnohem výraznější než u rozdělení podle podnikatelských subjektů – zatímco totiž u zemědělských subjektů se obvykle jedná o drobné podnikatele, v průmyslu jsou činné větší firmy s větším počtem zaměstnanců. Podobně je na tom i stavebnictví.

Vyšší podíl zaměstnaných v oblasti zdravotnictví a sociální péče je odrazem existence dvou ústavů sociální péče v Šebetově a Velkých Opatovicích, LDN Nemocnice Milosrdných bratří Letovice a Dětské léčebny Křetín.

Naopak podíl zaměstnaných v oblasti informačních a komunikačních činností je poloviční oproti podílu na úrovni okresu, čtvrtinový proti úrovni kraje a třetinový vůči celé ČR. Rovněž v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví je zde podíl poloviční vůči úrovni okresu a kraje a třetinový oproti podílu v rámci celé ČR. I v kategorii „činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti“ je podíl zaměstnaných oproti vyšším celkům výrazně nižší, podobně jako zaměstnaných v oblasti veřejné správy a obrany a povinného sociálního zabezpečení.

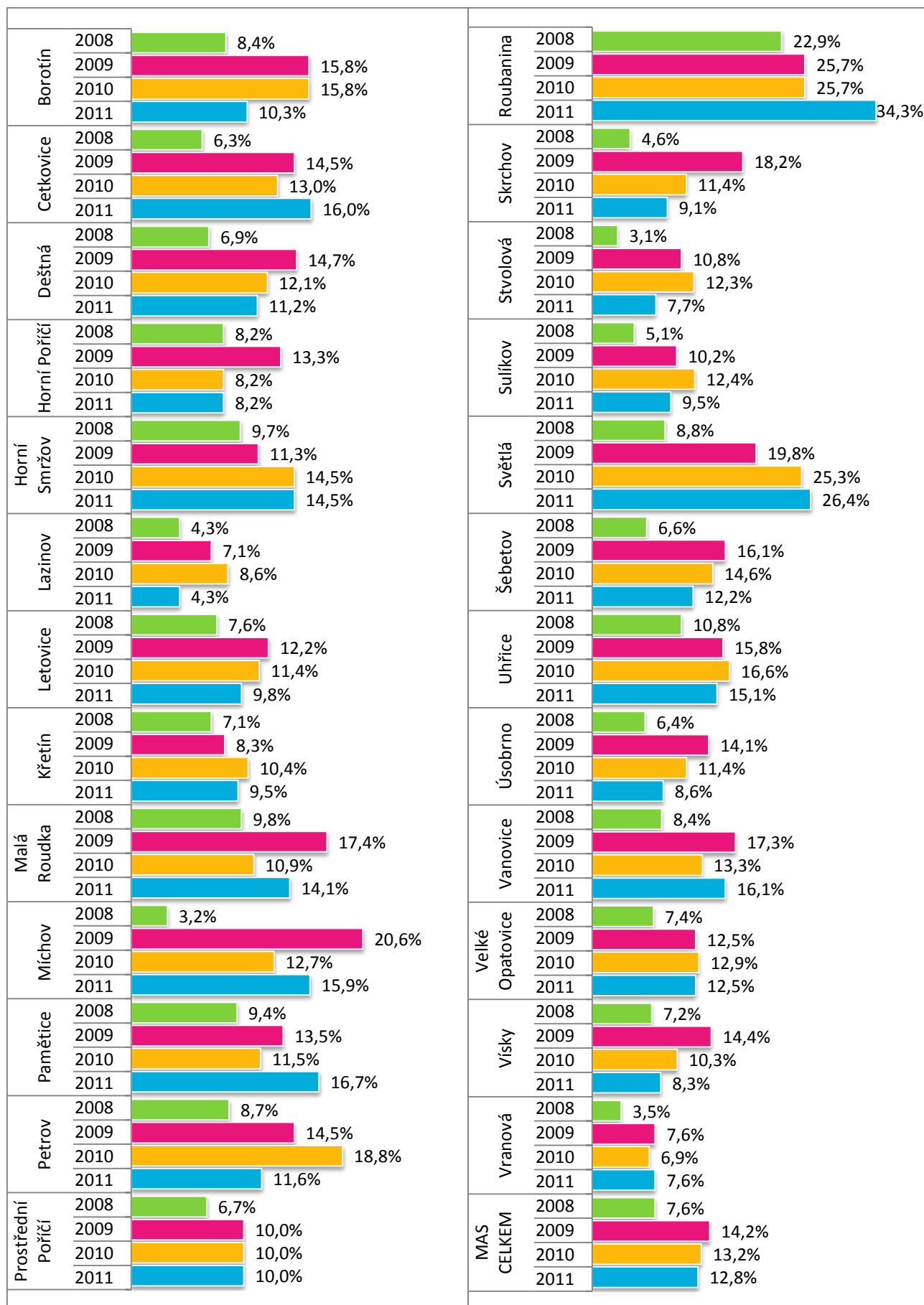
K nejvýznamnějším zaměstnavatelům patří firmy LETOVICKÉ STROJÍRNY, s.r.o., Tylex Letovice, akciová společnost, BARVY A LAKY TELURIA, s.r.o. ve Skrchově, P-D Refractories CZ a.s. (dříve Moravské šamotové a lupkové závody a.s.) ve Velkých Opatovicích a Sklářny Moravia a.s. v Úsobrně. Všechny výše uvedené firmy působí v různých odvětvích průmyslu. Nejvýznamnějšími zemědělskými podniky jsou LEDEKO, a.s. v Letovicích, AGROSPOL, a. d. Knínice, které má svá střediska na území MAS v Šebetově a ve Vanovicích, a VOS zemědělců, a.s. ve Velkých Opatovicích.

Nezaměstnanost

K základním makroekonomickým ukazatelům patří míra nezaměstnanosti. Nejedná se o jev z definice škodlivý, naopak, určitá míra nezaměstnanosti je v ekonomice přítomna vždy. Jedná se o tzv. přirozenou míru nezaměstnanosti, která je průvodním jevem ekonomického a technologického pokroku, kdy některá odvětví přirozeně zanikají a jsou průběžně nahrazována nově vznikajícími. Z dlouhodobého hlediska tedy tato přirozená nezaměstnanost nepředstavuje výraznější problém. Co způsobuje nepříjemnosti, jsou krátkodobé fluktuace míry nezaměstnanosti (zejména nad její přirozenou míru).

V grafu 14 můžeme pozorovat vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých obcích i na území MAS jako celku v letech 2008 – 2011. Míra nezaměstnanosti vyjadřuje procentní podíl nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Nezaměstnaným se rozumí uchazeč o zaměstnání, který zaměstnání aktivně hledá (např. je v evidenci úřadu práce). Za ekonomicky aktivní se tedy nepovažují např. studenti nebo důchodci. Hodnoty v následujícím grafu jsou vypočítány v souladu s dosavadní praxí ČSÚ podle počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva dle SLDB 2011.

Graf 14 Průměrná roční míra nezaměstnanosti v letech 2008 - 2011

Zdroj: ČSÚ

Již při prvním pohledu na graf je zjevné, že místní ekonomika se nevyhnula globální ekonomické recesi, která vypukla v roce 2008. Vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti kopíruje vývoj HDP s určitým zpožděním, můžeme dopady recese v podobě zvýšení míry nezaměstnanosti pozorovat od roku 2009. Ke zvýšení míry nezaměstnanosti došlo ve všech obcích, avšak s rozdílnou intenzitou.

Nejvýraznější skok v míře nezaměstnanosti mezi roky 2008 a 2009 byl zaznamenán v obcích Míchov (o 17,4 procentních bodů) a Skrchov (o 13,6 p. b.), naopak jako nejodolnější se ukázaly obce Křetín a Horní Smržov, kde došlo ke zvýšení pouze o 1,6 p. b. Vývoj míry nezaměstnanosti se v následujících letech v jednotlivých obcích značně lišil. V 9 případech došlo do roku 2010 ještě k nárůstu a následně pak k poklesu míry nezaměstnanosti. V 7 případech klesala hned od roku 2010. Ve zbylých 9 případech byl vývoj značně různorodý. Odhlédneme-li od krajních případů obcí s velmi vysokou mírou nezaměstnanosti (Roubanina, Světlá), zjistíme, že se jednotlivé obce od průměru MAS příliš nevzdalují.

V následující tabulce můžeme porovnat míru nezaměstnanosti na území MAS v letech 2008 – 2011 s vyššími územními celky. Zde je míra nezaměstnanosti počítána dle ekonomicky aktivního obyvatelstva z roku 2001 v souladu s obvyklou praxí ČSÚ, proto se hodnoty za MAS v tabulce liší od hodnot v předchozím grafu.

Tabulka 16 Míra nezaměstnanosti vyšších územních celků (v %)

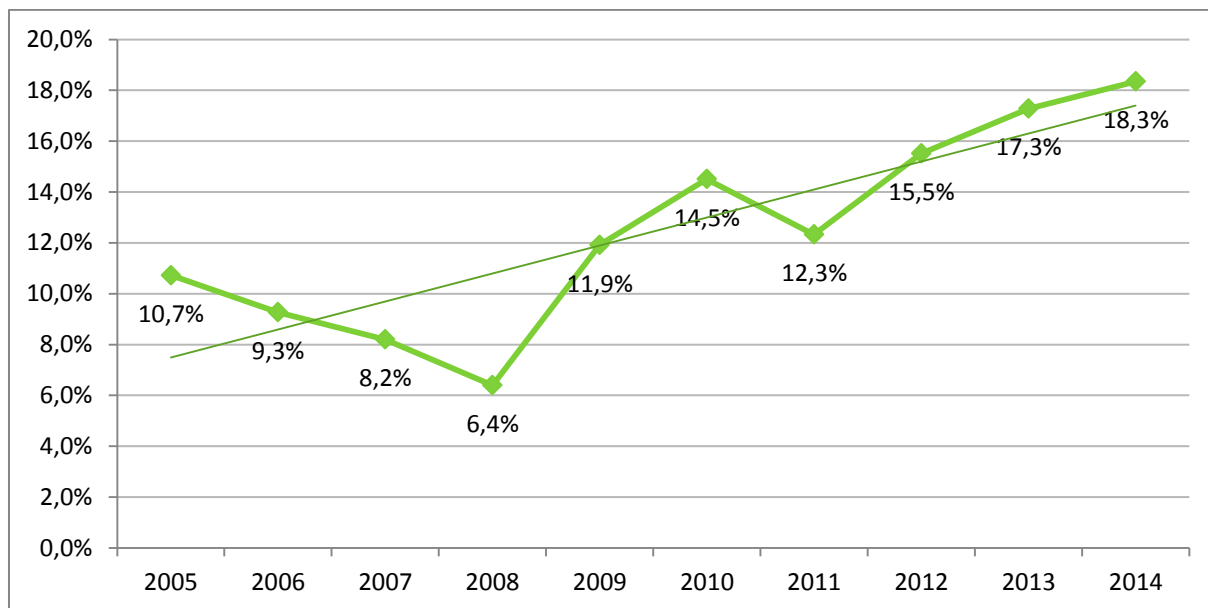
	2008	2009	2010	2011
MAS	6,1	11,3	13,8	11,7
okr. BK	6,5	11,1	10,3	8,7
JMK	6,8	10,6	10,9	9,8
ČR	6,0	9,2	9,6	8,6

Zdroj: ČSÚ

Vidíme, že v roce 2008, kdy se ještě ekonomická krize v míře nezaměstnanosti nestihla projevit, byla nezaměstnanost na území MAS přibližně stejná jako na úrovni ČR a nižší než na kraji a na okrese. Od roku 2009 je však vyšší než u vyšších územních celků. To znamená, že ekonomika regionu je citlivější na změny okolní ekonomické situace než vyšší územní celky.

Posední graf nabízí pohled nejaktuálnější dostupná data ve spojení s delší časovou řadou. Poslední dostupná data o počtu uchazečů o zaměstnání pochází z března 2014, adekvátně k tomu byl sestaven graf z březnových hodnot za posledních 10 let. Míra nezaměstnanosti je zde vyjádřena jako podíl uchazečů o zaměstnání na ekonomicky aktivním obyvatelstvu dle SLDB 2011.

Graf 15 Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2005 až 2014

Zdroj: MPSV, ČSÚ, vlastní výpočet

Míra nezaměstnanosti na území MAS Partnerství venkova vytrvale klesala do roku 2008. V následujícím roce se pak skokově téměř zdvojnásobila a s výjimkou roku 2011 vytrvale roste. I lineární trendová spojnice ukazuje jednoznačně rostoucí trend.

1.5. Rekreace a cestovní ruch

Turistický ruch je vnímán jako sféra služeb, které mají schopnost využívat vnitřní potenciál území a ekonomicky zhodnocovat přírodní krásy i kulturní dědictví. Kromě těchto „zděděných“ statků je předmětem turistického ruchu i sport a relaxace (koupaliště, lyžařské areály, akvaparky, cyklostezky, wellness), kulturní akce (festivally, jarmarky) i další zážitkové programy. Ve svém souhrnu se tedy jedná o kumulaci přírodních či antropogenních předpokladů, které přitahují návštěvníky.

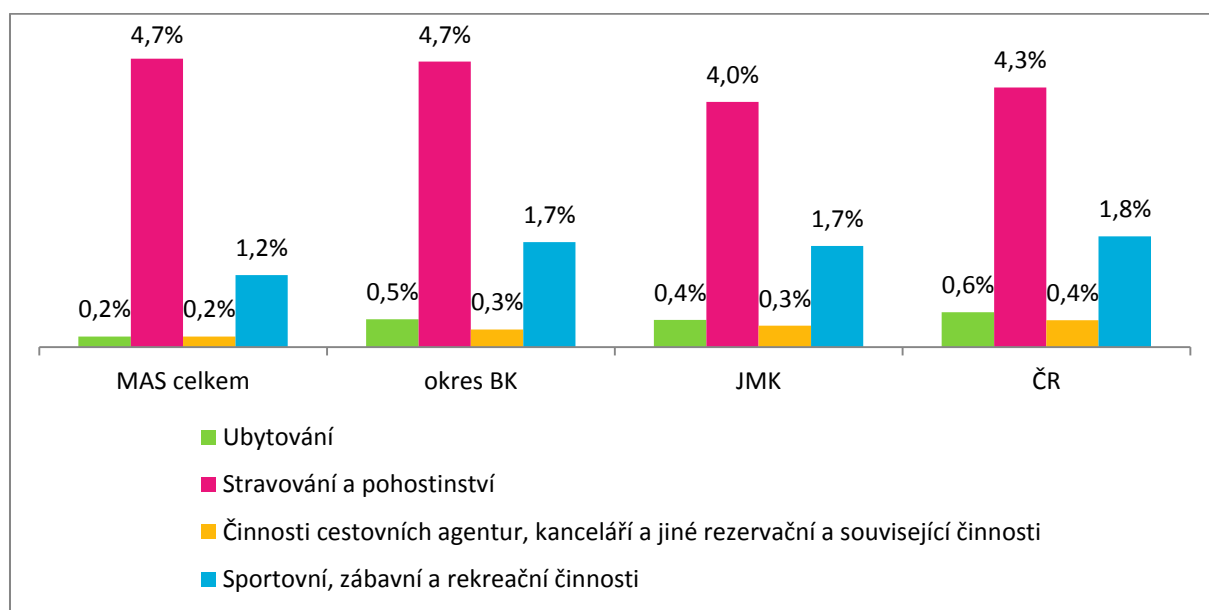
Cestovní ruch je tedy souhrnem mnoha služeb, které slouží k uspokojování potřeb na cestách. Zahrnuje ubytování, stravování a pohostinství (tzv. primární služby cestovního ruchu) a také kulturní, zábavní a rekreační činnost (tzv. doplňkové, sekundární služby cestovního ruchu).

Ubytovací služby souvisí s pobytovou stránkou cestovního ruchu. Umožňují přenocování nebo přechodné ubytování v cílovém místě. Ubytovací zařízení dělíme na hotely, penziony, motely a ostatní ubytovací zařízení. Stravovací služby zabezpečují uspokojování potřeb výživy účastníků cestovního ruchu. Spadají sem služby základního stravování, doplňkového stravování a občerstvení, ale i společensko-zábavní služby, spojené s hudební produkcí či kulturním programem.

Sportovní, kulturní a rekreační služby poskytují možnost využít volný čas formou aktivního odpočinku. Zprostředkovatelské služby souvisí se zprostředkováním, často i organizováním a zabezpečováním činností podmiňujících a umožňujících účast na cestovním ruchu. Zabezpečují je hlavně cestovní kanceláře a cestovní agentury.

V následujícím grafu můžeme porovnávat podíly daných kategorií služeb cestovního ruchu na různých územních úrovních v roce 2013. Někdy se jako samostatná kategorie vyčleňují také služby venkovského cestovního ruchu včetně agroturistiky. Mezi kategoriemi NACE dostupnými v databázi ČSÚ se ale nevyskytuje, proto v následujícím grafu rozlišujeme kategorie ubytování, stravování a pohostinství, zprostředkování a rezervace, a sport, zábava a rekreace.

Graf 16 Podíl podnikatelských subjektů činných v cestovním ruchu na celkovém počtu podnikatelských subjektů v roce 2013

Zdroj: ČSÚ

Vidíme, že podíl všech druhů služeb cestovního ruchu je na území MAS pod úrovní vyšších územních celků. Jedině v případě stravování a pohostinství se podíl rovná okresní úrovni a převyšuje úroveň krajskou i republikovou. Velmi významnou roli tedy v regionu hrají restaurace a hospůdky, zatímco v ostatních činnostech náš region zaostává.

Příčinu lze spatřovat v geografické poloze regionu – v blízkost území MAS se nacházejí významné turistické oblasti – město Boskovice a jeho památková rezervace, Moravský kras či jeskyně Blanických rytířů v Rudce u Kunštátu. Ve srovnání s těmito lokalitami se na území MAS nacházejí turistické atraktivity spíše menšího významu. Lákadlem je křetínská přehrada, která je vítaným zdrojem osvěžení zejména v letním období, její okolí nabízí ubytovací a stravovací služby a doplňkové činnosti.

K atraktivitám kulturně-poznávací turistiky patří zámek v Letovicích, který zároveň slouží jako vyhlídkové místo. Na území MAS navzdory zdejší členité a vizuálně působivé krajině dosud nebyly vybudovány žádné rozhledny.

Významným prvkem turistické infrastruktury jsou i muzea a výstavy. Ve Velkých Opatovicích stojí za pozornost Moravské kartografické centrum, v jehož prostorách se navíc vždy na podzim koná Národní výstava jiřinek. V Horním Smržově je možné navštívit Muzeum zemědělské techniky, ve Křetíně modelové kolejiště, v Letovicích galerie Pex a Domino a na Vískách Stálou expozice minerálů a fosilií Václava Stoupala. Zajímavou podívanou nabízí také Arboretum Borotín.

V návaznosti na kulturní památky jsou i z hlediska cestovního ruchu zajímavé některé kulturní akce a festivaly, protože přitahují množství návštěvníků a vymykají se lokálním měřítkům. Letovice se mohou pochlubit festivalem 3+1, který podporuje projekty mezinárodního kulturního dialogu, a multižánrovým festivalem LetFest. Ve Velkých Opatovicích se koná hudební festival FestFest a v Sulíkově Masters of Sulíkov. V řadě dalších obcí probíhají různé místní slavnosti či jarmarky, které se těší velké popularitě. Příkladem může být Malohanácké řemeslné jarmark, který se koná každé léto ve Vanovicích.

Neméně důležité jsou také sportovní akce. Na křetínské přehradě se vždy koncem srpna konají závody dračích lodí Křetín Cup. Mikroregion Malá Haná pořádá každé září oblíbený cyklovýlet Okolo Malé Hané. Každoroční hlavní běžeckou událostí je Vísecká desítka.

Krajinný ráz území má potenciál pro rozvoj zejména pěší turistiky a cykloturistiky. Region je protkán poměrně hustou sítí cyklotras. Východním okrajem území MAS prochází i regionální cyklotrasa č. 505 Žďárna → Úsobrná → Městečko Trnávka, která je součástí dálkové Jantarové stezky, která umožňuje spojení na sever k Hradci Králové nebo až do Polska a na jih k Brnu a dále na Břeclav nebo přes Hevlín do Vídně. Dalšími cyklotrasami lokálního významu jsou:

- č. 4066 Velké Opatovice → Jevíčko – 8 km;
- č. 5142 Letovice → Nýrov → Kunštát → Černovice → Hodůvka – 18,3 km;
- č. 5146 Velké Opatovice → Malá Roudka → Novičí → Chlum → Letovice – 26 km;
- č. 5147 Velké Opatovice → Borotín → Vísky → Letovice – 18 km;
- č. 5148 Velké Opatovice → Slatina → Křenov – 17 km;
- č. 5160 Letovice → Křetín → Bohuňov → Hutě – 14 km;
- č. 5161 Křenov → Slatina → Stvolová → Křetín → Sulíkov 27 km;
- č. 5162A Stvolová → Skrchov – 1,4 km;
- č. 5162B Meziříčko → Letovice – 1,8 km;
- č. 5163 Podolí → Boskovice – 5,5 km;

- č. 5164 Letovice → Kochov, rozc. – 5,5 km;
- č. 5165 Kladoruby → Drválovice – 3,8 km;
- č. 5166 Lazinov → Meziříčko – 3,1 km;
- č. 5167 Na Červené → Novičí → Deštná, Rumperk – 10 km;
- č. 5168 Chlum → Horní Smržov → Horákova Lhota, rozc. – 6 km;
- č. 5169 Skrchov → Dolní Smržov – 2,5 km;
- č. 5223 Vanovice → Knínice → Šebetov – 9 km;
- č. 5225 Sudice → Pamětice – 4,5 km;
- č. 5230 Borotín → Cetkovice → Pohora – 7 km.

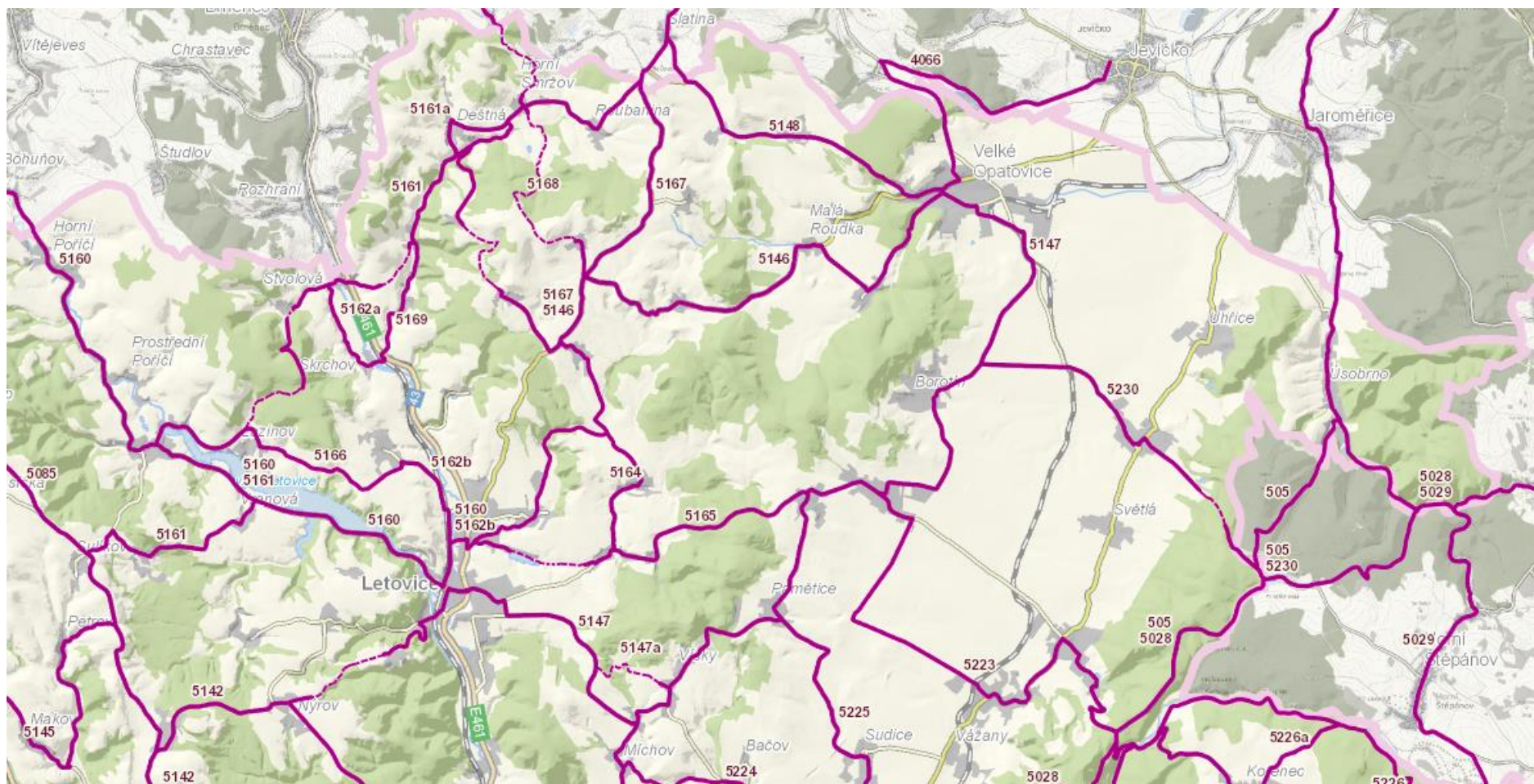
Páteřní značenou turistickou trasou je červená trasa vedoucí z Jevíčka do Olešnice, která na území MAS spojuje Velké Opatovice s Letovicemi a pokračuje dál přes Lazinov a Křetín. Ve Velkých Opatovicích odbočuje z hlavní červené trasy krátká žlutá, která vede z centra města na vlakové nádraží. Navázat se tu dá také na naučnou stezku Hanýsek.

V Kladorubech se od červené trasy odděluje zelená, která vede buď do Letovic, nebo přes Pamětice a Vísky na Boskovice. Na Vískách z ní odbočují tři krátké naučné stezky – Katné, Písečná a K obrázku. V Letovicích se odděluje modrá trasa, která pokračuje na Nýrov a Kunštát. V Křetíně se od hlavní trasy odděluje opět zelená trasa, která vede přes Vranovou a Jasinov na Nýrov. Mezi Křetínem a Vranovou odbočuje od zelené trasy naučná stezka Křetínka.

Mimo hlavní červenou trasu začínají na železniční stanici v Šebetově dvě trasy. Modrá vede na jih přes Melkovské údolí na Boskovice a žlutá na sever přes Pohoru do PR Durana v Úsobrně. Z Pohory směrem na Úsobrno vede ještě modrá trasa, která pokračuje přes Uhřice do Jaroměřic.

Následující mapky nabídnou síť všech cyklotras a všech výše popsaných značených turistických tras na území MAS Partnerství venkova.

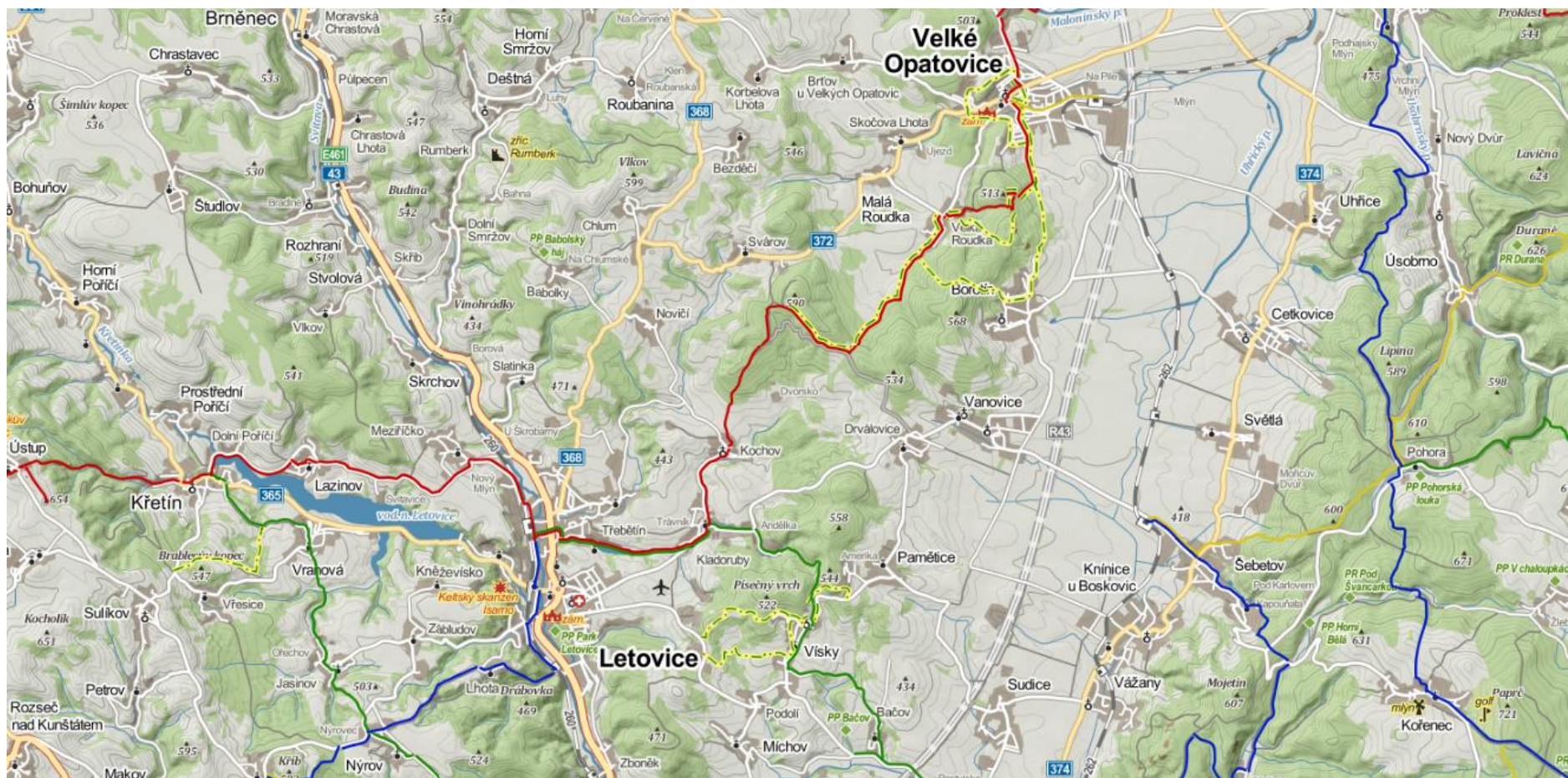
Obrázek 9 Síť cyklotras na území MAS

Zdroj: CYKLO Jižní Morava

Obrázek 10 Turistické trasy na území MAS

Zdroj: Tourmapy.cz

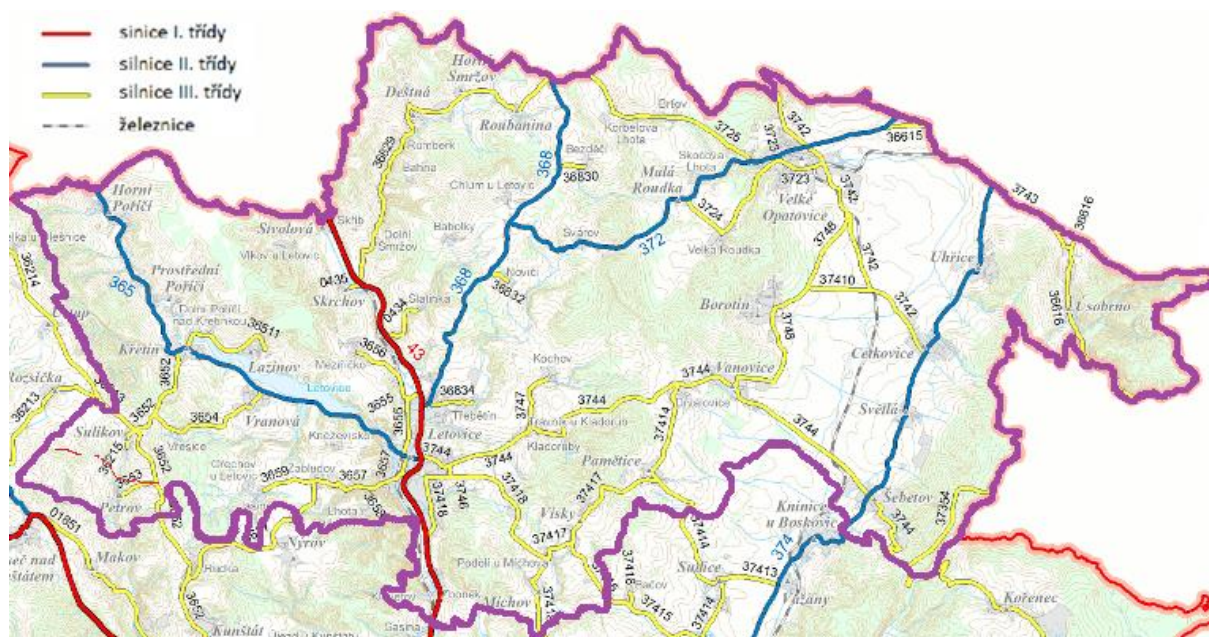

1.6. Dopravní dostupnost a obslužnost

Směr dopravy v území MAS je orientován převážně severojižním směrem. Tato skutečnost je dána orientací hlavních dopravních koridorů - silnice první třídy I/43 a železniční trati 260 (Brno – Česká Třebová), která je součástí panevropského multimodálního koridoru IV (Norimberk/Berlín – Praha – Budapešť – Istanbul). Obě dopravní tepny prochází údolím řeky Svitavy.

Spojení západ – východ vede pouze po silnicích II. a III. třídy. Navzdory dobré dopravní dostupnosti se území MAS nachází na periferii kraje, což z něj ale zároveň dělá tranzitní region do kraje Pardubického.

Obrázek 11 Síť pozemních komunikací na území MAS

Zdroj: ŘSD, vlastní úprava

Silniční doprava

Jak už bylo popsáno výše, hlavním silničním koridorem na území MAS je silnice první třídy č. 43, která vede v severojižním směru z Brna na Svitavy. V rámci celorepublikového řešení severojižních tahů je tato komunikace kapacitně nedostačující a do budoucna se plánuje zlepšit dopravní situaci dobudováním rychlostní silnice R43. Tato komunikace by výrazně zlepšila dopravní dostupnost východní části území. Historie projektu výstavby R43 sahá až před II. světovou válku a v současné době podle oficiálních informací ŘSD stále probíhá „hledání schůdné trasy“.

Územím MAS procházejí čtyři silnice II. třídy. Silnice II/365 vede z Letovic severozápadním směrem přes Vranovou, Křetín, Prostřední Poříčí a horní Poříčí do Pardubického kraje. Druhá silnice II/368 směřuje také z Letovic do Pardubického kraje, ale severovýchodním směrem. Silnice II. třídy č. 374 spojuje města Boskovice a Jevíčko a protíná obce Šebetov, Světlá, Cetkovice a Uhřice. Silnice II/372 spojuje Letovice a Jevíčko a prochází přes Velké Opatovice a Malou Roudku.

Zbytek území je propojen silnicemi III. třídy. K nejvýznamnějším patří silnice III/3653, která představuje jediné spojení Petrova s okolními obcemi; dále III/36511 spojující Křetín s Lazínem; III/36829, která vede ze Skrchova přes Deštnou, Horní Smržov a Roubaninu a spojuje tak I/43 s II/368; III/37418 vede z Letovic přes Míchov a Chrudichromy do Boskovic a propojuje I/43 s II/150 a na ni

navazující III/37417, která vede přes Vísky a Paměťce; III/3743, která spojuje Uhřice s Úsobrnem; III/3744, která prochází Šebetovem a Vanovicemi, spojuje I/43 s II/373 a v Drválovicích se kříží s III/37414; III/3748, která představuje jediné spojení Borotína s okolím; a konečně III/3742 spojující Cetkovice a Velké Opatovice.

Ředitelství silnic a dálnic ČR provádí jednou za 5 let celostátní sčítání dopravy, pomocí něhož je měřena intenzita dopravy na jednotlivých úsecích dálniční a silniční sítě ČR. Intenzita dopravy je měřena jako počet vozidel, která projedou daným úsekem za 24 hodin. Uváděné hodnoty jsou ročním průměrem denních intenzit dopravy. Přehled nejvytíženějších úseků na území MAS přináší tabulka 17.

Na všech měřených úsecích projede denně dohromady 68 167 motorových vozidel, což pro srovnání odpovídá průměrné vytíženosti dálnice D1 v Brně. Převážnou část (79,5 %) tvoří osobní vozidla. 19,7 % připadá na těžká motorová vozidla. Do této kategorie kromě nákladních vozidel spadají také např. autobusy a traktory. Zbývajících 0,8 % provozu tvoří motorky.

Nejvytíženější silniční komunikací na území MAS je samozřejmě I/43. V úseku na ulici Pražská v Letovicích mezi kruhovým objezdem a odbočkou na ulici Jevíčská projede denně v průměru 12 069 motorových vozidel. Zdaleka se však nejedná o nejvytíženější úsek této silnice v rámci okresu Blansko, ten se nachází na samé hranici okresu za obcí Lipůvka a denně tudy projede 22 165 motorových vozidel. Zjednodušeně lze říct, že čím více se sledovaný úsek blíží Brnu, tím hustší je na něm provoz.

Na silnici I/43 projíždí také největší podíl těžkých motorových vozidel. V nejsevernějším úseku mezi Letovicemi a Stvolovou je to 24,1 %. Největší podíl osobních aut (88,5 %) projede po silnici III. třídy č. 37418, která spojuje Letovice s Boskovicemi, v úseku mezi ulicemi Alb. Krejčího a odbočkou na Svitávku. Nejvíce motorkářů (2,7 %) máme šanci potkat na nejméně frekventovaném z měřených úseků, a sice na silnici III/3652 v úseku mezi Křetínem, Sulíkovem a odbočkou na Petrov.

Dlouhodobým problémem regionu je špatný stav silničních komunikací, zejména těch III. třídy. Pro ilustraci mohou posloužit údaje z portálu Výmoly.cz, kde mají řidiči možnost evidovat výtluky a monitorovat stav silnic ve svém okolí. Z 16 výtluků evidovaných na území okresu Blansko k 31. 8. 2013 se jich 10, tedy téměř dvě třetiny, nachází na území MAS Partnerství venkova. 2 výtluky navíc patří do TOP 20 nejhorších výtluků v ČR, jeden obsadil 9. a druhý 19. místo. K nejhorším silnicím vůbec patří silnice III. třídy č. 37414 a 37417.

Tabulka 17 Výsledky celostátního sčítání dopravy 2010

Číslo komunikace	Úsek				Celkový počet vozidel
I/43	Letovice, Pražská: kruhový objezd - odbočka na Jevíčskou	18,7%	80,7%	0,6%	12 069
I/43	Letovice: odbočka na Brněnskou - Zboňek	22,8%	76,4%	0,8%	9 565
I/43	Letovice: odbočka na Tyršovu - odbočka na Brněnskou	23,9%	75,5%	0,6%	9 374
I/43	Letovice: kruhový objezd - odbočka na Tyršovu	21,6%	77,9%	0,5%	8 609
I/43	Letovice - Stvolová	24,1%	75,0%	0,9%	7 902
II/365	Letovice, Masarykovo náměstí	10,7%	88,2%	1,0%	3 151
II/374	Šebetov - Cetkovice	16,5%	82,4%	1,0%	2 309
II/372	Velké Opatovice - hranice JMK	15,6%	83,6%	0,8%	1 947
III/37418	Letovice, Alb. Krejčího - odbočka na Svitávku	10,7%	88,5%	0,8%	1 748
II/365	Letovice, Česká - Křetín	12,7%	86,3%	1,1%	1 295
II/374	Cetkovice - hranice JMK	18,4%	80,6%	1,0%	1 260
II/368	Letovice, Jevíčská - Chlum	19,1%	79,4%	1,4%	1 192
III/37418	Letovice: Brněnská - odbočka na Bártovu)	12,0%	86,7%	1,3%	1 033
III/3742	Velké Opatovice - Cetkovice	19,1%	79,3%	1,6%	996
II/365	Křetín - Horní Poříčí	15,9%	83,4%	0,7%	869
II/372	Chlum - Velké Opatovice	22,1%	77,0%	0,9%	857
II/3657	Letovice, Tyršova - odbočka na Petrov	17,9%	81,6%	0,5%	663
III/3744	Šebetov - Drválovice	18,0%	80,5%	1,5%	538
III/3744	Letovice, Bártova - Kladoruby	16,5%	81,2%	2,3%	394
III/3652	Křetín - Sulíkov - odbočka na Petrov	10,8%	86,5%	2,7%	334
CELKEM	všechny měřené úseky	19,7%	79,5%	0,8%	68 167

Zdroj: ŘSD

Železniční doprava

Územím MAS prochází dvoukolejná železniční trať č. 260, která prochází údolím řeky Svitavy ve směru Brno – Česká Třebová. Trať je součástí českého koridoru č. 1, který spojuje města Děčín, Ústí nad Labem, Praha, Pardubice, Česká Třebová, Brno a Břeclav. Tento koridor je dále součástí panevropského koridoru, který zajišťuje spojení z Německa do Turecka. Osobní vlaky zastavují na zastávkách Zboněk, Letovice zastávka a Letovice. Ve stanici Letovice staví také spěšné vlaky a rychlíky, které umožňují spojení města s Brnem a Prahou.

Dále tudy vede jednokolejná železniční trať č. 262, která zajišťuje osobní přepravu mezi Skalici nad Svitavou a Velkými Opatovicemi. Ve Skalici navazuje na trať č. 260, která zajišťuje spojení na Brno a Prahu. Z Velkých Opatovic pokračuje trať na sever pouze pro nákladní dopravu. Osobní vlaky zastavují na zastávkách Šebetov, Cetkovice a Velké Opatovice.

Dříve stavěly vlaky i na zastávce Světlá, tato zastávka ale přestala být od roku 2007, kdy se místní trať stala součástí IDS JMK, obsluhována. Z dotazníkového šetření vyplývá, že místní občané by uvítali zařazení zastávky do systému alespoň jako zastávky na znamení. Nevýhodou zastávek Šebetov, Světlá a Cetkovice je jejich vzdálenost do středu obce, která se pohybuje od 1 200 do 1 800 m.

Dopravní obslužnost

Území MAS Partnerství venkova je součástí Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje od 4. 3. 2007. Přechod na IDS znamenal zvýšení četnosti spojů v regionu, lepší návaznost autobusových linek na vlaky i mezi sebou a jednotný tarif platný pro autobusy i vlaky. V teoretické rovině vypadá tento systém skvěle, ale praxe je bohužel horší. Za 7 let provozu systému se dosud nepodařilo vyladit všechny mouchy.

Problémy jsou zejména s návazností autobusů na vlaky, které jsou paradoxně způsobeny garancí návaznosti linek. V praxi to potom vypadá tak, že autobus A sice přijede do stanice včas, ale musí zde čekat na autobus B, který má zpoždění, tím pádem nabere zpoždění i autobus A. Ovšem opožděný autobus A má dále navazovat na vlak C, který na autobus čekat nemůže kvůli návaznosti na jiné vlaky, a cestující si počká minimálně 30 minut na další vlak. Ve většině případů se podaří vlak ještě na poslední chvíli chytit, ale faktem zůstává, že několikaminutové zpoždění je běžnou každodenní záležitostí.

I přes tyto výhrady lze konstatovat, že Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje pomohl zlepšit dopravní obslužnost území. Přinesl větší počet spojů za den zejména o víkendech, kdy mnohými obcemi neprojížděl jediný autobus. Příznivou změnou bylo i zavedení spojů ve večerních hodinách. Přehled všech vlakových a autobusových linek i mimo IDS nabízí tabulka 18.

V tabulce jsou kromě čísel linek obsluhujících jednotlivé obce a příslušných cílových zastávek přehledně uspořádány také počty spojů, které denně v obci zastaví (počítáno na každé lince v obou směrech dohromady). V posledních sloupcích je pak vždy uveden čas odjezdu prvního ranního a posledního večerního spoje z obce.

Tabulka 18 Přehled vlakových a autobusových linek

	Linky	Směr	Počet spojů denně		První a poslední spoj	
			po - pá	so - ne	po - pá	so - ne
Borotín	251	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	23	16	4:29;	5:17;
	253	Boskovice – Velké Opatovice	24	0	22:44	21:46
Cetkovice	S21	Skalice n. Svit. – Velké Opatovice	11	4	4:19;	5:23;
	251	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	46	16	22:40	21:32
	290	Cetkovice – Jevíčko	26	16		
	680794	Jevíčko – Brno	15	8		
Deštná	272	Letovice – Velké Opatovice	25	8	4:28;	5:33;
					23:21	19:25
Horní Poříčí	274	Letovice – Bohuňov	30	9	4:19;	5:19;
	680022	Polička – Brno	2	3	23:01	22:02
	680733	Polička – Brno	4	2		
Horní Smržov	272	Letovice – Velké Opatovice	24	8	4:26;	5:31;
					23:23	19:27
Křetín	274	Letovice – Bohuňov	34	8	4:28;	5:28;
	680022	Polička – Brno	2	3	22:43	21:57
	680733	Polička – Brno	4	2		
Lazinov	274	Letovice – Bohuňov	17	8	4:33;	5:33;
					22:47	16:22
Letovice	R2	Praha – Brno/Jeseník	24	18	3:55;	3:58;
	S2	Česká Třebová – Křenovice	47	38	23:17	23:17
	253	Boskovice – Velké Opatovice	24	0		
	254	Boskovice – Letovice	31	6		
	255	Boskovice – Letovice	26	8		
	270	Kochov – Třebětín	28	9		
	271	Letovice – Velké Opatovice	25	6		
	272	Letovice – Velké Opatovice	25	8		
	273	Letovice – Březová nad Svitavou	26	15		
	274	Letovice – Bohuňov	32	8		
	275	Letovice – Olešnice	22	6		
	276	Letovice – Kunštát	24	6		
	277	Letovice – Horní Štěpánov	20	10		
	000140	Trutnov – Žiar nad Hronom	2	0		
	540601	Liberec – Brno	6	5		
	640384	Náchod – Brno	2	0		
	680022	Polička – Brno	2	3		
	680773	Polička – Brno	4	2		
	690100	Špindlerův Mlýn – Brno	2	0		
	690240	Trutnov – Brno	0	4		
	720307	Žamberk – Brno	2	2		
	720385	Hradec králové – Brno	0	5		
	780980	Prostějov – Hradec Králové	3	2		
780990	Liberec – Brno	0	3			
810150	Vyškov – Liberec	0	2			
Malá Roudka	271	Letovice – Velké Opatovice	25	6	4:26;	7:34;
					22:46	17:26
Míchov	253	Boskovice – Velké Opatovice	24	0	4:47;	6:02;
	254	Boskovice – Letovice	31	6	22:48	18:49

Prostřední Poříčí	274	Letovice – Bohuňov	32	8	4:23;	5:23;
	680022	Polička – Brno	2	3	22:57	22:00
	680773	Polička – Brno	4	2		
Roubanina	272	Letovice – Velké Opatovice	25	8	4:23;	5:28;
					23:25	19:29
Skrchov	272	Letovice – Velké Opatovice	25	8	4:36;	5:12;
	273	Letovice – Březová nad Svitavou	26	15	23:13	19:17
Stvolová	273	Letovice – Březová nad Svitavou	26	15	5:13;	5:13;
					22:50	18:39
Sulíkov	256	Boskovice – Kunštát – Olešnice	26	8	4:25;	5:25;
	275	Letovice – Sulíkov – Olešnice	22	6	23:09	19:29
Světlá	251	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	46	16	4:21;	5:25;
	680794	Jevíčko – Brno	15	8	22:37	21:30
Šebetov	S21	Skalice nad Svit. – Velké Opatovice	11	4	4:25;	5:29;
	251	Opatovice	46	16	22:37	21:27
	277	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	20	10		
	680794	Letovice – Horní Štěpánov Jevíčko – Brno	15	8		
Uhřice	251	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	16	1	4:45;	5:17;
	290	Cetkovice – Jevíčko	26	16	22:45	19:42
	680794	Jevíčko – Brno	3	1		
Úsobrno	290	Cetkovice – Jevíčko	25	14	4:35;	5:07;
	291	Velké Opatovice – Horní Štěpánov	11	0	22:51	19:48
Vanovice	253	Boskovice – Velké Opatovice	24	0	4:31;	5:35;
	277	Letovice – Horní Štěpánov	20	10	22:40	19:25
Velké Opatovice	S21	Skalice nad Svit. – V. Opatovice	11	4	4:15;	4:45;
	251	Skalice nad Svitavou – Jevíčko	41	16	23:09	21:53
	253	Boskovice – Velké Opatovice	18	0		
	271	Letovice – Velké Opatovice	25	6		
	272	Letovice – Velké Opatovice	25	8		
	291	V. Opatovice – Horní Štěpánov	7	0		
	171100	Velké Opatovice – Praha	2	5		
	680794	Jevíčko – Brno	12	7		
	680861	Moravská Třebová – Jevíčko	25	4		
	710913	Velké Opatovice – Olomouc	4	0		
710914	Velké Opatovice – Olomouc	2	0			

Zdroj: IDOS.cz

Linka označená jako R2 představuje jediné dálkové vlakové spojení na území MAS. Rychlíky a spěšné vlaky staví pouze ve stanici Letovice, ale je možné se odtud bez přestupu dostat až do Prahy, případně Pardubic či České Třebové nebo v opačném směru do Brna, případně Olomouce, Šumperku či Jeseníku. Druhá vlaková linka S2 zajišťuje spojení tří letovických zastávek s Březovou nad Svitavou a Brnem, případně Křenovicemi. Ve všední dny jsou tyto vlaky vypravovány v obou směrech téměř každou hodinu. Linka označená jako S21 představuje jediné vlakové spojení ve východní části MAS. Jedná se o místní trať, která spojuje dopravní uzel ve Skalici nad Svitavou a Velké Opatovice. Ve Velkých Opatovicích osobní vlaky končí a dále funguje pouze nákladní doprava.

Třemi číslicemi jsou označena autobusová spojení, která jsou součástí IDS JMK. Nejhůře obsluhovanou obcí je obec Petrov, která jako jediná na Letovicku nemá přímé spojení do Letovic. Projíždí tudy jediná linka ve směru na Boskovice a Olešnici. Ostatní obce přímé spojení na Letovice

nebo Velké Opatovice mají. Ve všední dny staví nejméně spojů v obci Lazinov (17) a o víkendech v Míchově, odkud se lze třikrát denně dostat do Boskovic a stejně tak do Letovic. Obslužnost ostatních obcí je ještě mnohem vyšší.

Dálkové autobusy jsou označeny šesti číslicemi. Nespádají do systému IDS, ale doplňují přímé vlakové spojení o další města. Přímé autobusové spojení ve směru Brno - Polička je možné využít 6 krát denně ve všední dny a pětkrát o víkendech z Letovic, Vranové, Křetína, Prostředního Poříčí a Horního Poříčí. Ostatní přímá autobusová spojení lze využít pouze z Letovic, a to například až do Žiaru nad Hronom, Liberce, Špindlerova Mlýna, Hradce králové nebo Prostějova.

První ranní spoj má ve všední dny odjíždět mezi 4:15 a 4:45 ze všech obcí kromě Letovic, odkud první vlak vyjíždí v 3:55. O víkendu vyjíždí ze všech obcí první spoje mezi 5:15 a 5:45, s výjimkou Letovic (3:58), Velkých Opatovic (4:45), Míchova (6:02) a Malé Roudky (7:34). Poslední spoje ve všední dny ze všech obcí vyjíždí mezi 22:30 a 23:30. O víkendech odjíždí poslední spoj nejdříve z Lazinova (16:22) a nejpozději z Letovic (23:17). Z ostatních obcí vyjíždí poslední spoj v intervalu mezi těmito dvěma.

1.7. Technická infrastruktura a územní plánování

Úroveň vybavenosti technickou infrastrukturou má podobně jako vybavenost základními službami zásadní vliv na kvalitu života v regionu a jeho atraktivitu pro potenciální nové obyvatele. Vybavení technologiemi zajišťujícími např. čištění vod má vliv také na kvalitu životního prostředí. Rozdrobená sídelní struktura, zejména na Letovicku, znamená vyšší finanční náročnost vybavení území kvalitní technickou infrastrukturou.

Základní technická infrastruktura

V tabulce 19 naleznete přehled zajišťovanosti území vodovodem, plynovodem a kanalizací s případnou čistírnou odpadních vod tak, jak uvedli zástupci jednotlivých obcí.

Tabulka 19 Technická infrastruktura v obcích MAS

	vodovod	kanalizace dešťová	kanalizace s ČOV	plynovod
Borotín	ANO	částečně (90 %)	-	částečně (95 %)
Cetkovice	ANO	částečně (10 %)	částečně (80 %)	ANO
Deštná	ANO	částečně (90 %)	částečně (1 %)	částečně (90 %)
Horní Poříčí	částečně (70 %)	částečně (5 %)	-	částečně (80 %)
Horní Smržov	částečně (98 %)	částečně (20 %)	-	ANO
Křetín	ANO	částečně	-	ANO
Lazinov	částečně (95 %)	částečně (85 %)	-	částečně (50 %)
Letovice	částečně	částečně	částečně	částečně
Malá Roudka	ANO	částečně (10 %)	-	-
Míchov	ANO	částečně (50 %)	-	částečně (80 %)
Paměťice	ANO	částečně (70 %)	-	ANO
Petrov	ANO	-	-	ANO
Prostřední Poříčí	částečně	-	-	částečně (90 %)
Roubanina	ANO	částečně (50 %)	-	ANO
Skrchov	ANO	částečně (40 %)	-	částečně (50 %)
Sulíkov	ANO	-	-	ANO
Stvolová	částečně (95 %)	částečně (10 %)	-	částečně (75 %)
Světlá	ANO	částečně (98 %)	-	ANO
Šebetov	ANO	-	ANO	ANO
Uhřice	částečně (98 %)	částečně (95 %)	-	částečně (95 %)
Úsobrno	ANO	-	-	-
Vanovice	ANO	částečně (65 %)	-	ANO
Velké Opatovice	ANO	částečně (2,3 %)	částečně (75 %)	částečně (75 %)
Vísky	ANO	částečně (73 %)	-	ANO
Vranová	ANO	ANO	-	ANO

Zdroj: šetření u obcí

Pitná voda z kohoutku je v dnešní době samozřejmostí, je proto dobře, že drtivá většina obcí hlásí 100% napojení na vodovod nebo se této hodnotě těsně blíží. Skutečnost, že město Letovice nemá

100% zasiťovanost je spôsobena veľkým počtom miestnych častí, kde, podobne ako v ďalších malých obciach, využívajú ľudia vodu z vlastných studen. Taková voda býva mnohdy kvalitnejšia než z spoločného vodovodu. Kvalitnejší zdroj pitnej vody hľadajú v Vanovicích pro miestni část Drválovice.

Co se týká kanalizace, nejlepší situace je v Šebetově, kde je ze 100 % napojena na čistírnu odpadních vod. 80% napojení na ČOV je také v Cetkovicích. Ve Velkých Opatovicích je tento podíl 75 % kvůli většímu počtu místních částí. V ostatních obcích převažuje kanalizace dešťová. Ta je 100% v obci Vranová, přes 90 % je v obcích Borotín, Deštná, Světlá a Uhřice. Naopak v Petrově, Prostředním Poříčí, Sulíkově a Úsobrně není kanalizace žádná.

Dřívější hojně využívání zemního plynu v domácnostech je v posledních letech omezováno z důvodu jeho rostoucí ceny. Mnoho obyvatel se vrací k vytápění tuhými palivy (což má vliv na kvalitu ovzduší) a je zbrzděno i další rozšiřování sítě. Obce Cetkovice, Horní Smržov, Křetín, Pamětice, Petrov, Roubanina, Sulíkov, Světlá, Šebetov, Vanovice, Vísky a Vranová jsou plně plynofikovány. V ostatních obcích proběhla plynofikace alespoň z poloviny. Plynovod není zaveden pouze do Malé Roudky a Úsobrna.

V roce 2011 byla v Letovicích dokončena stavba protipovodňové ochrany na více než dva kilometry dlouhém úseku řeky Svitavy a na části jejího přítoku Křetínce. Opatření zvýšilo kapacitu koryta řeky a byly vybudovány nové ochranné zídky, které zamezují rozlití vody do zástavby. Nyní by bylo třeba zaměřit se na tok říčky Křetínky a její přítoky před přehradou.

Informační technologie

Tradičním způsobem informování občanů je obecní rozhlas, který je zaveden ve všech obcích, i když v některých částech není úplně slyšet. Systémy postupně prochází rekonstrukcemi a modernizací – zavádí se možnosti dálkového přístupu k obsluze aparátu, propojení se servery obecních webů a automatické ukládání obsahu hlášení na obecní weby.

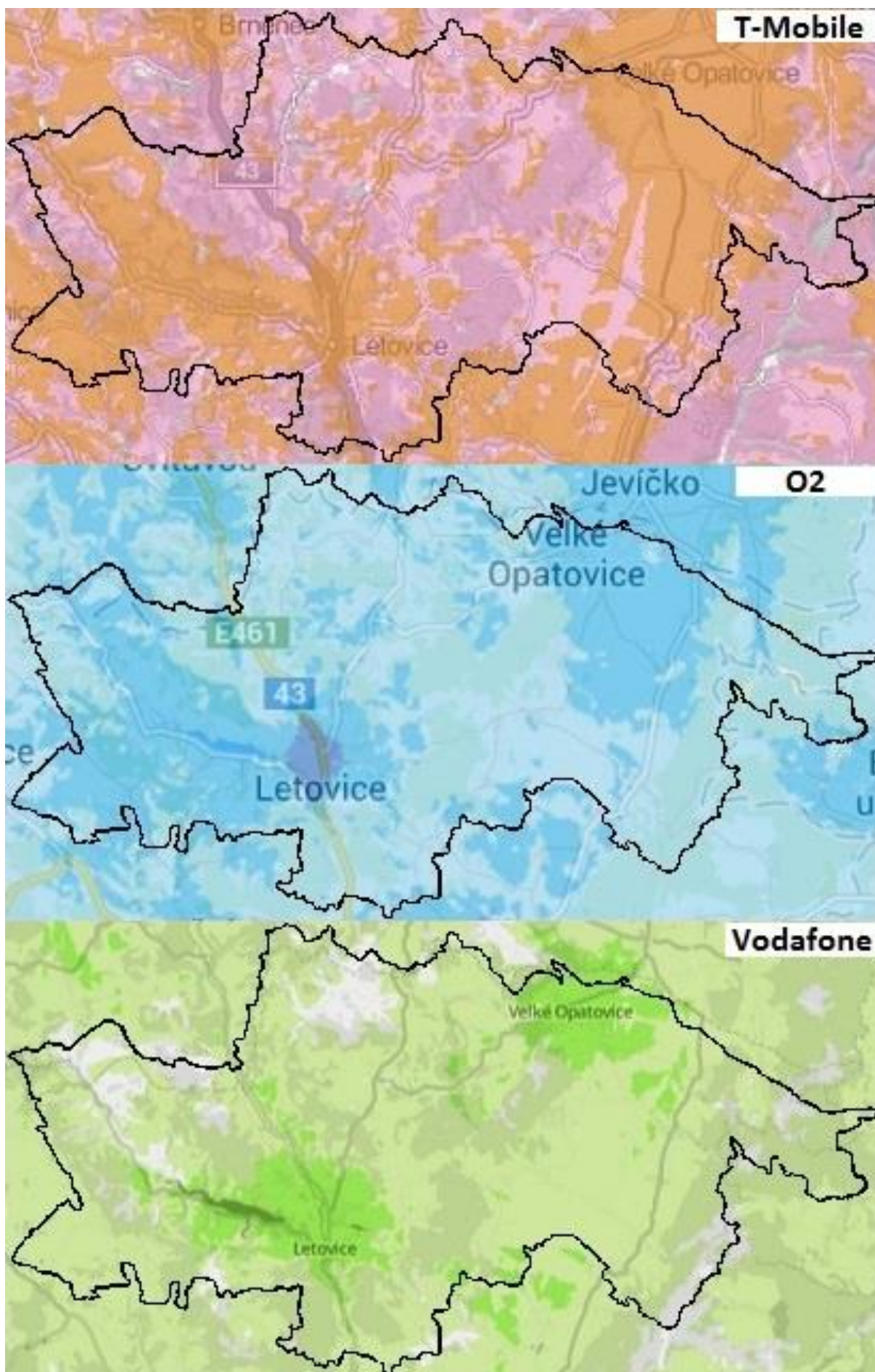
Veřejný internet je možné využít prakticky ve všech knihovnách, ale vzhledem k rozmachu soukromého připojení to již mnoho občanů nevyužívá. Praktičtější je veřejné připojení k internetu přes wifi, které je možné v Křetíně, Letovicích, Šebetově a Úsobrně. Možnosti soukromého připojení k internetu existují ve všech obcích, pouze se různí možná rychlost připojení.

Samotné obce rozšiřují možnosti informování občanů pomocí obecních webů. Internetové stránky mají všechny obce kromě Petrova. Obec Šebetov dostala za své stránky dokonce ocenění v krajské soutěži webových stránek – první místo v kategorii Elektronická služba za svůj SMS Hlídač pohledávek. Do popředí se s rozšiřováním chytrých telefonů dostává mobilní internet, jehož mapu pokrytí nabízí následující obrázek. Čím tmavší barva, tím rychlejší je připojení v dané oblasti.

Všichni tři operátoři nabízejí základní připojení o rychlosti až 236 kbit/s všude tam, kde dosáhne jejich signál pro volání. Rychlejší připojení až 21 Mbit/s nabízí Vodafone v podstatě pouze ve městech, T-Mobile má pokrytí tímto typem připojení mnohem širší. O2 v podobné rozsahu nabízí připojení o rychlosti do 14,4 Mbit/s a v centru Letovic dokonce až do 110 Mbit/s.

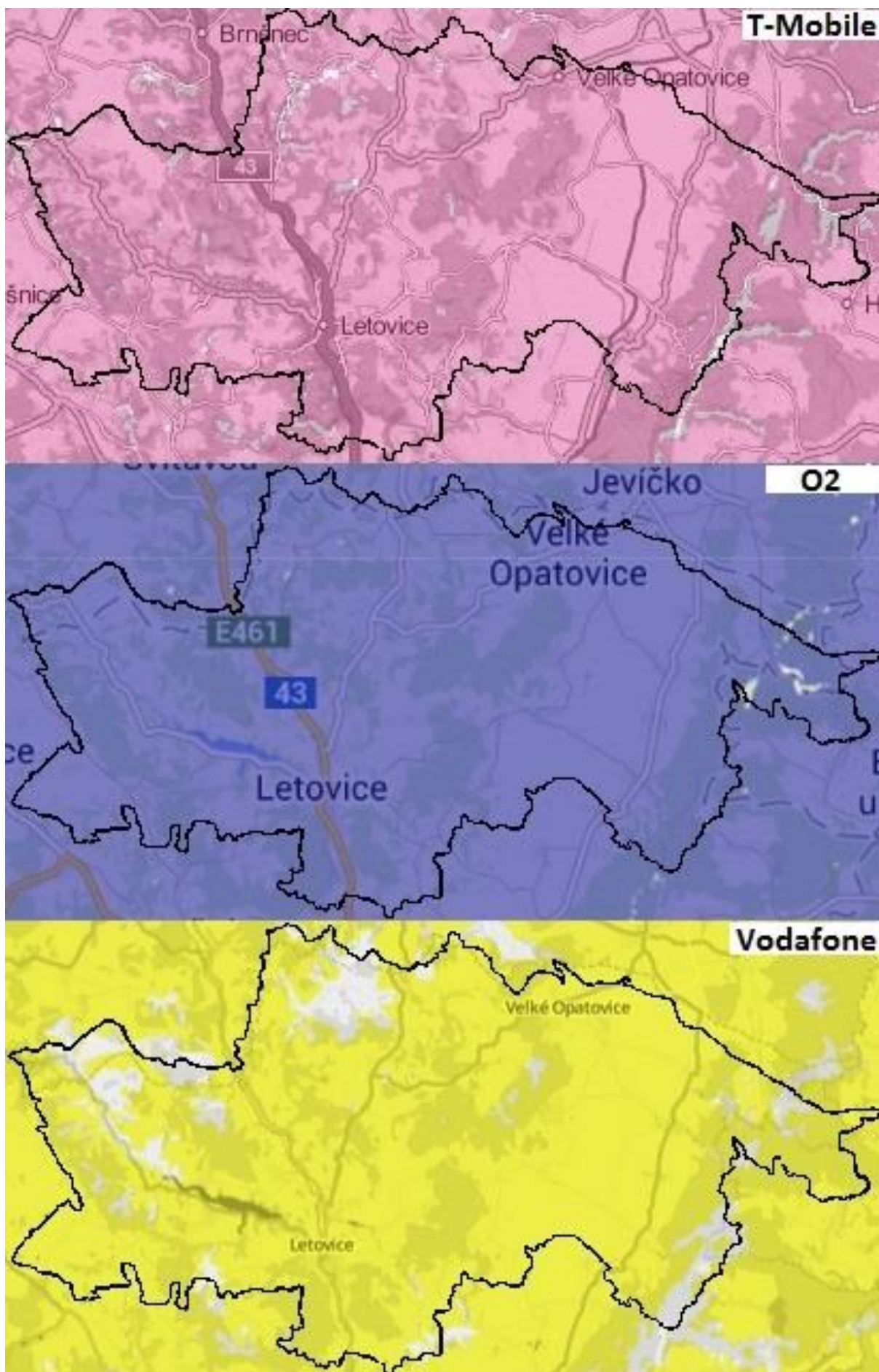
Obrázek 12 Pokrytí území mobilním internetem od tří hlavních operátorů

Zdroj: T-Mobile, O2, Vodafone

Obrázek 13 Signál tří hlavních mobilních operátorů pro volání

Zdroj: T-Mobile, O2, Vodafone

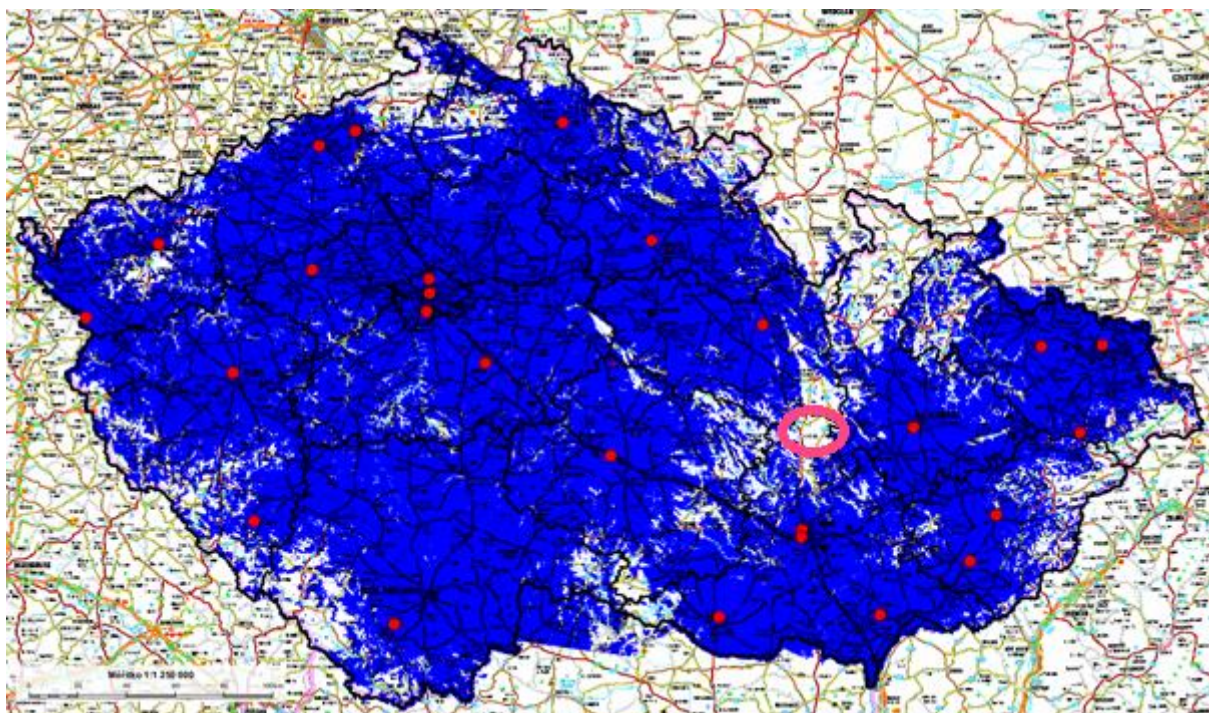

Podle map pokrytí má nejlepší pokrytí O2, kde chybí pouze kousek katastru Deštné, Horního Smržova a Úsobrna. S T-Mobilem budete mít potíže ve třech severních obcích, Deštné, Horním Smržově a Roubanině, částečně kolem přehrady v Křetíně, Lazinově, Prostředním Poříčí a Vranové, a také na území Malé Roudky, Šebetova, Uhřic a Úsobrna. Nejhorší pokrytí nabízí Vodafone. Nepokrývá části obcí Deštná, Horní Smržov, Roubanina, Horní Poříčí, Prostřední Poříčí, Křetín, Stvolová, Míchov, Šebetov, Uhřice, Úsobrno, Velké Opatovice a místní část Letovic Podolí.

Během vlastního šetření v obcích jsme zjistili, že reálná situace s dostupností signálu je ovšem horší než ukazují mapy. Například v severní části území, v obcích Deštná, Horní Smržov a Roubanina, není prakticky dostupný signál žádného z mobilních operátorů. Taková situace znamená v podstatě bezpečnostní riziko pro občany dotčených obcí. Dosavadní vyjednávání vedla k závěru, že technické řešení této situace by operátorům přineslo více nákladů než příjmů. Řešení je tedy v nedohlednu.

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že občané postrádají také televizní signál. Digitální vysílání největších televizních stanic je dobře dostupné po celém území MAS, horší situace je u menších stanic či nově vznikajících kanálů. V celém území MAS je obzvláště znát chybějící pokrytí signálem digitálního vysílání multiplexu 4, který nabízí zejména nově vznikající tematicky zaměřené kanály zavedených televizních stanic. Mapu pokrytí v kontextu ČR nabízí následující obrázek.

Obrázek 14 Pokrytí signálem multiplexu 4

Zdroj: Digital Broadcasting

Odpadové hospodářství

Všechny obce v území MAS Partnerství venkova jsou obsluhovány dvěma svozovými společnostmi, a to buď boskovickou společností SITA CZ a. s., nebo Technickými službami Letovice. Průměrná cena za svoz jedné tuny směsného komunálního odpadu je 989 Kč bez DPH. Průměrná výše poplatku, který vybírají obce za svoz komunálního odpadu je 472 Kč, z toho poplatky 12 obcí jsou pod průměrem a 13 nad průměrem. Jediný sběrný dvůr a výkupna odpadů funguje v Letovicích. Na území

MAS Partnerství venkova se nenacházejí žádné skládky ani spalovny odpadu, což velmi pozitivní rys z hlediska životního prostředí, vykoupen je vyššími náklady na svoz odpadu.

Podle šetření v obcích třídí většina obyvatel MAS alespoň částečně odpad. Kontejnery na tříděný odpad jsou dostupné ve většině obcí a svoz tříděného i komunálního odpadu obvykle funguje pravidelně. Problém nejen z estetického hlediska představují odpadky vyhazované u silnic a v lesích.

Územní plánování

V následující tabulce nalezneme přehled základních údajů o územních plánech jednotlivých obcí, a to rok pořízení nebo poslední aktualizace ÚP, a jméno, případně název, jejího zpracovatele.

Tabulka 20 Přehled ÚP obcí MAS

	Rok pořízení/aktualizace ÚP	Zpracovatel ÚP
Borotín	2006	Ing. arch. Ladislav Brožek
Cetkovice	2009	Ing. arch. Ladislav Brožek
Deštná	2006	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Horní Poříčí	-	-
Horní Smržov	2010	Ateliér architektury
Křetín	2004	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Lazinov	2013	Urbanistické studio Brno
Letovice	2012	UBS Brno
Malá Roudka	2009	Ing. arch. Ladislav Brožek
Míchov	1996	MěÚ Letovice
Pamětice	2009	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Petrov	1997	Letostav, spol s r.o.
Prostřední Poříčí	-	-
Roubanina	1997	SAURA, spol. s r.o.
Skrchov	2007	Ing. arch. Vanda Ciznerová
Stvolová	2013	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Sulíkov	2011	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Světlá	2013	Ing. arch. Naděžda Rozmanová
Šebetov	2006	Ing. arch. Vlasta Šilhavá
Uhřice	2006	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Úsobrno	2009	Ing. arch. Alena Košťálová
Vanovice	2013	Ing. arch. Soňa Lahodová
Velké Opatovice	2013	MěÚ Boskovice
Vísky	1995	Ing. arch. Stanislav Svoboda
Vranová	2009	Ing. arch. Stanislav Svoboda

Zdroj: ÚÚR, šetření u obcí

Vidíme, že většina obcí má zpracovaný územní plán. Výjimkou jsou pouze obce Horní Poříčí, která má alespoň vymezení zastavěných území, a Prostřední Poříčí. Obec Vísky má zatím zpracovanou pouze urbanistickou studii, zpracování územního plánu probíhá v současné době. Další osm obcí

má zpracovaný územní plán před rokem 2007 podle staré legislativy, zbytek má již plán podle nové úpravy. Nejčastěji se obce při zpracování ÚP obracely na Ing. arch. Stanislava Svobodu z Letovic. Údaje z tabulky jsou pro přehlednost překresleny do následující mapky.

Obrázek 15 Přehled ÚPD obcí MAS

Zdroj: ÚÚR, šetření u obcí

Z Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Boskovice jako součásti územně analytických podkladů vyplynuly pro obce v územní působnosti MAS Partnerství venkova následující problémové oblasti:

- Zastavěnost záplavových území na řece Svitava: Stvolová, Skrchov, Letovice, Zboněk a Klevetov; a říčce Křetínska: Letovice, Dolní Poříčí, Prostřední Poříčí a Horní Poříčí.
- Obecně neutěšený stav veřejných prostranství – náměstí, návsi, zeleň, místní komunikace, chodníky.
- Málo vyvinutá infrastruktura cestovního ruchu – je nutné pokračovat v budování základní turistické infrastruktury, zejména vytvoření a doplnění sítě ubytovacích a stravovacích zařízení.
- Plochy se zdevastovanou zástavbou či nevhodnou funkční náplní, tzv. brownfields. Jejich četnost ani koncentrace zde není vysoká.
- Přetíženost silnice I/43 (řešení: výstavba R43) a její nevyhovující technické parametry (jen dva pruhy).
- Poměrně velká vzdálenost železničních stanic od obcí na trati č. 262 nedělá osobní železniční dopravu dostatečně atraktivní.
- Hluk a znečištění ovzduší v okolí silnice I. třídy – zastavěné části katastrální území Stvolová, Letovice a Zboněk.
- Nízké zastoupení trvalé vegetace v oblasti Malé Hané.
- Málo přírodního vodstva k rekreačnímu využití (VN Letovice).
- Místa málo vhodná druhová skladba lesů (monokultura smrků jako pozůstatek výsadby z ekonomických důvodů).

- Lokální znečištění způsobené chybějícími čističkami odpadních vod (ČOV). ČOV chybí na území těchto obcí s jednotnou kanalizací: Deštná, Horní Poříčí, Horní Smržov, Křetín, Lazinov, Malá Roudka, Míchov, Pamětice, Petrov, Prostřední Poříčí, Roubanina, Skrchov, Stvolová, Sulíkov, Světlá, Uhřice, Úsobrno, Vanovice, Vísky, Vranová.
- Tato zastavěná území leží na poddolovaných územích, případně v jejich sousedství: Brťov, Kladoruby, Kněževísko, Korbelova Lhota, Křetín, Letovice, Petrov, Skrchov, Velké Opatovice, Vranová, Vřesice.
- Využitelnost území mohou limitovat chráněná ložisková území: Babolky, Brťov, Horní Smržov, Korbelova Lhota a Velké Opatovice; a ložiska nerostných surovin: Brťov a Horní Smržov.
- Sesuvná území aktivní: Velké Opatovice, Podolí, Míchov; a pasivní: Rumberk, Letovice, Míchov.
- V k. ú. Kladoruby jsou evidovány půdy ohrožené větrnou erozí. Vodní erozí jsou ohroženy velkoplošně obhospodařované pozemky orné půdy.

1.8. Ekologická situace a ochrana životního prostředí

Životní prostředí na území MAS Partnerství venkova není zatěžováno významnými zdroji znečištění. Rozmanitost krajiny a členitý reliéf vytvářejí vysoce esteticky hodnotnou krajinu. Estetická hodnota krajiny je pouze místy narušena širými lány solárních panelů.

Velmi podstatnou složkou životního prostředí je ovzduší, jeho kvalita se v souvislosti s návratem k vytápění tuhými palivy v důsledku nárůstu cen plynu zhoršuje zejména v zimním období. Předmětem stížností bývá také zápach, který souvisí se zemědělskou činností. Kvalita povrchových vod se dlouhodobě zlepšuje díky čištění odpadních vod. Kvalita podpovrchových vod se rovněž zlepšuje, a to díky méně intenzivnímu využívání hnojiv při zemědělské činnosti.

Půdní pokryv ve východní části území, Malé Hané, tvoří zejména kvalitní hnědozemě a černozemě, které jsou pro vysoký obsah živin obzvláště vhodné pro zemědělské využití. Půdní pokryv na území Letovicka tvoří zejména hnědé půdy a hnědozemě s charakteristickým načervenalým zbarvením, které jsou také zemědělsky využívány.

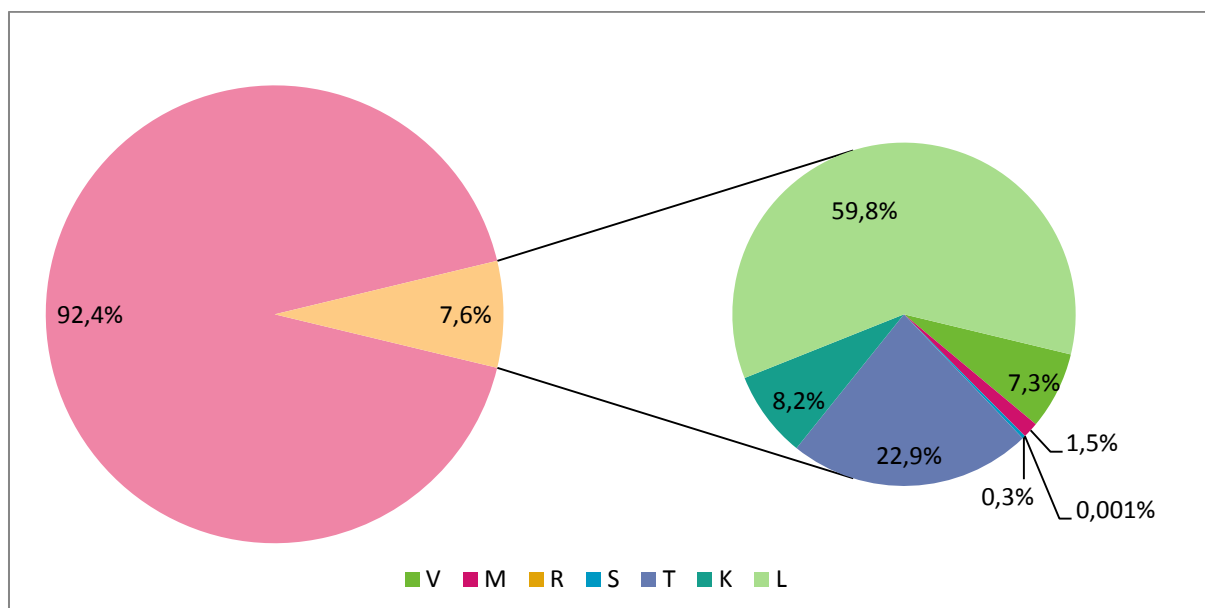
Bližší pohled na životní prostředí rostlin a živočichů poskytuje vymezení přírodních stanovišť (biotopů) v území MAS. Biotop je místo, v němž žije společenstvo organismů. Je to prostředí, které splňuje charakteristické nároky pro život určitých druhů rostlin a živočichů. V ČR rozlišujeme 161 druhů přírodních biotopů, které jsou členěny do 8 formačních skupin:

- Vodní toky a nádrže (zkratka V),
- Mokřady a pobřežní vegetace (M),
- Prameniště a rašeliniště (R),
- Skály, sutě a jeskyně (S),
- Alpínské bezlesí (A),
- Sekundární trávníky a vřesoviště (T),
- Křoviny (K),
- Lesy (L).

Existují také nepřírodní biotopy s označením X, které vznikly nebo byly silně poznamenány působením člověka. Kromě zástavby sem tedy spadají i pole nebo lesy s vysokým podílem nepůvodní vegetace. Struktura výskytu biotopů na území MAS je znázorněna v následujícím grafu.

Graf 17 Struktura biotopů na území MAS (v ha)

Zdroj: AOPK ČR

V grafu vidíme, že z celkové rozlohy území 19 179 ha připadá 92,4 %, tedy téměř 17 738 ha, na nepřirodní biotopy (růžová plocha). Přírodní biotopy potom tvoří zbylých 7,6 %, tedy asi 1 441 ha. Z toho 60 % tvoří lesy, 23 % travníky a vřesoviště, 8 % křoviny a 7 % vodní toky a nádrže. Mokřadní vegetace zabírá 21,5 ha. Zanedbatelný podíl, asi 0,01 ha, náleží skalám a sutím a prameništím. Poslední typ, alpské bezlesí, se nevyskytují vůbec. Přírodní biotopy tvoří celkem 26 % rozlohy ČR. Území MAS Partnerství venkova je tudíž z tohoto hlediska nadprůměrně poznamenané činností člověka.

Pro ilustraci si můžeme vypočítat také koeficient ekologické stability (KES), který vyjadřuje podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí. Počítá se jako poměr druhů pozemků (chmelnice + vinice + zahrady + ovocné sady + trvalé travní porosty + lesní půda + vodní plochy)/(orná půda + zastavěné plochy + ostatní). Území MAS dosahuje hodnoty 0,95, která se oproti roku 2008 zvýšila o jednu setinu.

Hodnota KES tedy spadá do kategorie intenzivně využívaných území (hodnoty KES 0,3 – 1,0), kde převažuje zemědělská velkovýroba a autoregulační pochody v ekosystémech jsou oslabeny. Ovšem pomalu se blíží kategorii vyvážené krajiny (KES 1,0 – 3,0), kde jsou technické objekty v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

V rámci obecné ochrany přírody nezasahuje na území MAS Partnerství venkova ani jedno velkoplošné chráněné území. Z maloplošných chráněných území zde nalezneme jednu přírodní rezervaci a 3 přírodní památky:

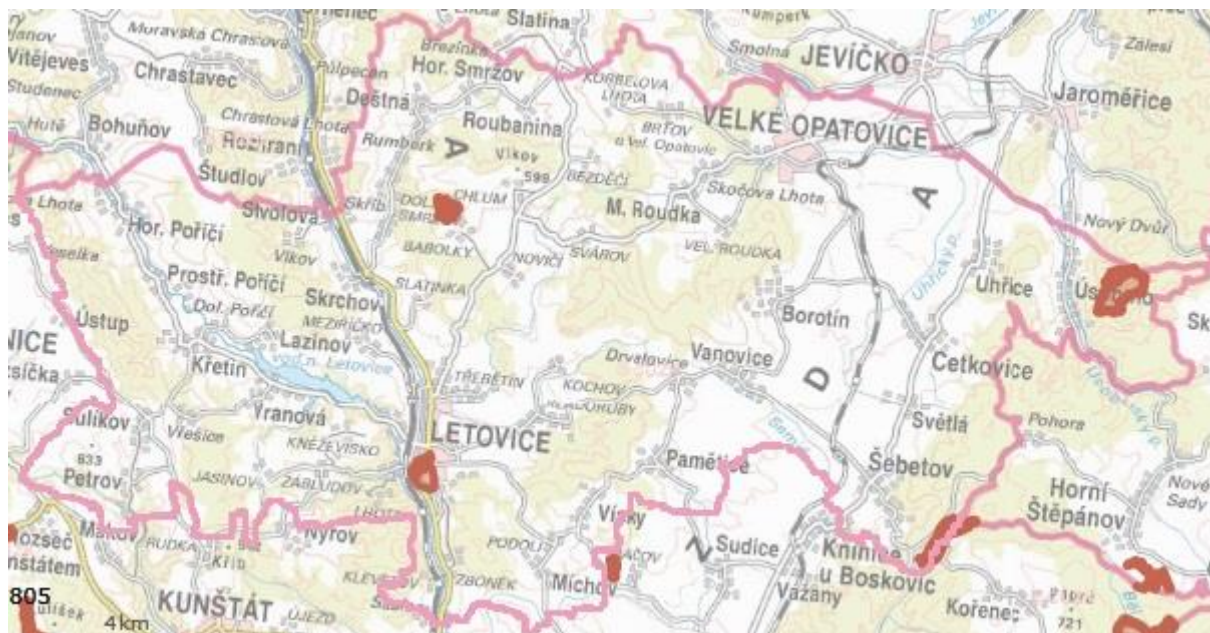
- **PR Durana** se nachází na území obce Úsobrno. Jedná se o jedinečný komplex bukových porostů s ojedinělými exempláři mohutných jedlí o rozloze 47 ha.
- **PP Horní Bělá** zasahuje na území obce Šebetov 9 ha z celkové rozlohy 22,5 ha. Předmětem ochrany je luční enkláva v údolní nivě říčky Bělé se zachovalými břehovými porosty a výskytem mokřadních a rašelinných společenstev.
- **PP Babolský háj** v Letovicích o rozloze 5,01 ha chrání mokřad s výskytem vzácného kapradníku bažinného (*Thelypteris palustris*).

- **PP Park Letovice** o rozloze 27,57 ha, kde jsou předmětem ochrany strmé skalnaté svahy nad Svitavou.

Jejich poloha je zakreslena na mapce v obrázku 16.

Obrázek 16 Maloplošná chráněná území na území MAS

Zdroj: AOPK ČR

Na území MAS byly vyhlášeny tři památné stromy a na hranici katastrálního území obce Šebetov se nachází jedno stromořadí:

- **Buk lesní v Letovicích** je vysoký 26 m a v obvodu má 466 cm. Nachází se v dolní části zámeckém parku.
- **Lípa ve Velkých Opatovicích** je vysoká také 26 m a na obvod měří 953 cm. Najdeme ji u místního zámku.
- **Jilm horský ve Skočově Lhotě** najdeme na východním okraji obce Malá Roudka. Je vysoký 36 m a na obvod měří 477 cm.
- **Pohorská lipová alej** je stromořadí, které vede podél silnice z Pohory, místní části Horního Štěpánova, do Šebetova.

Jejich poloha je zachycena v obrázku 17.

Obrázek 17 Památné stromy na území MAS

Zdroj: AOPK ČR

V rámci soustavy NATURA 2000 se na území MAS nachází 4 Evropsky významné lokality, a to Nad kapličkou, Křetín – zámek, Borotín – zámek a Chov – Rozsíčka. Lokalita Nad kapličkou se nachází ve Vranové a na rozloze 3,86 ha je zde chráněn modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*). V křetínském zámku se usídlila letní kolonie vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*). V borotínském zámku sídlí významná letní kolonie netopýra velkého (*Myotis myotis*). Nejrozsáhlejší Evropsky významnou lokalitou je Chov – Rozsíčka, ovšem ta zasahuje na území MAS pouze malou částí své rozlohy, asi 2,2 ha. Její celková rozloha je 27,5 ha a předmětem ochrany je přástevník kostivalový (*Callimorpha quadripunctaria*). Z ptáčích oblastí se na území MAS nenachází žádná.

Obrázek 18 Prvky soustavy NATURA 2000

Zdroj: AOPK ČR

Na území MAS svou rozlohou zasahují také dva přírodní parky. Přírodní park Řehořkovo Kořenecko okrajově zasahuje do katastrálního území obce Šebetov. Posláním parku je uchování rozptýlených okrajů lesa zpevněných pásy křovin a trvalých travních porostů, včetně rostlin na hraničních liniích, současně s dobrou produkční a krajinnou funkcí.

Druhý přírodní park na území MAS se nazývá Halasovo Kunštátsko. Park se rozkládá na katastrálním území obcí Petrov, Sulíkov a města Letovice. Je charakteristický malebnou mozaikou lesa s volnými plochami zemědělsky využívané krajiny s bohatým zastoupením rozptýlené zeleně, agrárních teras, kamenic, luk, pastvin sadů, břehových porostů a alejí ovocných stromů podél silnic.

Postupně se v území MAS rozvíjí i Územní systém ekologické stability (ÚSES). ÚSES je definován v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Cílem ÚSES je potom vytvoření sítě relativně ekologicky stabilních území s příznivým vlivem na okolí, zachování či znovuobnovení přirozeného genofondu krajiny a zachování či podpoření rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev (biodiverzity).

Územní systémy tedy mají zajistit vyváženost produkčních a mimoprodukčních funkcí krajiny a přispívat tak k trvale udržitelnému rozvoji. V rámci ÚSES rozlišujeme plošné útvary – biocentra, která jsou propojena liniovými útvary – biokoridory. Takto vytvořená síť potom funguje na nadregionální, regionální a lokální úrovni.

V ČR se už více než 10 let pracuje na Informačním systému ÚSES, který by dokázal poskytnout přehledné a ucelené informace o biocentrech a biokoridorech na různých úrovních. Tento informační systém ale dosud nebyl uveden do provozu. Následující tabulka přináší alespoň přehled nadregionálních a regionálních prvků ÚSES zasahujících na území MAS. Jejich poloha je zakreslena v následující mapě.

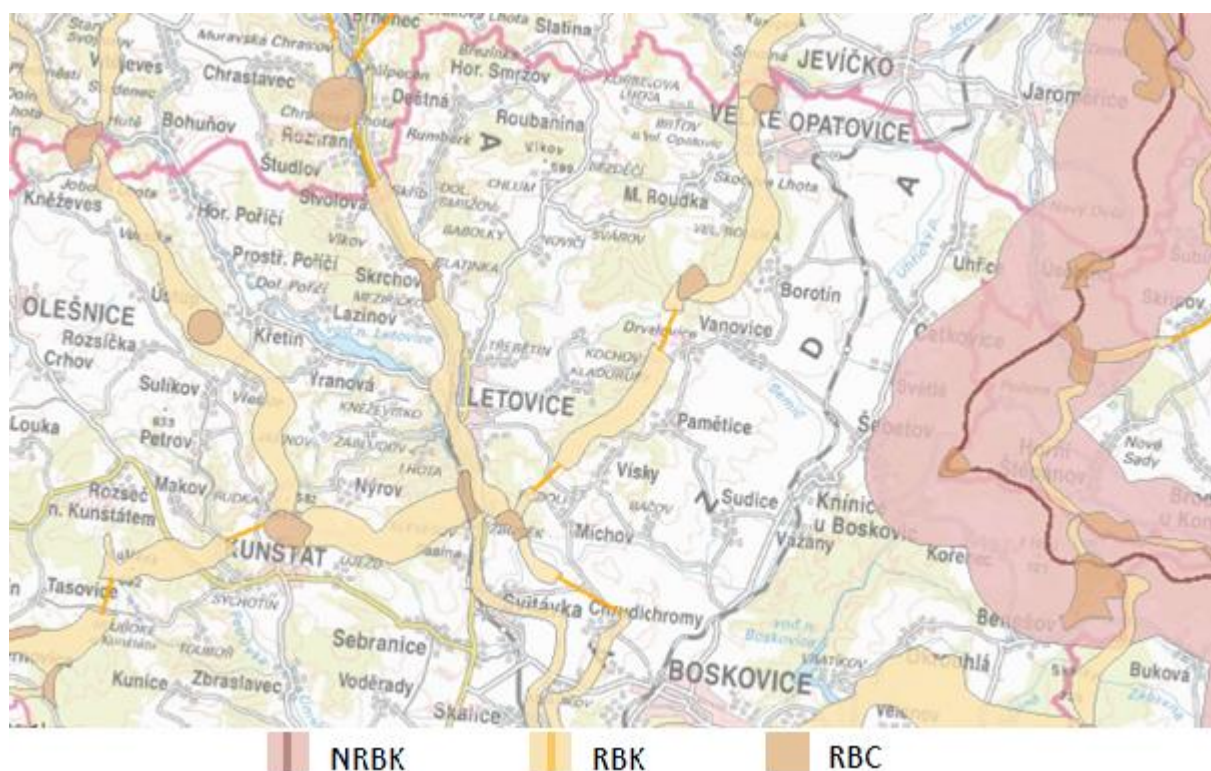
Tabulka 21 ÚSES na území MAS Partnerství venkova

Kód (název)	Lokalita
Nadregionální biokoridor:	
NRBK02	Benešov, Cetkovice, Kořenec, Šebetov, Úsobrno
Regionální biocentrum:	
RBC001 Panský les	Kněžves, Křetín
RBC002 Křetín	Křetín
RBC004 Zboněk	Letovice, Nýrov
RBC005 Křižánek	Letovice, Míchov, Svitávka
RBC006 Na kopaninách	Vanovice
RBC007 Smržovec	Velké Opatovice
RBC008 Duraně	Úsobrno
RBC009 Úsobrnské údolí	Úsobrno
RBC010 Pod Švancarkou	Kořenec, Šebetov
RBC097 Meandry Svitavy	Letovice, Skrchov
RBC181 Ochoz	Lazinov, Letovice
Regionální biokoridor:	
RBK001	Horní Poříčí, Kněžves, Křetín, Prostřední Poříčí
RBK002	Křetín, Kunštát, Letovice, Nýrov, Sulíkov, Vranová
RBK010	Boskovice, Chrudichromy, Letovice, Lhota Rapotina, Sebranice, Skalice nad Svitavou, Svitávka

RBK011	Letovice, Míchov, Nýrov, Svitávka, Letovice, Svitávka
RBK012	Letovice, Nýrov, Skrchov
RBK013	Letovice, Skrchov, Stvolová
RBK014	Letovice, Míchov, Paměťice, Vanovice, Velké Opatovice, Vísky
RBK015	Borotín, Malá Roudka, Vanovice, Velké Opatovice
RBK016	Velké Opatovice, Boskovice, Chrudichromy, Letovice, Lhota Rapotina, Míchov, Skalice nad Svitavou, Svitávka
RBK017	Boskovice, Chrudichromy, Letovice, Lhota Rapotina, Míchov, Skalice nad Svitavou, Svitávka
RBK038	Úsobrno
RBK120	Křetín, Lazinov, Letovice, Skrchov, Stvolová
RBK121	Lazinov, Letovice, Nýrov

Zdroj: Generel regionálního a nadregionálního ÚSES na území Jihomoravského kraje

Obrázek 19 Mapa prvků ÚSES na území MAS

Zdroj: AOPK ČR

1.9. Vyhodnocení situace v území na základě komunitního projednávání

V této kapitole následuje vyhodnocení situace v území z pohledu místních aktérů. Snažíme se sumarizovat informace, které se nám podařilo zjistit jednak prostřednictvím dotazníkového šetření a jednak během veřejných projednávání, kdy jsme se osobně v každé obci setkali se zástupci široké veřejnosti a probrali situaci v jednotlivých oblastech rozvoje.

Obyvatelstvo a sídla

- **Stárnutí populace** – původní obyvatelstvo stárne, navíc se sem stěhují senioři kvůli klidu. Do budoucna bude problémem s péčí o seniory, lidé dosud zvyklí se o příbuzné starat, ale nebude to tak napořád.
- **Bydlení** – téměř 70 % respondentů je spokojeno se svou bytovou situací. Z těch, kteří nejsou, má co nejvíce respondentů zájem o přestavbu či výstavbu rodinného domu. Dvě třetiny respondentů považují ve svém okolí nové stavební plochy pro bydlení za dostatečné. Některé obce novou výstavbu aktivně podporují, jiné např. nemají finance na zavedení inženýrských sítí k vhodným pozemkům nebo vůbec žádné vhodné pozemky.
- **Bezpečnost** – s bezpečnostní situací v obcích je spokojeno 84 % respondentů.

Občanská vybavenost

- **Veřejná prostranství** – se stavem veřejných prostranství ve svém okolí je spokojeno 70 % respondentů. Bylo by vhodné se více zaměřit na péči o zeleň, parkové úpravy a veřejné budovy.
- **Spolkový život** – většina občanů se alespoň trochu aktivně podílí na dění ve své obci, ať prostřednictvím spolků nebo individuálními aktivitami. Nejvýrazněji se na dění v obcích podílejí hasiči, myslivci a tělovýchovné jednoty a sportovní kluby.
- **Sport** – možnosti aktivního sportovního vyžití hodnotí kladně 75 % respondentů, zejména v letním období, kdy slouží fotbalová a víceúčelová hřiště a koupaliště. Pro sportovní vyžití v zimních měsících v území MAS příliš mnoho příležitostí není, snad kromě kluzišť. V blízkém okolí se však nachází ski areál, trasy pro běžecké lyžování i krytý zimní stadion.
- **Dostupnost služeb** – s dostupností služeb je spokojeno 73 % respondentů. Ve většině obcí přežívají prodejny smíšeného zboží, případně jsou obsluhovány pojiždnými prodejny. Většina obyvatel si nakoupí ve městě cestou z práce, absence prodejen tedy představuje problém zejména pro seniory. V některých obcích se nedokáže uživit ani hospoda a občané se snaží nahradit možnosti scházet se různými klubovny.
- **Dostupnost zdravotnických služeb** – s dostupností zdravotnických služeb je spokojeno 71 % respondentů. Nepředstavuje pro obyvatele problém.
- **Kultura** – s možnostmi kulturního vyžití je spokojeno 72 % respondentů a s údržbou kulturních památek dokonce 85 %. Mnohé obce se opravám památek věnují, nejčastější překážkou bývají nevyjasněné vlastnické vztahy.
- **Volnočasové aktivity** – možnosti trávení volného času v regionu všeobecně považuje za dobré 27 % a za odpovídající 62 % respondentů. Ve většině obcí během roku probíhá množství různých větších či menších společenských, kulturních a sportovních akcí.
- **Kapacita MŠ a ZŠ** – v některých obcích jsou v MŠ volná místa, jinde (zejména ve spádových obcích, kam např. rodiče dojíždějí do práce) jsou MŠ naopak přeplněné. Podobně některé malotřídni ZŠ pociťují nezáměr rodičů, kteří posílají děti raději rovnou od 1. třídy do města.

Ekonomická situace

- **Zaměstnanost** – přímo na vesnicích obvykle není mnoho pracovních příležitostí (dokonce 91 % respondentů považují pracovní místa ve své obci za nedostatečná), lidé tak musí buď dojíždět, nebo se rovnou přestěhovat do měst. Souvisí to také s rostoucí vzdělaností – vzdělanější lidé a jsou méně ochotní dělat „podřadné“ práce např. v zemědělství. V regionu, především na území Malé Hané, chybí velcí zaměstnavatelé. I město Letovice by rádo nabídlo případnému investorovi pozemek pro výstavbu např. výrobní haly, ale žádný vhodný nevládní. Objevuje se i dobrovolná nezaměstnanost a nechuť některých obyvatel k veřejně prospěšným pracím. S rostoucí nezaměstnaností se objevují také drobné krádeže.
- **Úpadek tradičních odvětví** – např. textilního průmyslu, živočišné výroby v zemědělství.
- **Nízká podnikatelská aktivita** – souvisí s mnoha dalšími faktory, které se v různých částech území projevují různě silně – východ území je omezen horší dopravní dostupností, na severu chybí signál mobilních operátorů. Celé území je dotčeno administrativní náročností podnikání a slabou koupěschopnou poptávkou. Málo drobných podnikatelů nalezneme i v zemědělství, které je z různých dotačních titulů dlouhodobě podporováno.
- **Podpora a propagace místní produkce** – seznámit obyvatele s tím, co vyrábějí místní drobní producenti zemědělských, rukodělných, řemeslných atp. výrobků.
- **Zemědělství** – dobré půdní podmínky a tradice zemědělství a ovocnářství, ale skladba produkce je stejně jako celý trh zemědělských komodit pokřivená systémem podpor a dotací („všude jenom řepka“). V regionu není dostatek moderních zpracovatelských kapacit, odbytových center zemědělských produktů a kvalitních skladovacích kapacit, investice do modernizace jsou mnohdy příliš náročné.

Rekreace a cestovní ruch

- **Pěší a cykloturistika** – turistický potenciál území tkví v esteticky hodnotné členité krajině. V dotazníku byly jako možné směry rozvoje identifikovány: vyznačení nových turistických tras, vybudování nových cyklostezek (ale neznačit další cyklotrasy – příliš mnoho cyklistů na silnicích) a vybudování doprovodných zařízení u tras a stezek. Území je dobře dostupné z krajských měst vlakem.
- **Rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu** – opravy koupališť, budování muzeí a malokapacitního ubytování, podpora agroturistiky (vhodné příklady využití zemědělských brownfieldů – Vísky, Vanovice)
- **Vodní sporty** – vodní nádrž Letovice je hojně využívána k letní rekreaci – koupání, rybaření jachting a windsurfing. V zimě je zde možné bruslit, když dostatečně zamrzne. V okolí platí zákaz kempování, výjimku tvoří pouze kemp Svitavice a areál TJ Sokol Letovice. Obce okolo přehrady a FAN-CLUB "BOP" Křetínka pravidelně organizují úklid odpadků v okolí přehrady. U přehrady by bylo vhodné vybudovat zejména sociální zařízení a zázemí pro rekreanty – kabinky, posezení atp.
- **Nedostatek turistických atraktivit** – kromě příjemného prostředí a hezké krajiny se zdejší region nemůže chlubit významnými turistickými atraktivitami (ve srovnání např. s nedalekým Moravským krasem, či městem Boskovice). Turisté tudy obvykle projedou, ale nezdrží se. S tímto vědomím se nerozvíjí kapacity ubytovacích zařízení, zato se daří stravovacím a pohostinským zařízením, ale spíše těm ve větších či spádovějších obcích. Turisty může odrazovat i špatný stav komunikací, po kterých vedou cyklotrasy, a nepořádek v okolí silnic.

- **Kulturní akce** – většina akcí je spíše místního významu, těch velkých s nadregionálním významem není mnoho.
- **Neexistuje organizační struktura cestovního ruchu** – slabá propagace území, chybí informační databáze o nabídce na území obou mikroregionů.

Dopravní dostupnost a obslužnost

- **Parkování** – téměř 90 % respondentů má k dispozici auto. 60 % respondentů vlastní garáž a téměř tři čtvrtiny považují parkovací místa ve své obci za dostatečná.
- **Stav silničních komunikací** – místní komunikace jsou postupně opravovány, na silnicích II. a III. třídy je však pokrok znatelný mnohem méně. Tyto komunikace jsou ostudou regionu, bohužel jejich oprava není pro kraj prioritou, jednání zástupců obcí s krajskými úředníky jsou zdlouhavá a mnohdy bohužel neplodná. Nepomáhají ani petice.
- **Havarijní stav mostů** – např. Skrčov, Podolí.
- **R43** – ulehčila by přetížené I/43 a zlepšila dopravní dostupnost zejména obcí ve východní části území MAS, čímž by mohla přilákat do regionu větší zaměstnavatele a také usnadnit dojíždění obyvatel za prací. Ale je třeba brát ohled i na další (př. ekologické) dopady její výstavby. Primárně by se mělo zaměřit na opravy bodových závad na I/43.
- **Dopravní obslužnost** – ve většině obcí je vyhovující, v okrajových obcích jezdí autobusy spíše prázdné. Hůře dostupné jsou obce, do kterých je třeba sjíždět z hlavních tahů. Všeobecně je výborné spojení na Brno, ale horší do blízkých měst – Boskovice, Velké Opatovice, Jevíčko, kdy nejsou respektovány potřeby obyvatel na dopravu z/do práce/školy. Některé místní části Letovic (př. Meziříčko, Lhota) vůbec na trase IDS neleží a je nutné zajišťovat místní dopravu např. dětí do školy na náklady města. Kdo může, jezdí autem.

Technická infrastruktura a životní prostředí

- **Životní prostředí** – podle 88 % respondentů je dobré nebo spíše dobré. Zhoršuje se kvalita ovzduší kvůli návratu lidí k topení tuhými palivy a spalování např. zahradního odpadu.
- **Odpadové hospodářství** – většina obyvatel třídí alespoň nějaký druh odpadu – nejvíc plast, papír nebo sklo, nejméně dostupná jsou sběrná místa na bioodpad. Čestnost svozu vyhovuje více než třem čtvrtinám respondentů. Vyskytují se černé skládky v lesích a kolem silnic.
- **Informační technologie** – 71 % respondentů je spokojeno s možnostmi připojení k internetu v jejich obci, veřejný internet více než polovina respondentů vůbec nevyužívá. S informovaností o dění v obci je spokojeno 88 % respondentů a 60 % respondentů není spokojeno s kvalitou televizního signálu. Závažný problém představuje chybějící signál mobilních operátorů na severu území.
- **Vodohospodářství** – v regionu je dostatečné množství kvalitní pitné vody splňující normu ČSN, spíše je problém s jejím přivedením do sítě nebo nalezením vhodně umístěného zdroje. Obce, které dosud nemají ČOV, nemají buď dostatek finančních prostředků, nebo hledají alternativy z důvodů technických překážek.
- **Obnovitelné zdroje** – po problémech s podporou obnovitelných zdrojů, zdražování elektřiny a zamoření některých polí fotovoltaickými elektrárnami, které navíc nevhodně narušují vzhled okolní krajiny, zavládla v regionu k obnovitelným zdrojům všeobecná nedůvěra. Jejich využití je považováno za vhodné maximálně v podobě solárních panelů na střechy. V minulosti existovaly např. v Letovicích návrhy na vybudování větrných elektráren,

ale byly zamítnuty. Podobně byla v referendu zamítnuta výstavba zařízení na energetické zpracování biodpadu z prošlých potravin v Šebetově.

1.10. Analýza problémů

Na tomto místě vymezíme na základě předchozí analýzy jednotlivých oblastí konkrétní problémy, které by eventuálně mohly bránit dalšímu rozvoji území působnosti MAS Partnerství venkova.

Obyvatelstvo a sídla

- **Pokles počtu obyvatel** – na rozdíl od vyšších územních celků, kde počet obyvatel stagnuje či roste, na území MAS obyvatel ubývá. Přirozený úbytek obyvatel je větší než migrační přírůstek.
- **Stárnutí populace** – v populaci MAS ubývá dětí a přibývá seniorů, ale i lidí v produktivním věku. Index ekonomické závislosti proto nevykazuje tak alarmující hodnoty jako index stáří. Stárnutí populace bude představovat výraznější problém v budoucnu.

Občanská vybavenost

- **Chybějící základní služby** – v některých malých obcích se bohužel nedokáže uživit ani prodejna potravin a základního smíšeného zboží ani hospoda. Nedostupnost těchto služeb představuje problém zejména pro seniory.
- **Kvalita a organizace poštovních služeb** – zejména v obcích, kde bylo doručování jedinou centrální pobočkou zavedeno relativně nedávno, přetrvává nespokojenost s úrovní poštovních služeb. Většina problémů je ovšem způsobena lidským faktorem. Organizačním oříškem je například přidělení rozdílných PSČ pro místní části jedné obce.
- **Kapacita MŠ a ZŠ** – dle prognózy demografického vývoje by do budoucna neměla představovat problém, ale snižuje atraktivitu regionu pro mladé rodiny. V regionu navíc nefunguje žádné zařízení typu jesle pro péči o děti do 3 let.

Ekonomická situace

- **Nízká podnikatelská aktivita** – vývoj počtu podnikatelských subjektů zaostává za vyššími územními celky. Nízká koupěschopná poptávka v regionu nedokáže mnoho podnikatelů uživit.
- **Nepříznivá struktura ekonomiky** – ve srovnání s vyššími územními celky je na území MAS vysoký podíl primárního a sekundárního sektoru, zatímco sektor služeb zaostává.
- **Nezaměstnanost** – míra nezaměstnanosti vykazuje dlouhodobě rostoucí trend a je citlivější na výkyvy okolní ekonomiky – v konjunkturu je nižší než u vyšších územních celků a v recesi naopak vyšší. Tato citlivost souvisí právě s vysokým podílem průmyslu a stavebnictví v ekonomice regionu, jak z pohledu počtu ekonomických subjektů, tak i podílu na zaměstnanosti.

Rekreace a cestovní ruch

- **Málo rozvinutá infrastruktura i služby cestovního ruchu** – region je v důsledku sousedství s turisticky atraktivnějšími regiony poněkud opomíjen, přestože má potenciál pro pěší turistiku, cykloturistiku či agroturistiku.

Dopravní dostupnost a obslužnost

- **Odkládání výstavby silnice R43** – výstavba této rychlostní komunikace na vhodně zvolené trase by pro region měla celou řadu přínosů. Ulehčila by mnohdy přetížené I/43 a výrazně

by zlepšila dopravní dostupnost obcí mikroregionu Malá Haná, což by zároveň napomohlo oživení místní ekonomiky.

- **Katastrofální stav silničních komunikací II. a III. třídy** – Jihomoravský kraj bohužel dlouhodobě zanedbává investice do dopravní infrastruktury. Paradoxně se tak některé obce dostávají do situace, kdy místní komunikace v obci, které jsou pod její správou, jsou již dávno opravené, zatímco hlavní silnice procházející obcí je plná děr. Jedinou skupinou, které tato situace přináší užitek, jsou majitelé auto- a pneuservisů.
- **Ohrožení návaznosti spojů v důsledku častých zpoždění** – IDS JMK velmi výrazně zlepšil dopravní obslužnost celého území i spojení s Brnem. Problémem dosud zůstávají návaznosti některých spojů, které mívají často zpoždění. S postupnými úpravami jízdních řádů se ovšem pomalu daří tyto nešvary eliminovat.

Technická infrastruktura a územní plánování

- **Vydatnost vodních zdrojů** – problém s vodním zdrojem se týká pouze několika obcí. Obvykle se jedná o nedostatečnou vydatnost v horkých letních měsících a problém s hledáním dodatečného kvalitního zdroje, případně administrativní a jiné překážky jeho připojení do sítě.
- **Chybějící odkanalizování a ČOV** – v několika obcích zcela chybí kanalizace. Napojení na ČOV chybí ve většině obcí. V mnoha obcích je problém v samotné povaze terénu, kdy by připojení centrální ČOV bylo buď příliš nákladné, nebo přímo technicky nemožné.
- **Návrat k tuhým palivům** – i přes vysokou úroveň plynofikace se s rostoucí cenou plynu mnoho obyvatel navrácí k vytápění tuhými palivy, což má negativní vliv na kvalitu ovzduší.
- **Záplavové oblasti** – protipovodňová ochrana nejvíce zastavěných území podél Svitavy a dolního toku Křetínky byla dokončena, problémy přetrvávají na horním toku Křetínky.
- **Chybějící pokrytí signálem mobilních operátorů** – zatímco většina území MAS je dobře pokryta signálem všech tří hlavních mobilních operátorů, situace v nejsevernějších obcích je alarmující. Není tu signál žádného operátora, což nepředstavuje pouze nepohodlí, ale přímo bezpečnostní hrozbu pro místní občany.
- **Černé skládky** – nejen z estetického hlediska, ale především pro životní prostředí představují problém pytle s odpady odhazované kolem cest a v lesích.

Ekologická situace a ochrana životního prostředí

- **Odpřírodnění krajiny** – z hlediska struktury biotopů je v regionu nadprůměrný podíl nepřirodních biotopů, jedná se zejména o vysoký podíl zemědělsky využívané půdy a nepůvodní lesní vegetace. Hodnota koeficientu ekologické stability se ovšem blíží hodnotám pro vyváženou krajinu.

1.11. Analýza potřeb

Na tomto místě vymezíme na základě předchozí analýzy jednotlivých oblastí konkrétní potřeby, které je třeba naplnit, aby mohlo docházet k dalšímu rozvoji území působnosti MAS Partnerství venkova.

Obyvatelstvo a sídla

- **Zamezit úbytku obyvatel** – je potřeba zatraktivnit region pro obyvatele tak, aby nedocházelo k vylidňování venkova.
- **Zpomalit stárnutí populace** – zejména mladou generaci je třeba motivovat, aby zůstávala na venkově.
- **Udržet příznivý trend změn ve vzdělanostní struktuře** – vzdělanostní struktura se dlouhodobě přibližuje vyšším územním celkům.
- **Podporovat bytovou výstavbu** – nová stavební místa jsou jedním ze základních kamenů pro zlepšení demografické situace v regionu.

Občanská vybavenost

- **Zajistit dostupnost základních služeb** – nedostupnost např. smíšeného zboží představuje problém zejména pro seniory. Důležité pro rozvoj komunity je mít místo, kde se lidé mohou scházet – hospoda, klubovna atp.
- **Zlepšit kvalitu poštovních služeb** – obzvláště u balíkových služeb by lidé ocenili, že pro objemné zásilky nemusí na poštu.
- **Efektivněji využít kapacitu zařízení předškolní péče** – přispěje ke zvýšení atraktivity regionu pro mladé rodiny.
- **Zachovat kvalitní terénní služby sociální péče** – pomáhají zajistit kvalitnější život svým klientům přímo u nich doma bez nutnosti stěhování se do některého z pobytových zařízení.
- **Zvýšit kapacitu domovů pro seniory či obdobných zařízení** – vzhledem k trendu stárnutí populace bude v budoucnu rozšíření kapacit nezbytné.
- **Zachovat alespoň současnou úroveň dostupnosti zdravotnických služeb** – dostupnost i kvalita lékařských služeb je v současnosti na odpovídající úrovni.
- **Podporovat tradiční i nové společenské, kulturní a sportovní akce** – akce podobného rázu podporují soudržnost místního obyvatelstva a lákají turisty.

Ekonomická situace

- **Podpora podnikání** – je třeba zaměřit se jednak na podporu slabšího sektoru služeb a jednak na rozvoj stávajících průmyslových a zemědělských podniků.
- **Podpora zaměstnanosti** – je potřebná zejména v dobách ekonomické recese.

Rekreace a cestovní ruch

- **Dobudovat doplňkové služby v návaznosti na existující cyklistické a pěší turistické trasy** – území MAS sice nepatří k turisticky nejzajímavějším oblastem regionu, ale zdejší krajinný ráz má turistům také co nabídnout.

Dopravní dostupnost a obslužnost

- **Uzavřít proces plánování silnice R43** – dokončit plánování této stěžejní komunikace s jasným výsledkem ano/ne, případně začít co nejdříve s výstavbou.
- **Opravit silniční komunikace** – platí jak pro místní komunikace pod správou obcí, tak především pro krajské silnice II. a III. třídy. Region je katastrofálním stavem dopravní infrastruktury nechvalně proslulý, tuto pověst by bylo dobré změnit.
- **Doladit jízdní řády IDS JMK** – jízdní řády jsou postupně aktualizovány i s přihlédnutím ke skutečným dojezdovým časům, aby nebyly ohroženy návaznosti některých spojů, bude dobré v tomto procesu pokračovat.

Technická infrastruktura a územní plánování

- **Najít dodatečné zdroje pitné vody** – případně zdárně vyřešit jejich zapojení do sítě.
- **Vyřešit odkanalizování a čištění odpadních vod** – zejména hledat vhodné alternativy tam, kde centrální řešení není možné.
- **Motivovat k ekologičtějším způsobům vytápění** – i přes vysokou úroveň plynofikace se s rostoucí cenou plynu mnoho obyvatel navrácí k vytápění tuhými palivy, což má negativní vliv na kvalitu ovzduší.
- **Rozšířit oblast protipovodňové ochrany** – i na horní tok Křetínky.
- **Zlepšit pokrytí signálem mobilních operátorů** – nezbytně nutné na severu území.
- **Pokračovat v modernizaci informačních technologií** – zlepšovat informovanost a zájem občanů.
- **Podporovat třídění odpadů** – alespoň zachovat stávající úroveň nebo zlepšit.
- **Eliminovat černé skládky** – nejen z estetického hlediska, ale především pro životní prostředí představují problém pytle s odpadky odhazované kolem cest a v lesích.

Ekologická situace a ochrana životního prostředí

- **Zvětšovat podíl ekologicky příznivých ploch v území** – hodnota koeficientu ekologické stability se zatím jen blíží hodnotám pro vyváženou krajinu.
- **Zachovat úroveň ochrany přírody** – provádět změny pouze tam, kde je to skutečně účelné.

1.12. SWOT analýza

SWOT analýza vychází z výstupů a dílčích závěrů situační analýzy a přináší souhrnné hodnocení silných (S) a slabých (W) stránek a příležitostí (O) a ohrožení (T) pro realizaci rozvoje území MAS. Představuje základ pro formulaci strategických cílů, priorit a rozvojových aktivit a pro identifikaci negativních tendencí rozvoje (W a T) a rozvojového potenciálu (S a O).

Vnitřní analýza (S a W) sdružuje faktory sociální a hospodářské soudržnosti regionu, které je možné potenciálně ovlivnit rozvojovými aktivitami a intervencemi aktérů regionálního rozvoje v území:

- S – jakékoliv konkurenční výhody regionu pro jakékoliv typy rozvojových aktivit,
- W – faktory, které uvnitř regionu limitují nebo ohrožují rozvojové aktivity.

Vnější analýza (O a T) se vztahuje k procesům a trendům, které se vyskytují mimo oblast sociální a hospodářské soudržnosti regionu, ale mohou mít pozitivní (O) nebo negativní (T) dopad.

Místní akční skupiny mají bohužel velmi omezené možnosti řešit hrozby a kritické oblasti, které spadají do odpovědnosti státu či kraje (např. školství, zdravotnictví, doprava apod.), patří sem i legislativní změny, hospodářská a finanční situace na národní a mezinárodní úrovni, sociální a politické změny, demografické změny, infrastruktura na národní a mezinárodní úrovni, živelné pohromy nebo nástroje strukturální politiky EU, ČR a regionu soudržnosti.

Vnitřní analýza

SILNÉ STRÁNKY

- 1) Péče o veřejná prostranství
- 2) Bohatý spolkový život, aktivní občané
- 3) Zázemí pro aktivní sportovní vyžití
- 4) Množství společenských, kulturních i sportovních akcí
- 5) Zkušenosti s čerpáním dotací
- 6) Dobré podmínky pro zemědělskou prvovýrobu
- 7) Dostupnost služeb
- 8) Terénní služby sociální péče
- 9) Opravy a péče o památky
- 10) Hustá síť cyklotras
- 11) Esteticky hodnotná krajina
- 12) Vysoká míra zasiťovanosti – voda, plyn
- 13) Četnost spojů veřejné dopravy
- 14) Nízký výskyt sociálně patologických jevů

SLABÉ STRÁNKY

- 1) Nezaměstnanost
- 2) Nízká míra podnikatelské aktivity
- 3) Občanská vybavenost nejmenších obcí
- 4) Kapacity školských zařízení
- 5) Kapacity pro skladování a moderní zpracování zemědělské produkce
- 6) Černé skládky
- 7) Nedořešené čištění odpadních vod
- 8) Doplňková infrastruktura cestovního ruchu
- 9) Nedostatečná propagace místní produkce
- 10) Návrat k tuhým palivům
- 11) Minimální sportovní vyžití v zimě

Komentář k jednotlivým bodům:

- ✓ Péče o veřejná prostranství – situace se velmi zlepšila v posledních letech, stále je ale na čem pracovat.
- ✓ Bohatý spolkový život, aktivní občané – značný podíl občanů se aktivně zapojuje do dění v obcích, ať už individuálně nebo prostřednictvím spolků.
- ✓ Zázemí pro aktivní sportovní vyžití – v regionu jsou různá hřiště, tělocvičny, koupaliště, na přehradě je potenciál pro vodní sporty a rekreaci. Všude je ale také potenciál pro opravy a zlepšování.
- ✓ Množství společenských, kulturních i sportovních akcí – většina akcí je spíše lokálního charakteru, ale konají se zde i mezinárodní akce.
- ✓ Zkušenosti s čerpáním dotací – především obce, ale nejen ony, mají z minulosti zkušenosti s čerpáním dotací buď prostřednictvím MAS, nebo z jiných zdrojů.
- ✓ Dobré podmínky pro zemědělskou prvovýrobu – dlouholetá tradice a příznivé klimatické podmínky.
- ✓ Dostupnost služeb – většina služeb je pro obyvatele regionu dobře dostupná buď přímo v jejich obci, nebo v nedalekých městech.
- ✓ Terénní služby sociální péče – fungují na dobré úrovni, roznáška/rozvoz obědů, pečovatelská služba.
- ✓ Opravy a péče o památky – péči o kulturní dědictví je věnována náležitá pozornost, i když je stále co opravovat.
- ✓ Hustá síť cyklotras – příznivé pro cestovní ruch.
- ✓ Esteticky hodnotná krajina – některé lokality narušeny solárními elektrárnami, ale převážně je estetický charakter krajiny zachován.
- ✓ Vysoká míra zasiťovanosti – voda, plyn – vodovod a plynofikace jsou na většině území samozřejmostí.
- ✓ Četnost spojů veřejné dopravy – díky IDS JMK existuje do všech obcí alespoň nějaké dopravní spojení i o víkendu.
- ✓ Nízký výskyt sociálně patologických jevů – bezpečnostní situace v regionu je velmi dobrá.
- ✗ Nezaměstnanost – v regionu je v posledních letech vyšší než u vyšších územních celků, odráží se potom i v nízké poptávce po zboží a službách.
- ✗ Nízká míra podnikatelské aktivity – souvisí s nízkou poptávkou a vysokou administrativní náročností podnikání.
- ✗ Občanská vybavenost nejmenších obcí – v některých obcích se nedokáže uživit ani obchod, problém obzvlášť pro seniory.
- ✗ Kapacity školských zařízení – nevyrovnané, někde je přeplněno, jinde není zájem.
- ✗ Kapacity pro skladování a moderní zpracování zemědělské produkce – nedostatek, u nás se pouze vyrobí suroviny, ale přidaná hodnota vzniká jinde.
- ✗ Černé skládky – pytle s odpady se válí u silnic, větší odpad se skrývá na několika místech v lesích.
- ✗ Nedořešené čištění odpadních vod – někde kvůli nedostatku financí, jinde se teprve hledá technicky vhodné řešení.

- * Doplňková infrastruktura cestovního ruchu – nedostatečná, turisté obvykle pouze projedou, protože se nemají pořádně kde zastavit.
- * Nedostatečná propagace místní produkce – lepší propagace místní producentů by mohla podpořit jejich podnikání.
- * Návrat k tuhým palivům – kvůli rostoucím cenám elektřiny a plynu, znečišťuje ovzduší.
- * Minimální sportovní vyžití v zimě – areály pro zimní sporty se nachází v blízkosti území MAS, ale ne přímo v něm.

Vnější analýza

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
1) Čerpání prostředků z rozvojových fondů	1) Stav silničních komunikací II. a III. třídy
2) Lepší dopravní dostupnost díky R43	2) Odkládání R43
3) Podpora nových stavebních míst	3) Administrativní zátěž podnikání
4) Prorodinná politika	4) Stárnutí populace
5) Zlepšující se vzdělanostní struktura	5) Odchod mladých a kvalifikovaných za prací
6) Programy meziregionální spolupráce	6) Administrativní náročnost čerpání dotací
7) Poptávka po agro/eko/hipoturistice	7) Sever území bez signálu mobilních operátorů
8) Poptávka po regionálních produktech	8) Vydatnost vodních zdrojů
9) Podpora třídění a zpracování odpadu	9) Záplavová území
10) Využívání alternativních zdrojů energie	
11) Lepší informovanost díky rozmachu IT	

Komentář k jednotlivým bodům:

- ✓ Čerpání prostředků z rozvojových fondů
- ✓ Lepší dopravní dostupnost díky R43 – přínos zejména pro východní část území, ulehčení rovněž pro přetíženou I/43.
- ✓ Podpora nových stavebních míst – pro zvýšení počtu obyvatel.
- ✓ Prorodinná politika – pro zvýšení počtu obyvatel a omlazení populace.
- ✓ Zlepšující se vzdělanostní struktura – potenciál pro ekonomický růst.
- ✓ Programy meziregionální spolupráce – příležitost pro výměnu zkušeností, získání dotací na společné akce.
- ✓ Poptávka po agro/eko/hipoturistice – velký trend zejména pro městské obyvatelstvo.
- ✓ Poptávka po regionálních produktech – zvyšuje se poptávka nejen po zemědělských produktech.
- ✓ Podpora třídění a zpracování odpadu – čím více se vytřídí, tím méně skončí na skládkách a ve spalovnách.
- ✓ Využívání alternativních zdrojů energie – v současné velká podpora z různých zdrojů, může přinést úspory a přispět ke zdravějšímu životnímu prostředí.
- ✓ Lepší informovanost díky rozmachu IT – využívání moderních informačních technologií umožňuje snazší a rychlejší sdílení informací a zapojování občanů do dění.

- * Stav silničních komunikací II. a III. třídy – katastrofální stav spojnic mezi obcemi je bohužel typickým znakem regionu.
- * Odkládání R43 – neustálé průtahy a jednání ponechávají regionální aktéry v nejistotě.
- * Administrativní zátěž podnikání - náročné byrokratické procedury provázejí nejen založení firmy, ale i samotné podnikání.
- * Stárnutí populace – do budoucna možná zátěž zejména pro systém služeb sociální péče.
- * Odchod mladých a kvalifikovaných za prací – nedostatek pracovních příležitostí vyhání obyvatele z regionu.
- * Administrativní náročnost čerpání dotací – náročnost samotného zpracování projektu odrazuje potenciální žadatele.
- * Sever území bez signálu mobilních operátorů – nemít signál není pouze nepohodlím, ale přímo bezpečnostní hrozbou v případě, kdy je třeba dovolat se na tísňovou linku.
- * Vydutnost vodních zdrojů – v některých obcích je problém během letních měsíců.
- * Záplavová území – problém zejména horního toku Křetíny, kde sezónní záplavy znemožňují např. rekonstrukce.

1.13. Přehled strategií, které mají dopad v území

V této kapitole nás čeká přehled strategií, jejichž realizace má dopad v území MAS Partnerství venkova. Strategie vyšších územních celků, ČR a Jihomoravského kraje, musí být respektovány a nižších územních celků, mikroregionů Malá Haná a Letovicko, respektovány.

Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020

Institucionální a organizační zabezpečení realizace SRR a regionální politiky je rámcově vymezeno zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů.

Tuto pozici naplňuje zejména prostřednictvím:

- návrhů legislativních opatření, přípravou a realizací strategických a dalších dokumentů sledujících naplňování cílů regionální politiky,
- programováním a implementací rozvojových aktivit na národní úrovni,
- koordinací rozvojových aktivit se sektorovým zaměřením, které mají významné regionální dopady,
- vyhodnocováním regionálních dopadů realizace rozvojových aktivit prostřednictvím monitorovacích a hodnotících mechanismů.

Celkovou odpovědnost za řízení a realizaci SRR nese v souladu s výše uvedenými zákony MMR jako ústřední orgán státní správy ve věcech regionální politiky a koordinátor činnosti dotčených správních úřadů, jenž zabezpečuje mj. i mezinárodní spolupráci na úseku podpory regionálního rozvoje a spolupráci s Evropskou unií v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Zároveň MMR koordinuje věcně náplně nástrojů pomoci a související vypracování programových dokumentů, realizaci programů a vyhodnocování průběhu jejich plnění.

V rámci realizace SRR se činnost MMR obecně zaměří na následující úkoly:

- koordinaci přípravy sektorových strategických dokumentů ve vazbě na regionální rozvoj a na politiku HSÚS (tj. příprava programových dokumentů realizovaných z fondů EU),
- řízení realizace SRR jako celku a koordinaci naplňování cílů, priorit a opatření SRR v působnosti jednotlivých gestorů. S tím věcně souvisí realizace programů fondů EU a národních programů v gesci resortu, které naplňují cíle SRR, včetně vlastní odvětvové působnosti (podpora rozvoje bydlení, územní plánování, atp.),
- začlenění formálních a obsahových (programových a instrumentálních) aspektů SRR 2014+ do metodických materiálů pro tvorbu strategií veřejných služeb zabezpečovaných obcemi a kraji, využívání těchto přístupů i při navazujícím poradenství, Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020,
- spolupráci s kraji při realizaci SRR,
- podporu krajských a místních orgánů při realizaci SRR, poskytování informačního zázemí, šíření poznatků, znalostí a zkušeností včetně vzdělávací role, napomáhá zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur,
- monitoring a vyhodnocování plnění SRR dle vládou schválených úkolů a indikátorů,

- využívání podkladů spojených s realizací fondů EU (zejména ve vztahu k řízení a koordinaci regionální a urbánní dimenze) a s navazujícím monitoringem pro souběžné vyhodnocování cílů, priorit a opatření SRR 2014+,
- vyhodnocování dopadů vnějších politik, koncepcí a právních předpisů ČR a EU na naplňování cílů, priorit a opatření SRR 2014+ (s tím souvisí i činnost spojená s následnými korekcemi vyhodnocených výsledků),
- aktualizaci analýzy sociálně ekonomického vývoje regionů ČR a s nimi spojených disparit, pravidelné hodnocení a predikce vybraných souvislostí vývoje v regionech v souladu se zaměřením a cíli SRR 2014+.

Nástroje a mechanismy pro realizaci SRR lze obecně pro jednotlivé úrovně veřejné správy rozdělit na programové/koncepční dokumenty, rozvojové programy a specifické přístupy a mechanismy. Zejména jde o:

- administrativní a legislativní nástroje představující základní rámec pro fungování podpory regionálního rozvoje,
- vymezení státem podporovaných regionů (dle zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů),
- řízení regionální dimenze
  - koordinace, usměrňování a řízení rozvojových aktivit v oblasti regionálního rozvoje napříč sektorovými politikami,
  - využití integrovaných přístupů pro podporu regionálního rozvoje,
- institucionální a další nástroje posilující předpoklady pro společnou realizaci rozvojových aktivit a pro provázané řešení problémů rozvoje regionů (např. Místní agenda 21, mezi obcemi, meziregionální a další spolupráce, různé formy partnerství).

K podpoře regionálního rozvoje ČR budou aplikovány finanční nástroje poskytované ve formě nenávratných účelových podpor (dotace), návratných úvěrových/finančních nástrojů (úvěry, půjčky, fondy rizikového kapitálu, produkty finančního inženýrství, apod.).

Zdroje financování lze rozlišovat podle územní úrovně:

- **NADNÁRODNÍ/PŘESHraniční**
  - finanční prostředky na úrovni Unie (spravované přímo nebo nepřímo Evropskou komisí),
  - specifické návratné finanční zdroje – např. JASPERS, JEREMIE, JESSICA a JASMINE,
  - švýcarské nebo norské fondy a další obdobné zdroje poskytované nečlenskými zeměmi EU,
- **NÁRODNÍ – FINANČNÍ** prostředky zejména ze státního rozpočtu a mimorozpočtových fondů (např. národní programy a zdroje vyčleněné na úrovni jednotlivých ministerstev),
- **REGIONÁLNÍ – FINANČNÍ** prostředky z této úrovně jsou nejčastěji vynakládány na rozvojové projekty vlastní nebo jiných regionálních aktérů (např. pomocí krajských grantových schémat či obecních dotačních programů),
- **JINÉ** – soukromé prostředky (např. v rámci spolupráce s veřejným subjektem – tzv. PPP).

Realizace strategie je rozdělena do 9 priorit zahrnujících:

VYUŽITÍ POTENCIÁLU ROZVOJOVÝCH ÚZEMÍ

- Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem
- Rozvoj univerzit a výzkumných institucí
- Podpora integrace dopravních systémů
- Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury
- Adaptabilita trhu práce

ROZVOJ KLÍČOVÉ INFRASTRUKTURY NADREGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

- Modernizace silniční infrastruktury
- Modernizace železniční sítě
- Rozšíření a modernizace energetických sítí

ZKVALITNĚNÍ SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ ROZVOJOVÝCH ÚZEMÍ

- Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva
- Zvýšení kvality a vybavenosti veřejných služeb v regionech
- Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu
- Podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti

VYVÁŽENÝ ROZVOJ STABILIZOVANÝCH ÚZEMÍ

- Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb
- Zlepšení vnitřní a vnější obslužnosti území
- Podpora inovací v podnikání

OŽIVENÍ PERIFERNÍCH OBLASTÍ

- Podpora rozvoje lokální ekonomiky
- Podpora zvýšení kvality pracovní síly
- Zajištění základních služeb a obslužnosti

OCHRANU A UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ KRAJINNÉHO POTENCIÁLU V REGIONECH

- Odstraňování starých ekologických zátěží, revitalizace brownfields a území po bývalé těžbě nerostných surovin
- Snížení produkce komunálních odpadů a zvýšení jejich materiálového využití
- Využívání obnovitelných zdrojů energie ve vazbě na místní podmínky
- Omezování negativních vlivů dopravy (hluk, prach atd.) na obyvatelstvo a na krajinu
- Udržitelné užívání vodních zdrojů

OCHRANU PŘÍRODY A KRAJINY, KVALITNÍ A BEZPEČNÉ PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

- Zlepšení kvality prostředí v sídlech, ochrana a rozvoj krajinných hodnot
- Posílení preventivních opatření proti vzniku přírodních pohrom
- Obnova území po vzniku živelních pohrom

ZKVALITNĚNÍ INSTITUCIONÁLNÍHO RÁMCE PRO ROZVOJ REGIONŮ

- Zkvalitňování administrativních kapacit veřejné správy
- Zkvalitnění systémového rámce podpory regionálního a místního rozvoje
- Informační a komunikační podpora fungování územní veřejné správy

PODPORU SPOLUPRÁCE NA MÍSTNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVNI

- Posílení strategických a koncepčních přístupů k místnímu a regionálnímu rozvoji
- Podpora mezi obcemi a regionální spolupráce

Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020

Pro realizaci strategické vize „Strategie Jihomoravského kraje 2020“ byly navrženy 4 základní priority:

1. Konkurenceschopná regionální ekonomika v evropském/globálním měřítku
2. Kvalitní a odpovídající nabídka veřejných služeb
3. Rozvoj páteřní infrastruktury a dopravního napojení kraje
4. Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje

Jednotlivé priority mají zřetelný územní rozměr, priority 1 a 3 jsou orientovány především na posílení konkurenceschopnosti kraje, jejíž těžiště spočívá v centru kraje, tedy brněnské aglomeraci. Smyslem obou priorit je však nejen posílit konkurenceschopnost centra, ale i umožnit ostatním částem kraje maximálně těžit z dynamického růstu brněnské aglomerace.

Priorita 2 je zaměřena na rozvoj lidských zdrojů a veřejných služeb a jako celek je tedy obsažen ve všech městech a obcích Jihomoravského kraje.

Čtvrtá priorita je pro území MAS Partnerství venkova a podobné regiony v Jihomoravském kraji nejpodstatnější. Jedná se hlavně o znevýhodněné či periferní části kraje. Na úrovni Strategie Jihomoravského kraje jsou znevýhodněné části kraje definovány obecně jako všechna území mimo brněnskou aglomeraci.

Priorita č. 1. Konkurenceschopná regionální ekonomika v evropském/globálním měřítku

V kontextu rozvoje globalizace ekonomiky a potřebě exportního zaměření místní ekonomiky je nutné chápat zvyšování konkurenceschopnosti v evropském, resp. globálním měřítku. Konkurenceschopnost ekonomiky JMK musí být založena primárně na rozvoji znalostní ekonomiky, resp. zvyšování inovační výkonnosti firem v klíčových/strategických průmyslových odvětvích.

Pro naplnění priority jsou zvolena tato opatření:

- Rozvoj znalostní ekonomiky s cílem zvýšit inovační výkonnost regionální ekonomiky a zařadit Jihomoravský kraj mezi nejvíce inovativní regiony EU,
- Kvalitní prostředí pro podnikání s cílem vytvořit podmínky pro dynamický rozvoj malého a středního podnikání,
- Efektivní marketing kraje s cílem zvýšit efektivitu marketingu JMK z hlediska všech potenciálních cílových skupin.

Priorita č. 2. Kvalitní a odpovídající nabídka veřejných služeb

Priorita je zaměřena na široké spektrum aktivit v oblasti rozvoje veřejných služeb. Na základě identifikovaných problémů je zde stanoveno sedm rozvojových opatření:

- Rozšíření služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením s cílem optimalizovat síť a zvýšit kvalitu služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením,
- Zkvalitnění a rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání a kulturního vyžití s cílem posílit význam a zvýšit zájem obyvatel o celoživotní vzdělávání,
- Zkvalitnění školního vzdělávání dětí a mládeže vč. aktivit mimo výuku s cílem zvýšit vzdělanost obyvatel kraje a prohloubit její vazbu na trh práce,
- Zajištění dostupnosti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením s cílem optimalizovat síť a zvýšit kvalitu služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením,

- Rozšíření zázemí pro studenty a cizince s cílem posílit atraktivitu bydlení v regionu pro přicházející pracovníky, jejich rodiny a studenty,
- Zajištění kvalitní péče o zdraví a sportovního vyžití s cílem zlepšit poskytování zdravotní péče a zlepšit zdravotní stav obyvatel,
- Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění komunikace s veřejností s cílem zvýšit efektivitu a zlepšit obraz veřejné správy.

Priorita č. 3. Rozvoj páteřní infrastruktury a dopravního napojení kraje

Cílem priority je vybudovat v Jihomoravském kraji páteřní dopravní a technickou infrastrukturu, která je moderní, kvalitní a má dostatečnou kapacitu. Opatření obsažená v této prioritě se primárně týkají oblastí/témat s celokrajským významem a dopady nadregionálního významu a vzájemně se doplňují s opatřením „Modernizace infrastruktury“ ve znevýhodněných částí kraje (Priorita 4). Pro naplnění priority jsou zvolena tato opatření:

- Výstavba a modernizace páteřní silniční sítě a sítě páteřních cyklostezek s cílem dobudovat a zkvalitnit vnější dopravní napojení kraje a navazující komunikace vyšších kategorií,
- Výstavba a modernizace infrastruktury pro kolejovou dopravu s cílem zmodernizovat páteřní infrastrukturu pro kolejovou dopravu,
- Zlepšení napojení Brna na globální centra s cílem zlepšit napojení Brna na evropská centra a posílit propojení s letišťem Vídeň,
- Zajištění udržitelného zásobování pitnou vodou s cílem zajistit dostatečně kapacitní a dlouhodobě udržitelné zásobování pitnou vodou,
- Rozšíření a zkvalitnění systému protipovodňové ochrany s cílem vytvořit fungující systém ochrany sídel před povodněmi,
- Zajištění udržitelného zásobování a využívání energií s cílem zajistit udržitelné zásobování a využívání energií.

Priorita č. 4. Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje

Tato priorita je zaměřená na zvýšení a dlouhodobé zajištění vitality znevýhodněných částí kraje, které lze široce chápat jako množinu regionů strukturálně postižených, hospodářsky slabých či výrazně periferních. Znevýhodněné části kraje se do popředí krajské politiky dostávají až v posledních letech, a to v reakci na jejich prohlubující se zaostávání za nejrozvinutějšími částmi kraje zpravidla spojené se stárnutím či odchodem obyvatel, strukturálním postižením a nízkou inovační schopností místní ekonomiky, slabou kompetencí a zkušeností místních subjektů, infrastrukturní podfinancovaností nebo s nedostatky v péči o krajinu a jejím využití.

Prioritou a opatřením jsou především nástroje pro stimulaci místního rozvoje, zajištění adekvátní vybavenosti území a udržitelného stavu a využití krajiny. Nástroje stimulace místního rozvoje se týkají především kapacity, kvality a kompetence místní správy a konkurenceschopnosti místních podnikatelů. Vybavenost území zahrnuje efektivní zajištění adekvátní občanské a infrastrukturní (dopravní, technické) vybavenosti území. Optimální využití krajiny znamená především stabilizaci zemědělské výroby i mimoprodukčních funkcí zemědělství a dlouhodobou péči o krajinu jako základní zdroj pro veškeré aktivity v území.

Pro naplnění priority zvolena tato opatření:

- Zachování dostupnosti veřejných služeb s cílem zajistit adekvátní a ekonomicky udržitelnou vybavenost území veřejnými službami. Bude nutné provést:

- zmapování vybavenosti území, dostupnosti jednotlivých služeb a potřeb území (tj. definování standardů dostupnosti veřejných služeb v území),
- návrh optimalizace veřejných služeb a zajištění potřebných jednání s participujícími subjekty,
- reformy na národní úrovni ve smyslu posílení příjmů regionálních center a pozice těchto center při „správě svěřeného území“,
- zachování dostupnosti služeb s cílem udržet nebo zvýšit jejich prostorovou a časovou dostupnost při zachování nákladů (možnosti sloučení provozoven vybraných služeb, využití komerčních provozoven apod.),
- rozšíření využití IT při poskytování veřejných služeb,
- dílčí úpravy ve veřejné dopravě s ohledem na změny ve vybavenosti území službami.
- Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ s cílem zvýšit kvalitu a kompetenci místní samosprávy jako základního předpokladu a současně nástroje řešení problému zaostávání znevýhodněných částí kraje. Bude potřeba:
  - zpracování potřebných analýz a strategií pro jednotlivé znevýhodněné části kraje,
  - zvýšení kompetence zástupců místních samospráv (semináře, workshopy apod.),
  - zapojení zástupců místních samospráv do diskusí na úrovni kraje, posílení vzájemné komunikace (v rámci pracovních skupin, komisí apod.),
  - „technická pomoc“ zástupcům místní samosprávy (regionální manažeři zajištění a vyškolení kraje, resp. RRA JM, systematický informační servis ze strany kraje, poradenství apod.) ve vazbě na činnost MAS,
  - aktivizace a zapojení subjektů do činnosti MAS a obdobných místních iniciativ přenos know-how mezi místními samosprávami a partnerskými subjekty v jiných krajích a zemích (např. spolupráce obcí a mikroregionů napříč hranicemi krajů).
- Rozvoj podnikatelských aktivit s cílem zvýšit konkurenceschopnost místních podnikatelů a jejich napojení na vnější trhy a rozšířit nabídku pracovních příležitostí. Bude nutné:
  - zapojení podnikatelů do aktivit kraje v oblasti inovační politiky vč. využití výsledků a zkušeností působení JIC,
  - zapojení podnikatelů do aktivit kraje v oblasti marketingu, např. obchodní mise, společná účast na veletrzích, podpora exportu a vstupu na zahraniční trhy,
  - podpora drobného podnikání a sebezaměstnávání fyzických osob,
  - využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti,
  - iniciace sdružování podnikatelů a posilování role podnikatelské samosprávy jako reprezentativního zástupce podnikatelů,
  - podpora využití MAS a obdobných iniciativ v místním ekonomickém rozvoji,
  - podpora změn adres sídel podnikatelských subjektů do místa provozovny,
  - podpora udržení kvalifikované pracovní síly a aktivity vedoucí případně k návratu kvalifikovaných pracovníků, kteří region kvůli nedostatku pracovních příležitostí opustili,
  - iniciace revitalizace brownfields po zemědělské a průmyslové výrobě na podporu malého a středního podnikání,
  - využití léčebných zdrojů v kraji k lázeňským účelům,
  - využití potenciálu kulturního dědictví a tradic jižní Moravy pro rozvoj podnikání (mj. v oblasti cestovního ruchu),

- technická pomoc“ místním podnikatelům (informační servis, poradenství při marketingu, metodická pomoc a poradenství při vytváření produktů cestovního ruchu apod.),
- zajištění informačních, poradenských a podpůrných služeb pro podnikatele prostřednictvím hospodářských komor.
- Modernizace infrastruktury s cílem zkvalitnit napojení na regionální a nadregionální rozvojová centra a osy a infrastrukturní vybavenost měst a obcí. Bude třeba:
  - selektivní rekonstrukce a modernizace úseků silnic II. a III. třídy (s cílem zkvalitnění a zrychlení napojení jednotlivých znevýhodněných částí kraje na páteřní silniční síť a rozvojová centra),
  - realizace obchvatů významných sídel zejména na silnicích II. třídy,
  - zvyšování regionální mobility prostřednictvím připojení sekundárních a terciárních uzlů k infrastruktuře sítě TEN-T,
  - rekonstrukce a modernizace vybraných úseků regionální železniční sítě,
  - zkvalitnění a zlepšení vybavenosti přestupních uzlů veřejné dopravy (IDS),
  - zvýšení vybavenosti sídel datovými sítěmi,
  - zkvalitnění infrastruktury vodní dopravy pro turistické účely (zajištění splavnosti, přístaviště, plavební komory apod.),
  - modernizace a zvýšení bezpečnosti na cyklistických trasách a stezkách,
  - selektivní modernizace sítí, zejména vodovodů, kanalizace a veřejného osvětlení.
- Zemědělství a péče o krajinu s cílem stabilizovat krajinu s ohledem na její produkční funkci i z hlediska jejích přírodních hodnot a zvýšit udržitelnost, konkurenceschopnost a image zemědělství a potravinářství jako strategických odvětví z hlediska místní ekonomiky i péče o krajinu. Bude potřeba:
  - zapojení podnikatelů do aktivit kraje v oblasti inovační politiky a marketingu,
  - podpora inovativního podnikání v oblastech využitelných v zemědělství,
  - osvěta / posílení dobrých praxí v péči o charakter krajiny a kulturního dědictví,
  - ochrana zemědělského a potravinářského trhu ze strany státu,
  - podpora regionální zemědělské produkce a jejího zpracování regionálním potravinářským průmyslem,
  - iniciace sdružování podnikatelů v zemědělství a potravinářství a posílení role podnikatelské samosprávy,
  - podpora zemědělské výroby pro nepotravinářské (např. energetické) účely,
  - omezení negativních dopadů zemědělské výroby na kvalitu vody (správné hnojení a skladování, hnojiv i ostatních produktů zemědělské výroby),
  - rozšiřování mimoprodukčních funkcí zemědělství a navazujících odvětví (agroturistika, ekoturistika, vinařská turistika apod.) pro rozvoj podnikání,
  - zvýšení zemědělské produkce,
  - omezení záboru kvalitní půdy a volné krajiny,
  - rozšíření ekologicky obhospodařovatelné zemědělské půdy,
  - ochrana ZPF (např. zásadní zdražení záboru ZPF na celostátní úrovni),
  - komplexní pozemkové úpravy jako nástroj efektivnější péče o krajinu,
  - revitalizace melioračních zařízení,

- zvyšování retenční schopnosti krajiny (rybníčky, mokřady, zalesnění, suché poldry),
- využití zemědělské půdy bez aktuálního využití pro stabilizaci krajiny (zalesnění, přírodě blízké ekosystémy, prvky ÚSES, významné krajinné prvky),
- revitalizace zemědělských brownfieldů a sanace ekologických zátěží,
- ochrana lokalit přirozené akumulace vod,
- rozšíření využívání místních čerstvých zemědělských a potravinářských produktů místními obyvateli a návštěvníky regionu (ve vazbě na rozvoj agroturistiky, vinařské turistiky apod.),
- jednání mezi vlastníky zemědělské půdy a zemědělských objektů ohledně jejich využití,
- jednání mezi vlastníky nevyužívané zemědělské půdy týkající se možností jejího využití,
- využití technických nástrojů k zamezení větrné a vodní eroze (větrolamy apod.),
- využití sedimentů z vodních toků a nádrží pro zvýšení bonity zemědělské půdy a retenční schopnost krajiny,
- prověření sítě účelových komunikací a návrh jejich doplnění, zejména s ohledem na potřeby zemědělství, lesního hospodářství, cykloturistiky a pěší turistiky.

Strategie rozvoje Mikroregionu Letovicko na období 2014 – 2020

Základní strategické vize mikroregionu zní: *Letovicko bude v roce 2020 turisticky atraktivní region s kvalitní technickou a dopravní infrastrukturou, která společně s podporou podnikání, diverzifikací zemědělských činností a rozvojem občanské a sociální vybavenosti pomáhá zlepšovat kvalitu života a životního prostředí v mikroregionu.*

Z vize vyplývají 4 základní rozvojové oblasti:

- Oblast 1 Rozvoj území je primárně zaměřena na cestovní ruch, životní prostředí, diverzifikaci zemědělských činností. Cílem je zatraktivnit území mikroregionu pro turisty.
- Oblast 2 Infrastruktura je primárně zaměřená na opravy a dobudování sítí. Cílem je dobudovat a zkvalitnit infrastrukturu.
- Oblast 3 Ekonomika primárně je zaměřená na podporu podnikání a zvyšování kvalifikace. Cílem je snížit vysokou nezaměstnanost.
- Oblast 4 Občanská a sociální vybavenost je primárně zaměřená na novou výstavbu, občanskou vybavenost, kulturní a sportovní akce. Cílem je rozvíjet atraktivní prostředí pro život obyvatel mikroregionu.

Navržené priority jsou sice přiděleny k jednotlivým oblastem, ale u některých z nich je velkých potenciál pro synergické efekty, proto některé priority můžeme zařadit do více oblastí:

Oblast 1 – Rozvoj území

- Infrastruktura cestovního ruchu (pohostinství, ubytování, různé stezky atp.)
- Propagace regionu a regionálních produktů, informační systém o území
- Péče o kulturní dědictví, ochrana a obnova památek a místních pamětihodností
- Zakládání a obnova skladebních částí ÚSES s vícefunkčním využitím, zvýšení biodiverzity – obnova a zakládání biotopů
- Podpora moderních a ekologicky šetrných technologií v zemědělství
- Podpora zemědělských a regionálních produktů

- Podpora diverzifikace činností v zemědělství a doplňkových činností zemědělských rodin (agroturistika, alternativní energie apod.)

Oblast 2 – Infrastruktura

- Rekonstrukce silniční sítě
- Rekonstrukce místních komunikací a IS a jejich zavedení k novým stavebním místům
- Rekonstrukce a dobudování ostatní technické infrastruktury
- Údržba a dobudování sítě pozemních komunikací pro pěší a cyklistickou dopravu, případně další druhy komunikací (pro jízdu na koni atp.)
- Zabezpečení čištění odpadních vod a lepší nakládání s odpady
- Využití alternativních zdrojů energie

Oblast 3 – Ekonomika

- Podpora malých a středních podniků, zejména firem přinášejících výrobu s vyspělou technologií, vysokou přidanou hodnotu a s využitím místních zdrojů
- Podpora odbytu výrobků místních řemesel (tradiční trhy, jarmarky, poutě apod.)
- Zvyšování kvalifikace pro různé cílové skupiny na trhu práce s ohledem na předpokládané ekonomické aktivity v regionu
- Podpora uplatnění absolventů vysokých a středních škol na území regionu

Oblast 4 – Občanská a sociální vybavenost

- Podpora bytové výstavby a regenerace bytového fondu (včetně sociálních a startovacích bytů)
- Udržování a zlepšování podmínek v oblasti sociálních služeb a zdravotní péče
- Podpora činnosti spolků a občanských iniciativ
- Podpora volnočasových aktivit, společenských, kulturních a sportovních akcí
- Podpora kvalitní výuky a modernizace MŠ a ZŠ
- Podpora školního i doplňkového vzdělávání s ohledem na potřeby trhu práce
- Výstavba a úpravy veřejných prostranství a budov, bezbariérový přístup
- Aktualizace ÚPD

Strategie rozvoje Svazku obcí Malá Haná na období 2014 – 2020

Strategická vize rozvoje mikroregionu říká, že *Malá Haná bude v roce 2020 dobře dostupný region, atraktivní pro život, s kvalitní technickou infrastrukturou, která pomáhá zlepšit životní prostředí, jehož kvalita přispívá i k rozvoji cestovního ruchu a dalších oblastí podnikatelské činnosti, zejména zemědělství.*

Z vize vychází 5 základních rozvojových oblastí:

- Oblast 1 Infrastruktura je zaměřená na dobudování a opravy sítí s cílem zkvalitnit a dobudovat infrastrukturu.
- Oblast 2 Obyvatelstvo a sídla, sociální infrastruktura je zaměřená na nové stavby, občanskou vybavenost, kulturní a sportovní akce s cílem zabránit vylidňování mikroregionu jeho ztrátním pro život obyvatel.
- Oblast 3 – Rozvoj území je zaměřená na péči o životní prostředí, péči o památky a rozvoj cestovního ruchu s cílem ztrátnit území mikroregionu pro návštěvníky.
- Oblast 4 – Ekonomika a trh práce je zaměřená na podporu podnikání a zvyšování kvalifikace s cílem snížit vysokou nezaměstnanost.
- Oblast 5 – Zemědělství je zaměřená na podporu efektivity produkce a propagace produktů s cílem efektivita a diverzifikace zemědělských činností.

Níže navržené priority jsou sice přiděleny k jednotlivým oblastem, ale u některých z nich je velkých potenciál pro synergické efekty, proto některé priority můžeme zařadit do více oblastí:

Oblast 1 Infrastruktura

- Rekonstrukce silniční sítě
- Podpora výstavby rychlostní komunikace R43
- Využívání regionální železniční tratě
- Rekonstrukce místních komunikací a IS a jejich zavedení k novým stavebním místům
- Rekonstrukce a dobudování ostatní technické infrastruktury (obecní rozhlas, veřejná wifi, atp.)
- Údržba a dobudování sítě pozemních komunikací pro pěší a cyklistickou dopravu, případně další druhy komunikací (pro jízdu na koni atp.)
- Zabezpečení čištění odpadních vod
- Zásobení obcí kvalitní pitnou vodou
- Využití alternativních zdrojů energie

Oblast 2 Obyvateľstvo a sídla, sociální infrastruktura

- Podpora kvalitní výuky a modernizace MŠ a ZŠ
- Podpora školního i doplňkového vzdělávání s ohledem na potřeby trhu práce
- Podpora bytové výstavby a regenerace bytového fondu (včetně sociálních a startovacích bytů)
- Udržování a zlepšování podmínek v oblasti sociálních služeb a zdravotní péče
- Podpora činnosti spolků a občanských iniciativ
- Podpora volnočasových aktivit, společenských, kulturních a sportovních akcí
- Zlepšení dopravní obslužnosti a dostupnosti obcí
- Výstavba a úpravy veřejných prostranství a budov, bezbariérový přístup
- Udržovat aktualizovanou ÚPD

Oblast 3 Rozvoj území

- Obnova krajinného rázu (estetické vegetační prvky)
- Propagace regionu, informační systém o území
- Infrastruktura cestovního ruchu (pohostinství a stravování, ubytovací kapacity, různé stezky atp.)
- Péče o kulturní dědictví, ochrana a obnova památek a místních pamětihodností
- Zakládání a obnova skladebních částí ÚSES
- Zlepšení kvality povrchových vod a ochrana vodních zdrojů
- Nakládání s odpady
- Zvýšení biodiverzity – obnova a zakládání biotopů
- Snižování emisí do ovzduší

Oblast 4 Ekonomika a trh práce

- Vyčlenění a příprava pozemků pro výstavbu průmyslových zón (podmíněno lepší dopravní dostupností)
- Podpora malých a středních podniků, zejména firem přinášejících výrobu s vyspělou technologií, vysokou přidanou hodnotu a s využitím místních zdrojů
- Podpora odbytu výrobků místních řemesel (tradiční trhy, jarmarky, poutě apod.)
- Podpora diverzifikace činností v zemědělství a doplňkových činností zemědělských rodin (agroturistika, alternativní energie apod.)
- Obnova a využití zanedbaných hospodářských budov (brownfields) pro podnikatelskou činnost
- Zvyšování kvalifikace pro různé cílové skupiny na trhu práce s ohledem na předpokládané ekonomické aktivity v regionu
- Podpora uplatnění absolventů vysokých a středních škol na území regionu

---

Oblast 5 Zemědělství

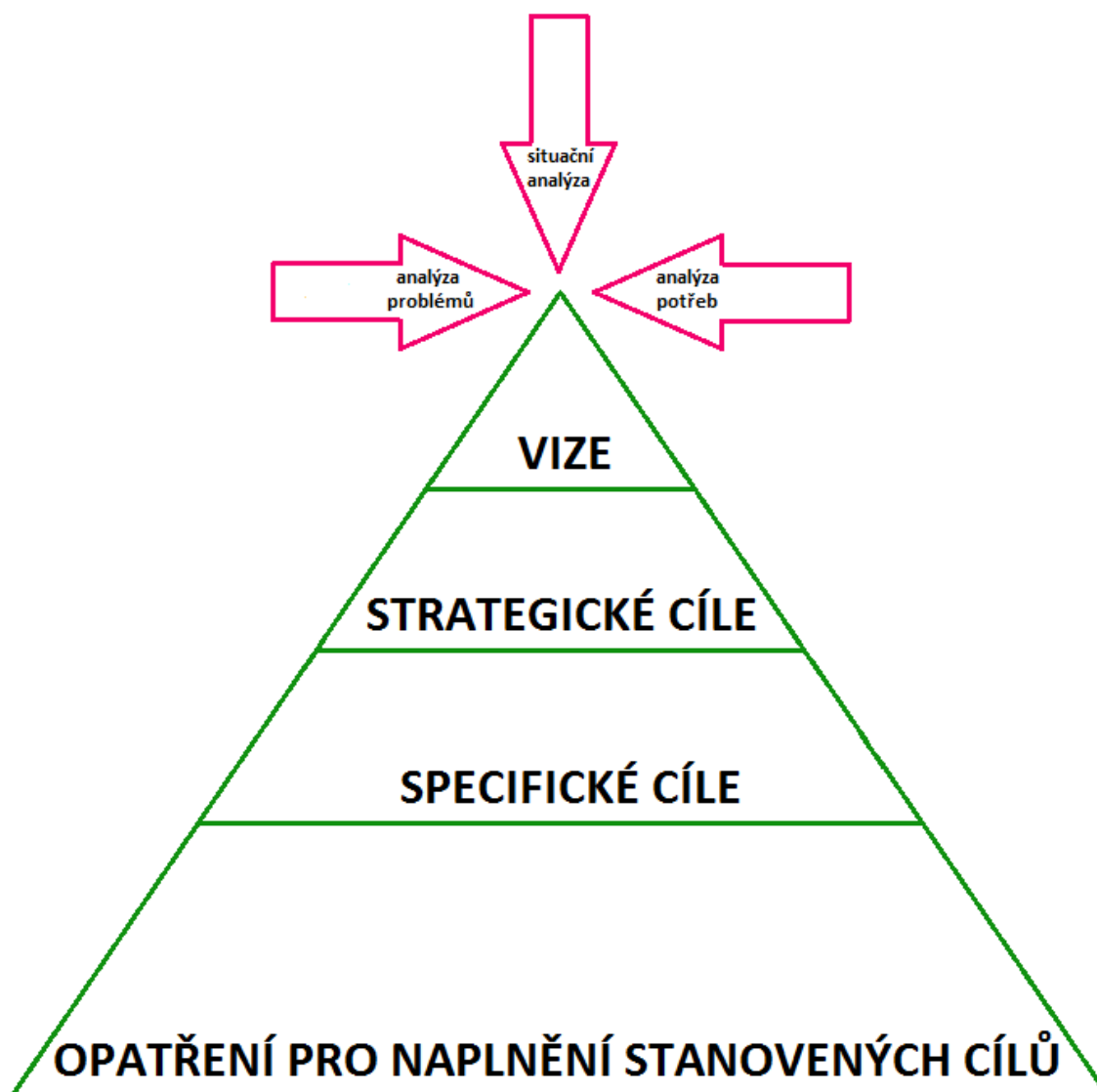
- Podpora moderních a ekologicky šetrných technologií.
- Propagace regionálních produktů a „výchova“ spotřebitelů
- Podpora krajinnotvorné činnosti zemědělství v oblastech s nižšími předpoklady pro zemědělskou výrobu
- Realizace protierozních opatření a opatření na zvýšení retenční schopnosti zemědělské a lesní krajiny
- Rozvoj prvků územního systému ekologické stability s vícefunkčním využitím (biokoridory, revitalizace říčních toků, protierozní prvky, stezky, místní komunikace)
- Podpora pěstování speciálních plodin, semenářství, osivářství, školkařství, zlepšování genofondu apod.
- Podpora odbytu a zpracování produktů zemědělské prvovýroby

Návrhová část

Návrhová část SCLLD vychází z výsledků situační analýzy území doplněné o pohled místních aktérů, jejichž propojením vznikly analýzy problémů a potřeb rozvoje území. Jak ukazuje následující schéma, zastřešujícím prvkem návrhové části je vize strategie. Vize znamená představu žádoucího budoucího cílového stavu území a je shrnuta do jednoduchého popisu a ideálního stavu, kterého má být v území v daném časovém horizontu dosaženo.

Na vizi navazují strategické cíle, které vizi upřesňují a konkretizují a představují nejvyšší cíle strategie. Takto formulované strategické cíle jsou nadále rozvedeny do specifických cílů, které představují dílčí kroky potřebné pro naplnění strategických cílů. Pod specifickými cíli je potom možné definovat konkrétní opatření, která povedou k naplňování cílů.

Obrázek 20 Struktura návrhové části

Zdroj: vlastní nákres

2.1. Vize MAS Partnerství venkova 2020

Při stanovování strategické vize je třeba mít na paměti následující zásady. Strategická vize popisuje základní obrysy stavu území MAS, kterého by mělo být dosaženo v roce 2020. Vize musí být realistická, ale zároveň nesmí podceňovat rozvojový potenciál regionu. Vychází z principu kombinace podpory silných stránek a eliminace těch slabých, při současné snaze o využití příležitostí a překonání ohrožení. Strategická vize současně nesmí opomíjet zásady udržitelného rozvoje v ekonomické, sociální i environmentální oblasti. Při rozvoji ekonomického potenciálu tedy musí být brán zřetel na posílení sociální soudržnosti a na životní prostředí.

Na základě předchozí analýzy bude vhodné se zaměřit na

a) podporu

- péče o veřejná prostranství a památky,
- spolkového života,
- zázemí pro kulturu a sport,
- společenských, kulturních i sportovních akcí,
- zemědělství a služeb,
- sítě cyklotras,
- vzhledu krajiny,
- zasíťovanosti,
- veřejné dopravy,
- bezpečnosti.

b) eliminaci

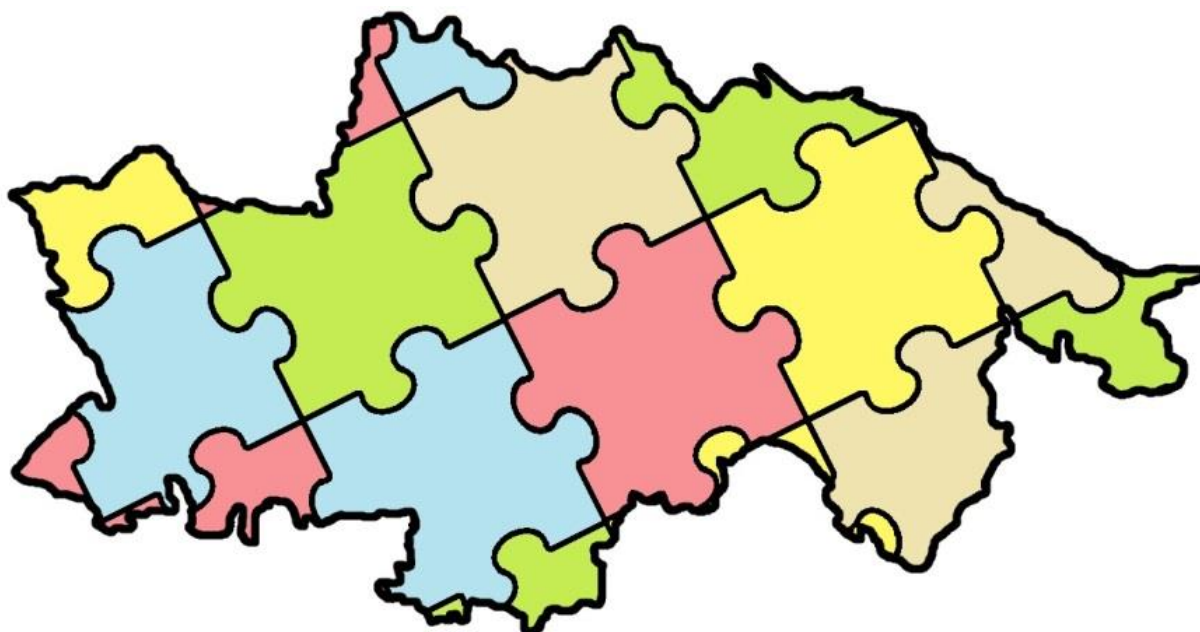
- nadměrné nezaměstnanosti,
- nízké míry podnikatelské aktivity,
- slabé občanské vybavenosti nejmenších obcí,
- nevyrovnané kapacity školských zařízení,
- malé kapacity pro skladování a moderní zpracování zemědělské produkce,
- černých skládek,
- nedořešeného čištění odpadních vod,
- nedostatků v doplňkové infrastruktuře cestovního ruchu,
- nedostatečné propagace místní produkce,
- využívání tuhých paliv.

c) využití

- prostředků z rozvojových fondů, programů meziregionální spolupráce,
- poptávky po agro/eko/hipoturistice, po regionálních produktech,
- prorodinné politiky, podpory nových stavebních míst,
- zlepšující se vzdělanostní struktury,
- lepší informovanosti díky rozmachu IT,
- lepší dopravní dostupnosti díky R43,
- podpory třídění a zpracování odpadu,
- využívání alternativních zdrojů energie.

d) překonání

- špatného stavu silničních komunikací II. a III. třídy,
- odkládání R43,
- administrativní zátěže podnikání,
- administrativní náročnosti čerpání dotací,
- stárnutí populace a odchodu mladých a kvalifikovaných za prací,
- situace území bez signálu mobilních operátorů,
- místy slabé vydatnosti vodních zdrojů,
- lokálních záplav.

Shrnutím předchozího dostaneme vizi MAS Partnerství venkova v roce 2020:

Území působnosti MAS Partnerství venkova je harmonicky se rozvíjejícím územím, atraktivním pro život, s kvalitní technickou infrastrukturou, která pomáhá zlepšovat životní prostředí. Struktura hospodářských činností je optimálně diverzifikována, a to zejména v oblasti zemědělství. Míra nezaměstnanosti v území se dlouhodobě neodchyluje od vyšších územních celků. V území je dostatečně rozvinutá doplňková infrastruktura cestovního ruchu s návazností na turistické trasy.

2.2. Rozvojové oblasti a strategické cíle

Největším problémem a zároveň nejvyšší prioritou pro podporu na území MAS jsou silniční komunikace, které jsou v katastrofálním stavu. Přínosem pro celé území by bylo opravy silnic III. třídy vedoucích mezi obcemi. Stav některých cest je tak špatný, že lidé ze strachu, aby si neponičili auto, raději volí delší trasy. Některé obce jsou však dostupné pouze po jediné komunikaci, takže není možné volit jinou cestu. Obzvláště kritická je situace pro upravená auta se sníženými podvozkou nebo velkými koly s tenkou pneumatikou, pro ně jsou některé komunikace nepřístupné.

Vyhýbání se špatným cestám vedoucím přes obce má rovněž nepříznivý vliv na turistický ruch a návštěvnost některých obcí. Může to také odradit potenciální nové obyvatele dotčených obcí. Potřeba zlepšení stavu a zkvalitnění technické infrastruktury se týká také oblastí jako telekomunikace, odpadové hospodářství, vodohospodářství, obnovitelné zdroje energie či podpora biodiverzity. Prostřednictvím kvalitnější infrastruktury by pak mohlo být zajištěno kvalitnější životní prostředí pro občany celého území MAS Partnerství venkova.

Neméně palčivým problémem je situace na trhu práce a celkové ekonomická situace regionu. Mohli jsme se přesvědčit, že zatímco v dobách ekonomického růstu je míra nezaměstnanosti v regionu nižší než u vyšších územních celků, v dobách recese je naopak vyšší. Tato rozkolísanost souvisí s ekonomickou strukturou území MAS, která se vyznačuje vyšším podílem primárního (zemědělství) i sekundárního (průmysl) sektoru na úkor služeb než je tomu u vyšších územních celků.

Je tedy potřeba zaměřit se na podporu diverzifikace ekonomických činností, a to zejména těch zemědělských, protože právě tento sektor je kromě ekonomické situace závislý také na rozmarech počasí a právě diverzifikace je cestou ke stabilizaci. Vhodná je také motivace lidí k zaměstnávání sebe sama, čili podpora živnostníků a drobných podnikatelů. Velkou službu regionu však mohou udělat i velcí zaměstnavatelé, proto je nutné zajišťovat vhodné podmínky pro jejich další působení v regionu, případně pro přilákání nových investorů. Vyšší zaměstnanost totiž znamená také vyšší poptávku a ta pomáhá rozvoji podnikání. Žádný rozumný podnikatel by neotvíral podnik v místě, kde si jeho zboží či služby nebude skoro nikdo moct dovolit. Jednou z cest k vyšší zaměstnanosti je také lepší kvalifikace uchazečů o zaměstnání.

Další oblastí, na kterou je třeba se zaměřit, je občanská vybavenost. V této oblasti již bylo mnoho vykonáno, ale stále to nestačí. Dosud v území nalezneme budovy např. obecních úřadů, škol, kulturních domů či veřejná prostranství, hřiště nebo koupaliště, která by potřebovala drobné úpravy či radikální rekonstrukce. Kromě vzhledu se ovšem musí hledět především na funkčnost a účelnost. Podporu je tedy vhodné zacílit také na akce, které se v těchto zařízeních odehrávají. Bylo by smutné mít např. perfektně zrekonstruovaný kulturní dům, ve kterém by se nekonaly žádné kulturní, společenské ani sportovní akce. Nesmíme zapomínat na kulturní dědictví – kromě oprav památek je třeba zaměřit se na podporu a obnovu tradic. Lepší občanská vybavenost také znamená vyšší atraktivitu obce pro potenciální nové obyvatele. Pro zlepšení demografické situace v obcích je ovšem třeba podporovat také výstavbu nových domů a nová stavební místa vůbec.

Poslední oblastí podpory by měl být turistický ruch. Turistický potenciál území tkví v esteticky hodnotné krajině, která přímo vybízí k cykloturistice a pěší turistice. Pro další rozvoj tohoto odvětví je třeba dobudovat doprovodná zařízení u tras a stezek. V území narazíme také na příklady dobré praxe přebudování zemědělských brownfieldů na agroturistická zařízení. Bylo by vhodné také dobudovat zázemí pro vodní rekreaci u křetínské přehrady. Je třeba změnit stav, kdy turisté územím pouze projedou, ale nezdrží se a s tímto vědomím se nerozvíjí kapacity ubytovacích zařízení.

Na základě předchozí analýzy můžeme shrnout rozvojové potřeby regionu do několika oblastí, jejichž přehled nabízí následující tabulka. Tabulka obsahuje také strategické cíle, jichž by mělo být v daných oblastech dosaženo.

Tabulka 22 Přehled rozvojových oblastí a strategických cílů

Rozvojová oblast	Strategický cíl
1) Technická infrastruktura a životní prostředí	Zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury
2) Trh práce a zaměstnanost	Zvýšení zaměstnanosti a podnikatelské aktivity
3) Zemědělství, výroba a služby	Diverzifikace hospodářských činností
4) Občanská vybavenost	Zlepšení vzhledu obcí a stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí a tradic
5) Turistický ruch	Rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku

V tabulce vidíme 5 základních rozvojových oblastí seřazených podle priority, s jakou je té které oblasti třeba věnovat pozornost. První místo náleží oblasti zahrnující technickou infrastrukturu a životní prostředí. V území sice nejsou zásadní problémy se stavem životního prostředí, ale do této kategorie spadají také silniční komunikace, jejichž stav byl identifikován jako jeden z nejpálčivějších problémů v území. Cílem v této oblasti je zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury, čímž se myslí nejen zdravé, ale i atraktivní životní prostředí z hlediska dopravní dostupnosti, od které se potom odvíjejí další oblasti jako podnikatelská aktivita nebo turistický ruch.

Další dvě oblasti spolu úzce souvisejí, protože jsou obě zaměřeny na ekonomickou situaci regionu. První z nich se týká trhu práce a nezaměstnanosti, jejíž míra je v regionu v posledních letech poměrně vysoká. Cílem je zvýšit zaměstnanost a podnikatelskou aktivitu, což jsou v podstatě dvě strany jedné mince, neboť nízká zaměstnanost znamená nízkou koupěschopnou poptávku, která nemůže uživit příliš mnoho podnikatelů. Druhá z ekonomických oblastí si klade za cíl diverzifikovat hospodářské činnosti v regionu. Ekonomika území MAS je dosti zaměřená na zemědělství a průmysl, méně se zde daří sektoru služeb. Diverzifikace je obecně klíčem ke stabilizaci, proto je považována za vhodnou jak z hlediska ekonomiky území MAS jako celku, tak i v rámci jednotlivých sektorů ekonomiky, zejména v zemědělství, které je kromě situace na trzích závislé také na rozmarech počasí.

Další oblast má široký záběr a týká se všeho, co má vliv na atraktivitu území jak pro jeho obyvatele, tak pro turisty. Proto je cílem zlepšení vzhledu obcí, čili veřejných prostranství a budov, dále zlepšení stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity, to znamená vybudování, rekonstrukce i modernizace různých hřišť, kulturních domů, sokoloven atp. Patří sem také důraz na společenské, kulturní a sportovní akce a zachování a obnovu tradic.

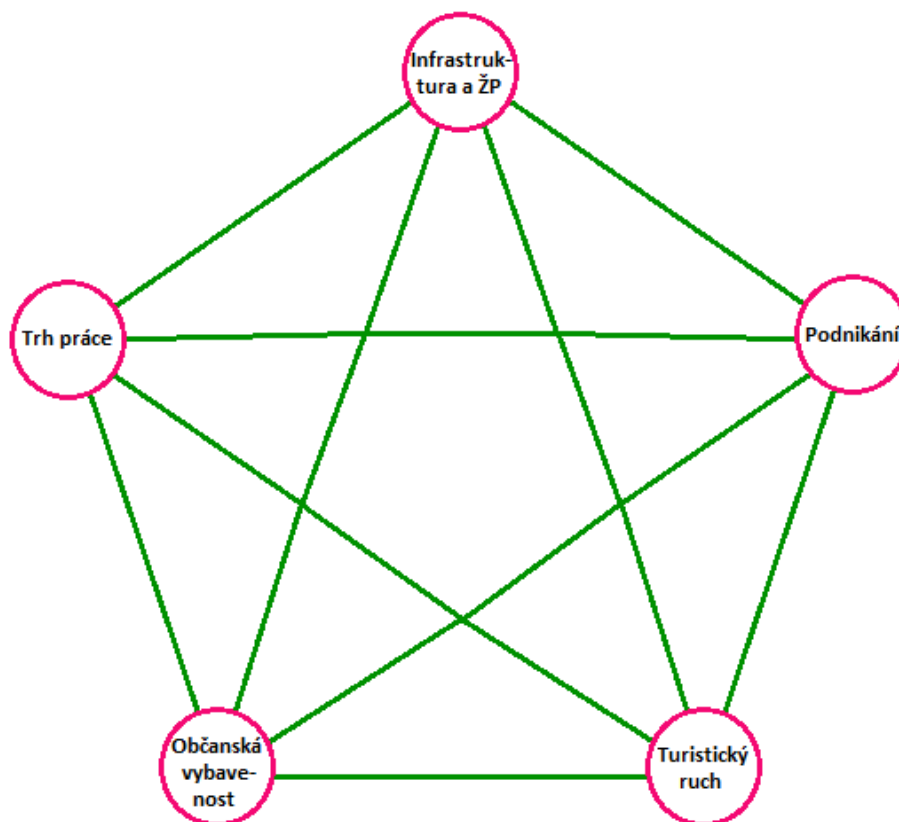
Poslední z rozvojových oblastí je turistický ruch. Území MAS Partnerství venkova je ve srovnání s vyhlášenými turistickými cíli v sousedství považováno za méně turisticky atraktivní. Potenciál pro pěší a cykloturistiku v sobě ovšem nese sama esteticky hodnotná krajina, která je protkaná sítí cyklotras, cyklostezek a turistických tras. Cílem v této oblasti je proto rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku, čili doplňkové infrastruktury turistických a cyklistických tras a agroturistiky jako možnosti diverzifikace zemědělských činností.

Je zcela zřejmé, že výše popsané rozvojové oblasti jsou vzájemně provázané a realizace opatření v jedné oblasti slibuje synergické efekty pro zlepšení situace v některé z dalších oblastí. Konkrétně např. zlepšení dopravní dostupnosti spadající pod oblast technické infrastruktury a životního prostředí má vliv na zlepšení podnikatelského prostředí, situace na trhu práce, zlepšení dostupnosti služeb i pro rozvoj služeb cestovního ruchu.

Z oblasti trhu práce a zaměstnanosti může mít na životní prostředí i vzhled veřejných prostranství pozitivní vliv např. podpora úklidových prací. Pro podnikání znamená podpora zaměstnanosti více zdrojů. Turistický ruch může těžit z podpory pracovních míst ve službách. Podobně cíl diverzifikace ekonomických činností z další oblasti zasáhne do rozvoje služeb včetně služeb cestovního ruchu, stejně tak mohou vzniknout nová pracovní místa. Diverzifikace v zemědělství a s ní spojené méně intenzivní využívání půdy znamená pozitivní vliv na životní prostředí.

Rozvoj oblasti občanské vybavenosti přináší pozitivní efekt pro turistický ruch, rozvoj podnikání i zaměstnanosti ve službách a zlepšování vzhledu obcí souvisí s infrastrukturou a životním prostředím. Turistický ruch je nejužší vymezenou oblastí, ale ten přispívá k rozvoji ostatních čtyř oblastí. Infrastruktura turistického ruchu rozvíjí i občanskou vybavenost, služby cestovního ruchu jsou odvětvím podnikání a přinesou i pracovní místa. Zlepšování cyklotras znamená zlepšování dopravní infrastruktury.

Obrázek 21 Schéma provázanosti rozvojových oblastí

Zdroj: vlastní nákres

2.3. Specifické cíle

Specifické cíle navazují na strategické cíle a upřesňují je. Jeden strategický cíl je zpravidla naplňován pomocí několika specifických cílů.

1) *Zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury*

- 1-1) Zlepšení kvality silničních komunikací
- 1-2) Dobudování a rekonstrukce inženýrských sítí
- 1-3) Zavedení nových technologických řešení na úsporu energií a ochranu životního prostředí
- 1-4) Efektivnější nakládání s odpady
- 1-5) Podpora biodiverzity

2) *Zvýšení zaměstnanosti a podnikatelské aktivity*

- 2-1) Vznik nových pracovních míst
- 2-2) Zvýšení zaměstnatelnosti uchazečů
- 2-3) Zvýšení počtu OSVČ v regionu

3) *Diverzifikace hospodářských činností*

- 3-1) Rozšíření portfolia činností zemědělských subjektů
- 3-2) Zvýšení podílu sektoru služeb v místní ekonomice
- 3-3) Modernizace zemědělské výroby
- 3-4) Diferenciace spektra nabízených služeb

4) *Zlepšení vzhledu obcí a stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí a tradic*

- 4-1) Zvýšení úrovně úpravy a údržby veřejných prostranství a zeleně
- 4-2) Dobudování, rekonstrukce a modernizace zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity
- 4-3) Zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí
- 4-4) Udržování a obnova venkovských tradic
- 4-5) Péče o památky
- 4-6) Zlepšení dostupnosti služeb pro znevýhodněné občany

5) *Rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku*

- 5-1) Navýšení ubytovacích kapacit
- 5-2) Navýšení počtu doplňkových turistických zařízení
- 5-3) Dobudování a opravy cyklistických i pěších tras a stezek
- 5-4) Rozvoj zařízení pro agroturistiku
- 5-5) Navýšení počtu turistických atraktivit
- 5-6) Výraznější propagace regionu
- 5-7) Navázání a rozšíření vztahů s partnerskými regiony

2.4. Opatření pro naplnění stanovených cílů

Tato kapitola obsahuje výčet konkrétních opatření, čili typů projektů, které je třeba realizovat, aby došlo k naplnění specifických cílů strategie.

1) Zajištění kvalitního životního prostředí pomocí kvalitní infrastruktury

1-1) Zlepšení kvality silničních komunikací

- opravy a údržba místních a účelových komunikací
- společný postup při jednání o opravách silnic vyšších tříd

1-2) Dobudování a rekonstrukce inženýrských sítí

- zasíťování nových stavebních míst
- dobudování a rekonstrukce kanalizace
- vybudování efektivního systému čištění odpadních vod
- napojení nových vodních zdrojů
- zavádění rychlejšího internetového připojení
- zlepšení pokrytí signálem mobilních operátorů

1-3) Zavedení nových technologických řešení na úsporu energií a ochranu životního prostředí

- využití obnovitelných zdrojů v rámci budov
- ekologické systémy vytápění
- instalace úsporných technologických řešení
- protipovodňová opatření

1-4) Efektivnější nakládání s odpady

- třídění odpadů, kompostování
- likvidace a prevence černých skládek

1-5) Podpora biodiverzity

- rozšíření území ponechaného samovolnému vývoji (přírodních biotopů)
- důraz na prvky ÚSES v územním plánování

Návrh možné konstrukce indikátorů (dle NČI)

- NČI 152001 – občané využívající internet pro komunikaci s veřejnou správou
- NČI 170200 – počet obyvatel nově připojených na internet nebo vysokorychlostní internet
- NČI 170300 – úroveň internetového připojení domácností
- NČI 170600 – domácnosti nově připojené k vysokorychlostnímu internetu
- NČI 220200 – objem odpadů
- NČI 221700 – množství využitých recyklátů
- NČI 230300 – pitná voda fakturovaná
- NČI 230400 – odpadní voda (do kanalizace pro veřejnou spotřebu)
- NČI 230500 – čištěná odpadní voda
- NČI 260800 – projekty zaměřené na zlepšování stavu krajiny a přírody
- NČI 261800 – plocha území nově chráněného proti povodním
- NČI 331500 – úspora spotřeby energie bytových domů
- NČI 610100 – délka nových a rekonstruovaných silnic II. a III. třídy celkem
- NČI 610105 – délka nových a rekonstruovaných místních komunikací celkem
- NČI 651205 – počet nově otevřených sítí v oblastech postižených selháním trhu

2) Zvýšení zaměstnanosti a podnikatelské aktivity

2-1) Vznik nových pracovních míst

- investice do vybavení práce kapitálem
- nová pracovní místa ve službách
- zaměstnání na částečný úvazek

2-2) Zvýšení zaměstnatelnosti uchazečů

- rekvalifikace, kurzy, workshopy, získání praxe
- sociální podnikání
- seminářů a poradenství
- zprostředkování zaměstnání

2-3) Zvýšení počtu OSVČ v regionu

- podpora začínajících podniků
- poradenství s administrativou
- propagace místní produkce

Návrh možné konstrukce indikátorů (dle NČI)

- NČI 070100 – počet nově vytvořených pracovních míst – celkem
- NČI 070710 – podíl podnikatelů z celkového počtu zaměstnaných – celkem
- NČI 071200 – míra ekonomické aktivity obyvatelstva 15+ celkem
- NČI 074400 – počet podpořených pracovních míst pro znevýhodněné skupiny – celkem
- NČI 074613 – počet úspěšných absolventů kurzů – celkem
- NČI 075801 – počet podpořených nových podnikatelských záměrů v oblasti sociální ekonomiky
- NČI 152105 – snížení administrativního zatížení občanů, podnikatelů a veřejného sektoru

3) Diverzifikace hospodářských činností

3-1) Rozšíření portfolia činností zemědělských subjektů

- alternativní využití zemědělské půdy
- rozvoj doplňkových činností
- diferenciací struktury produkce
- propagace činnosti a produkce

3-2) Zvýšení podílu sektoru služeb v místní ekonomice

- podpora drobných podnikatelů
- podpora řemeslné výroby a opravárenství
- podpora osobních a jiných služeb
- propagace činnosti a produkce

3-3) Modernizace zemědělské výroby

- investice do nového vybavení
- zvýšení produktivity práce
- podpora mladé generace

3-4) Diferenciací spektra nabízených služeb

- rozšíření nabídky služeb
- podpora služeb v regionu dosud nenabízených

Návrh možné konstrukce indikátorů (dle NČI)

- NČI 332111 – plocha regenerovaného a revitalizovaného území pro podnikatelské účely

4) Zlepšení vzhledu obcí a stavu zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí a tradic

4-1) Zvýšení úrovně úpravy a údržby veřejných prostranství a zeleně

- udržování pořádku v obcích i u cest vedoucích do obcí
- rekonstrukce veřejných budov a prostranství
- výsadba a úprava veřejné zeleně
- zapojení občanů do upravení okolí domů

4-2) Dobudování, rekonstrukce a modernizace zázemí pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity

- vybudování či rekonstrukce víceúčelové budovy pro sport, kulturu a další aktivity
- vybudování či rekonstrukce venkovních prostranství pro pořádání společenských akcí
- vybudování či rekonstrukce různých typů hřišť
- opravy a údržba koupališť
- vybudování či rekonstrukce sociálních zařízení a jiného příslušenství

4-3) Zvýšení četnosti a rozsahu společenských, kulturních a sportovních akcí

- propagace a rozvoj současných úspěšných akcí
- pořádání soutěží, závodů či turnajů lokálního i nadregionálního významu
- rozvoj informovanosti o dění na celém území regionu, využití nových médií
- podpora nových aktivit
- podpora širších vazeb regionu a meziregionální spolupráce

4-4) Udržování a obnova venkovských tradic

- konání tradičních akcí
- podpora folkloru, tradiční činností a řemesel
- podpora spolků a občanských iniciativ

4-5) Péče o památky

- rekonstrukce nemovitých kulturních památek
- rekonstrukce a údržba drobných sakrálních památek
- rekonstrukce a údržba památek lidové architektury

4-6) Zlepšení dostupnosti služeb pro znevýhodněné občany

- podpora terénních sociálních služeb
- udržení četnosti spojů veřejné dopravy
- pojízdné prodejny

Návrh možné konstrukce indikátorů (dle NČI)

- NČI 651201 – plocha nově vybudovaných objektů pro zájmové a volnočasové aktivity
- NČI 651503 – plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů sociálních služeb a zdravotní péče (venkov)
- NČI 651202 – plocha nově vybudovaných objektů pro sociální služby
- NČI 650505 – plocha regenerovaného a revitalizovaného území – ve venkovských oblastech
- NČI 640101 – počet vzdělávacích zařízení s novým nebo modernizovaným vybavením
- NČI 651501 – plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro vzdělávání (venkov)
- NČI 632200 – počet zrekonstruovaných památkových objektů
- NČI 633105 – počet podpořených kulturních akcí
- NČI 651120 – plocha nově založené nebo rekonstruované veřejné zeleně

5) Rozvoj zázemí pro turistiku a agroturistiku

5-1) Navýšení ubytovacích kapacit

- malokapacitní ubytování
- tematické a zážitkové ubytovací kapacity
- kempy a tábořiště

5-2) Navýšení počtu doplňkových turistických zařízení

- půjčovny kol
- odpočinková posezení, občerstvení podél tras
- informační tabule upozorňující na zajímavosti po trase

5-3) Dobudování a opravy cyklistických i pěších tras a stezek

- nové cyklistické trasy a stezky
- naučné stezky
- propojení stávajících cyklotras a stezek

5-4) Rozvoj zařízení pro agroturistiku

- rozvoj stávajících zařízení
- podpora vzniku nových jako formy diverzifikace zemědělských činností

5-5) Navýšení počtu turistických atraktivit

- muzea, skanzeny, rozhledny
- jarmarky, trhy
- kulturní a sportovní akce, festivaly

5-6) Výraznější propagace regionu

- propagace možností ubytování a zážitků v území
- využití informačních center
- marketing turistického ruchu

5-7) Navázání a rozšíření vztahů s partnerskými regiony

- výměna zkušeností
- společná propagace území
- organizace společných akcí

Návrh možné konstrukce indikátorů (dle NČI)

- NČI 0016 – počet nových a technicky zhodnocených hotelů
- NČI 0017 – počet nových a technicky zhodnocených penzionů
- NČI 0020 – počet nově vybudovaných a technicky zhodnocených doplňkových zařízení pro stezky s vyloučením motorové dopravy
- NČI 610111 – délka nově vybudovaných cyklostezek
- NČI 610115 – délka nově vybudovaných stezek výhradně pro hippo a pěší
- NČI 610116 – délka rekonstruovaných cyklostezek
- NČI 630100 – počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek
- NČI 632102 – počet nově certifikovaných ubytovacích zařízení v cestovním ruchu
- NČI 632300 – počet nových a technicky zhodnocených objektů turistické infrastruktury
- NČI 633101 – počet vytvořených propagačních nebo marketingových produktů pro cestovní ruch
- NČI 633111 – počet vytvořených produktů pro orientaci a směrování návštěvníků
- NČI 652000 – plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields)

Seznam grafických prací

Graf 1 Počet obyvatel k 31. 12. 2008 a 2013.....	16
Graf 2 Počet žen a mužů na území MAS podle SLDB 1991, 2001 a 2011.....	18
Graf 3 Věková struktura obyvatelstva podle SLDB 1991, 2001 a 2011.....	20
Graf 4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva podle SLDB 2011.....	25
Graf 5 Vzdělanostní struktura na území MAS podle SLDB 1991, 2001, 2011 ve srovnání s vyššími územními celky dle SLDB 2011.....	28
Graf 6 Přirozený, migrační a celkový pohyb obyvatelstva v letech 1991 až 2013.....	31
Graf 7 Pozemková skladba obcí na území MAS.....	35
Graf 8 Pozemková skladba na území MAS v letech 2008 a 2013 (v ha).....	38
Graf 9 Pozemková skladba u vyšších územních celků (v %).....	38
Graf 10 Vývoj počtu ekonomických subjektů (2010 = 100).....	47
Graf 11 Struktura ekonomických subjektů podle odvětví v roce 2013.....	48
Graf 12 Hospodářská činnost – podnikatelské subjekty podle převažující činnosti.....	49
Graf 13 Odvětvová struktura zaměstnanosti dle SLDB 2011.....	54
Graf 14 Průměrná roční míra nezaměstnanosti v letech 2008 – 2011.....	56
Graf 15 Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2005 až 2014.....	58
Graf 16 Podíl podnikatelských subjektů činných v cestovním ruchu na celkovém počtu podnikatelských subjektů v roce 2013.....	59
Graf 17 Struktura biotopů na území MAS (v ha).....	80
Obrázek 1 Poloha a okolí MAS Partnerství venkova.....	13
Obrázek 2 Území MAS Partnerství venkova.....	13
Obrázek 3 Mikroregiony a obce tvořící území MAS Partnerství venkova.....	14
Obrázek 4 Index ekonomické závislosti 2013 a jeho změna mezi SLDB 1991 a 2011.....	24
Obrázek 5 Přirozený pohyb obyvatelstva v období 2008 až 2013 (v %).....	29
Obrázek 6 Saldo migrace v období 2008 až 2013 (v %).....	30
Obrázek 7 Hustota zalidnění (obyv./km ²) v roce 2013 a její změna oproti roku 2008.....	32
Obrázek 8 Dokončené byty v jednotlivých obcích v letech 2001 až 2012.....	33
Obrázek 9 Síť cyklotras na území MAS.....	62
Obrázek 10 Turistické trasy na území MAS.....	63
Obrázek 11 Síť pozemních komunikací na území MAS.....	64
Obrázek 12 Pokrytí území mobilním internetem od tří hlavních operátorů.....	73

Obrázek 13 Signál tří hlavních mobilních operátorů pro volání.....	74
Obrázek 14 Pokrytí signálem multiplexu 4.....	75
Obrázek 15 Přehled ÚPD obcí MAS.....	77
Obrázek 16 Maloplošná chráněná území na území MAS.....	81
Obrázek 17 Památné stromy na území MAS.....	82
Obrázek 18 Prvky soustavy NATURA 2000.....	82
Obrázek 19 Mapa prvků ÚSES na území MAS.....	84
Obrázek 20 Struktura návrhové části.....	108
Obrázek 21 Schéma provázanosti rozvojových oblastí.....	113
Tabulka 1 Seznam obcí MAS s uvedením jejich příslušnosti k pověřenému obecnímu úřadu.....	14
Tabulka 2 Celkový počet obyvatel ve vyšších územních celcích k 31. 12. (v tis.).....	19
Tabulka 3 Celkový počet obyvatel vyšších územních celků podle věkových skupin.....	22
Tabulka 4 Vývoj indexu stáří v letech 2003 – 2013.....	23
Tabulka 5 Hustota zalidnění vyšších územních celků v letech 2008 a 2013 (obyv./km ²).....	32
Tabulka 6 Způsoby bydlení osob dle SLDB 2011 (v %).....	34
Tabulka 7 Obydlené a neobydlené domy dle SLDB 2011 (v %).....	34
Tabulka 8 Vybavenost obcí základními službami.....	39
Tabulka 9 Školská zařízení na území MAS.....	41
Tabulka 10 Sociální oblast.....	42
Tabulka 11 Zdravotnická zařízení na území MAS.....	43
Tabulka 12 Kulturní zařízení na území MAS.....	44
Tabulka 13 Sportovní zařízení na území MAS.....	45
Tabulka 14 Podíly vybraných kategorií u vyšších územních celků (v %).....	52
Tabulka 15 Dojíždění zaměstnaných za prací dle SLDB 2011 (v %).....	53
Tabulka 16 Míra nezaměstnanosti vyšších územních celků (v %).....	57
Tabulka 17 Výsledky celostátního sčítání dopravy 2010.....	66
Tabulka 18 Přehled vlakových a autobusových linek.....	68
Tabulka 19 Technická infrastruktura v obcích MAS.....	71
Tabulka 20 Přehled ÚP obcí MAS.....	76
Tabulka 21 ÚSES na území MAS Partnerství venkova.....	83
Tabulka 22 Přehled rozvojových oblastí a strategických cílů.....	112